

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CL. évfolyam
2015. december

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

150 éve
az erdők szolgálatában

A TARTALOMBÓL:

INTERJÚ FAZEKAS SÁNDOR MINISZTERREL
A JUBILEUMI EMLÉKÉV MEGNYITÁSA
TEREPI BEMUTATÓ A KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKKEL
A SZÁMÍTÓGÉPES ÜZEMTERVEZÉS KEZDETE
TANULMÁNYÚT BULGÁRIÁBAN
WAGNER KÁROLY NYOMÁBAN

Az Országos Erdészeti Egyesület 2016-ban ünnepli fennállásának 150 éves jubileumát. Ennek a rendkívüli jelentőségű, kerek évfordulónak a tiszteletére az Erdészeti Lapok „Arcképcsarnok” sorozatot indít útjára, amelynek keretében megemlékezik nagy elődeinkről, az Országos Erdészeti Egyesület egykori, időközben már elhunyt elnökeiről, titkáraitól és főtitkáraitól. Rövid életrajzokat az egyesület honlapján elérhető, folyamatosan bővülő Erdész

Panteon anyagainak felhasználásával adjuk közre. Emlékezzünk meg róluk tisztelettel és nagyrabecsüléssel, hiszen orozslánrészüik volt abban, hogy az Országos Erdészeti Egyesület ma is a magyar erdésztszadalom legjelentősebb szakmai civil szervezete, amely másfél évszázada folyamatosan segíti és támogatja a magyar erdők, a magyar erdőgazdálkodás ügyét.

az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága

Az Országos Erdészeti Egyesület elnökei, titkárai

Az Országos Erdészeti Egyesület elnökei

1866—1875	Gr. Keglevich Béla
1875—1898	Gr. Tisza Lajos
1898—1911	Br. Bánffy Dezső
1912—1921	Br. Tallián Béla
1922—1925	Gr. Széchenyi Bertalan
1925—1933	Gr. Hadik János
1933—1945	Br. Waldbott Kelemen
1947—1948	Dr. Sébor János
1948—1950	Dr. Haracsi Lajos
1950—	Láng Lajos
1951—1952	Dr. Haracsi Lajos
1952—1954	Lády Géza
1954—1956	Partos Gyula
1956—1979	Dr. Madas András
1979—1990	Dr. Herpay Imre
1990—1998	Schmotzer András
1998—2002	Káldy József
2002—2006	Cserép János
2006—2010	Dr. Pethő József
2010—	Zambó Péter

Az Országos Erdészeti Egyesület titkárai, 1952-től főtitkárai

1866—1880	Bedő Albert
1880—1899	Horváth Sándor
1900—1929	Bund Károly
1929—1935	Bíró Zoltán
1935—1947	Dr. Mihályi Zoltán
1948—1950	Dr. Jabláczy Sándor
1950—1952	Benedek Attila
1952—1957	Kutasy Viktor
1957—1963	Dr. Sali Emil
1963—1971	Fekete Gyula
1971—1985	Dr. Király Pál
1985—1990	Gáspár-Hantos Géza
1990—1994	Barátossy Gábor
1994—1998	Dr. Szikra Dezső
1998—2010	Ormos Balázs
2011—	Lomniczi Gergely

Gróf Keglevich Béla

(Buda, 1833. március 10. — Budapest, 1896. november 13.)

Az Országos Erdészeti Egyesület első elnöke (1866—1875)

A fiatal gróf tanítója rövid ideig *Horváth Mihály* a későbbi püspök és neves történész volt. Később az Egri Lyceumban, és a Pozsonyi Akadémián tanult. Feleségül vette a tragikus sorsú magyar miniszterelnök, *gróf Baththyány Lajos* lányát, *Baththyány Ilona* grófnőt. 16 évig tartó házasságukból egy fiú született, *ifj. gr. Keglevich Béla* (1862—1924), ám házasságukat felbontották annak megromlása miatt. Keglevich Béla, a buzini gróf hatalmas vagyonnal rendelkezett, a kor ismert gavallérja, sokoldalú és különleges életutat bejáró személyisége volt. 1861-ben a görög terület jelöltjeként a Parlament legfiatalabb képviselője és a ház körjegyzője, majd jegyzője lett. Egy ideig a festészettel is foglalkozott és álnéven a Múcsarnokban több kiváló festményt, főként vadász csendéleteket mutatott be. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak is elnöke volt egy rövid ideig.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek megalakulásától, 1866. december 9-től első elnöke egészen 1875-ig. Elnöksége alatt rendkívül sokat tett, hogy az Egyesületet mind szélesebb körben megismerjék és elismerjék. Mindent elkövetett az Egyesület tekintélyének és befolyásának növelése érdekében. Elnöklése alatt az Országos Erdészeti Egyesület nemcsak szakmailag, de anyagilag is megerősödött, vagyonát megsokszorozta (lemondásakor az egykori 200 forintos egyesületi induló „tőke” 52 000 forintra növekedett). Elnöki feladatát sohasem tekintette üres címnek, terheit másra át nem ruházta. Lemondásakor ezekkel a szavakkal mondott köszönetet: „*azon bizalmat és rokonszenvet, melyet a társulat részéről irányomban majdnem 9 éven át tapasztalni szerencsés voltam, életem legszebb emlékei közé sorozom s véghetetlen sajnálom, hogy körülményeim kényszerítettek hivatalomat letenni.*” Vagyon körülményeinek romlása miatt visszahúzódt a politikától is és Párizsba ment, ahol Rotschild báró pénzügyi titkára volt. *Tisza Kálmán* 1886-ban hazahívatta és Heves megye főispánjává nevezte ki, de ezt a tisztséget is csak rövid ideig viselte.

Főbb munkái: A szalonkaidényre vonatkozó jóslat (1862), Vadász és Versenylap. A beteg parlament (1891), Budapesti Szemle, Elnöki beszédei az Országos Erdészeti Egyesület 1867. és 1874. évi közgyűlésein, Fénykép, festmény, szoborábrázolás: Marastroni József ceruzarajza (OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár), Számos korabeli fényképábrázolás (Ország Tükre 1862, Magyarország és Nagyvilág 1866, Magyarország főispánjainak albuma, 1889, Vasárnapi Újság 1896.)

Sírhelye: Nagykáta temető, Keglevich-kápolna

A harmadik oldal

Az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150. évfordulóját ünnepli. A másfél évszázados múlt kötelez. Kötelez az elődök előtti tisztelgésre, munkájuk megismerésére, jövőt építő szellemiségük fenntartására. Ezt a felelősséget felismerve a kiadottgyűlés a 2016-os évet jubileumi évvé nyilvánította.

Egyesületünk másfél évszázadon átívelő életében elődeink nagyon változatosan, az adott kor lehetőségeibe igazodva ünnepelték az alapítás évfordulóját. A dokumentumok tanúsága szerint kiemelt figyelmet kapott például 1906-ban a 40 éves évforduló, míg 1916-ban az 50 éves, vagy 1941-ben a 75 éves évfordulók természetesen visszafogottak voltak. Ez utóbbi alkalommal joggal mondhatta báró Waldbott Kelemen, akkori elnökünk, hogy az Egyesület „bagyományaitól biven, minden bangos ünneplés mellőzésével” emlékezett meg a jubileumról. 1966-ban, már teljesen más történelmi helyzetben, de a 100 éves évforduló természetesen nagy figyelmet kapott, bár az ünnepség egy sok tekintetben átalakult egyesületet köszöntött. Ismét nagy változások időszakában zajlott 1991-ben a 125 éves jubileum, amely az egyesületi zászló avatásával hosszú időre maradandót alkotott.

A 2016-os jubileumi év minden tagunknak és csoportunknak megadja a lehetőséget, hogy részt vegyen az ünneplésben. Az egyesületi élet alapját a helyi csoportokban és szakosztályokban folyó munka adja, így a méltó megemlékezésben is kulcsszerepet játszanak a helyi események. Vegyen részt ebben minden csoport és szakosztály! Egy-egy előadással, egyesülethez kötődő helyszínek felkeresésével, a helyi emlékek felkutatásával közös örökségünket gazdagíthatjuk. Az erdész panteonban szereplő elődeink emlékét ápolva, sírjait gondozva az összetartozás történelmi koroktól független bizonyosságát adhatjuk.

A helyi események mellett az Egyesület országos rendezvényeken is emlékezik. Március 21-én és december 9-én a szakközönség számára terveztünk méltó ünnepséget, június 22-25. között Erdélyben pedig a Kárpát-medencei magyar kollégákkal közösen emlékezünk. A társadalom felé október 3-9. között, a buszadik Erdők Hele során mutatjuk be az erdész szakma bosszútűvő gondolkodásának erőnyeit, mint a fenntarthatóság alapját.

A közös rendezvények, országos megemlékezések mellett személyesen is érdemes elmélyednünk néha a múltban. Kiváló lehetőség ehhez az Erdészeti Lapok digitális archívuma.

Bízom benne, hogy a jubileum minden tagunknak alkalmas ad arra, hogy maga is rácsodálkozzon Egyesületi múltunk gazdagságára, erejére, és ötleteket, buzdítást találjon bennük a jövőre vonatkozóan.

Lomniczi Gergely
főtökár

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata

CL. évfolyam 12. szám (december)

A kézirat lezárva: 2015. december 3.

A címlapon:

Az OEE egykori székháza

Fotó: archív

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:

DR. OROSZI SÁNDOR

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

dr. Bartha Dénes, Haraszti Gyula,
Lengyel László, Lomniczi Gergely, Puskás Lajos,
dr. Sárvári János, dr. Schiberna Endre,
Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Telefon: 06 (1) 201-6293

Mobil: 06 (20) 330-3462

e-mail: erdlap@oee.hu

www.erdsetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levél cím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.

FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán
Olvasószerkesztő: Rimóczi Irén

Nyomdai munkák:

PR Innovation Kft., Budapest

Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

Terjesztja a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

Nagy László:

Egyesület a teljes erdészeti ágazat képviselőjében 366

Lomniczi Gergely, Nagy László:

Ünnepi közgyűlés a Minisztériumban 368

Dr. Király Pál: Egy régi székház emléke 371

Dr. Oroszi Sándor: Csendes évforduló 372

Nagy László: Erdőtörvény, vagyonkezelés, közjölét.....373

Terepi bemutató a köztársasági elnökkel.....375

Lengyel László Zoltán: Helyzetkép a jégtörések kárainak felszámolásáról a Börzsönyben 376

Dr. Facskó Ferenc:

A számítógéppel segített üzemtervezés kezdete.....378

Möcsényi Miklós: 25 éves a FAGOSZ.....382

Kovács Gábor, Vízbanó László:

Négy évtized az alföldi erdők szolgálatában.....383

Lipák László:

Átadták az idei Alföldi Erdőkért Emlékérmét 384

Dr. Sárvári János, Duska József, Nagy László:

MEGOSZ Nagyrendezvény Budapesten II. 385

Prof. Dr. Németh Róbert, Dr. Bak Miklós, Dr. Börcsök Zoltán:

A kocsányos tölgy faanyagának jellemzői.....387

Urbán Pál: Tanulmányút Bulgáriában 391

Dr. Csóka György, Szabó Lajos:

Egy élet tapasztalata 392

Szokolovszki Géza: Wagner Károly nyomában.....393

Rosta Katalin: Pápaiak Zalában 394

Varga Attila:

Tanulmányút a Vasvári Erdészeti Igazgatóságnál 394

Varga László: 150 éve született dr. Saághy István 396

Wagner Tibor: Parkettagyár születése Gyöngyösön.....398

Dr. Tóth Aladár: A pécsi ferences betlehem 403

Nagy László: A csend bennünk van... 404

Egyesület a teljes erdészeti ágazat képviseletében

Interjú Fazekas Sándor földművelésügyi miniszterrel

Az Országos Erdészeti Egyesület december 8-án ünnepi közgyűlésen nyitotta meg a Földművelésügyi Minisztériumban, alapításának másfél évszázados évfordulója alkalmából, a 150 éves múltat ünneplő jubileumi évet. A kerek évforduló nyomán Fazekas Sándor földművelésügyi miniszterrel beszélgettünk Egyesületünk múltban, jelenben betöltött szerepéről, a jövő feladatairól és az erdészeti ágazat aktuális kérdéseiről.

– *Miniszter Úr, 2016-ban megalakulásának 150. évfordulóját ünnepli az Országos Erdészeti Egyesület és ehhez méltóan jubileumi évet hirdetett. Hogyan értékeli az egyesület szakmatörténelmi szerepét?*

– Egy ilyen nagy múlttal rendelkező egyesület munkáját csak méltatni lehet. Mind a szakoktatás, a szaktudományok, mind pedig a szakirodalom területén – úgymint az erdészeti szaknyelv kialakítása – eredményesen munkálkodott és munkálkodik a mai napig. Mindemellett ez egy kiváló szakmai fórum, ahol az erdészeti szakemberek megjelenhetnek véleményükkel, problémáikkal.

Az egyesület az államigazgatás részére is támogató munkát végez, hiszen az ágazati jogalkotásban minden esetben tevékenyen közreműködik, érdemi segítséget nyújtva a véleményével. Ezúton is köszönöm az Egyesület segítő munkáját. Mivel az Egyesület a teljes erdészeti ágazatot képviseli, ezt szem előtt tartva a Minisztérium a jövőben is számít az Egyesület szakmai háttérére és tapasztalataira.

– *A jubileum jelmondata – 150 éve az erdők szolgálatában – jól tükrözi az Egyesület és erdész tagjainak szakmai és társadalmi küldetésstudatát. Ennek fényében hogyan látja, mi az erdőgazdálkodás nemzetsztratégiai szerepe napjainkban?*

– Tudom, hogy a jubileum jelmondata a következő 150 évben is megállja majd a helyét. Ennek fényében kötötte meg a tárca a stratégiai partnerségi megállapodását az Egyesülettel. Az együttműködés keretében az ágazat érdekeinek képviselete a jövőben még hangsúlyosabb szerepet kap. A társadalom környezeti nevelése során is számítunk az OEE aktív szakmai hozzájárulására. A negatív hírek ellenére úgy látjuk, hogy az erdővel kapcsolatosan számtalan, pozitív hírértékű esemény is megjelenik, melyekre mindenki fogadókészséget mutat.

– *Az FM valamivel több mint egy éve vette át a 22 állami erdőgazdaság feletti tulajdonosi joggyakorlást a Magyar Fejlesztési Banktól. Milyen tapasztalatai vannak az állami cégek működésével kapcsolatban?*

– A társaságok működését figyelemmel kísérve egy nagyon összetartó, szakmailag elhivatott vezetést ismerhettem meg. Az ő irányításukkal a társaságok tevékenységüket a rájuk vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a vagyonkezelési szerződésben foglaltaknak és a tulajdonosi jogkör mindenkorai gyakorlója által előírt elvárásoknak megfelelően végzik, és

végezték eddig is. A rájuk bízott állami vagyon értékét felelősséggel őrzik, illetőleg növelik. A társaságok – mint ahogy az az ÁSZ jelentéseiben is szerepel – vagyongazdálkodásuk során betartják a nemzeti vagyonról szóló törvényben megállapított vagyongazdálkodási alapelveket, gondoskodnak a vagyonkezelésbe vett eszközök állagának megővéséről, karbantartásáról és működtetéséről.

Tevékenységük maradéktalanul megfelel a tartamos erdő- és vadgazdálkodás természetvédelmi előírásokat is szem előtt tartó követelményeinek. Úgy gondolom, hogy ezen tények ismeretében nyugodtan jelenthetem ki, hogy összességében valamennyi Társaság működésével elégedett vagyok.

– *Az erdészek hivatásként megélt munkájukkal ma is a közjót szolgálják, az utóbbi időben mégis számos kérdés, sőt vád fogalmazódott meg az állami erdőterületek kezelésével kapcsolatban. Megalapozottnak látja a felmerült kérdéseket?*

– A Társaságok működésük során betartják az Erdőtörvényben megfogalmazott erdőgazdálkodással kapcsolatos elvárásokat. Fenntartható erdőgazdálkodást folytatva övják és gyarapítják az erdővagyonot, az eredménytermelő tevékenységeken felül a fenntartható erdő érdekében teljesítik a közjóléti feladataikat, hozzájárulnak a vidék fejlődéséhez, a regionális törekvésekhez. Ezen meghatározó, pozitív tények tükrében is egyértelműen kijelenthető, hogy a Társaságok magas színvonalon, Magyarország, a magyar társadalom érdekeit szem előtt tartva jogszerűen végzik gazdálkodási tevékenységüket.

– *Az ÁSZ vizsgálati anyaga komolyan kifogásolja az állami erdőket kezelő társaságoknál a vagyonkezelési szerződések ideiglenes voltát. A szakma is régóta sürgeti ennek a kérdéskörnek a rendezését. Várható ez a közeljövőben?*

– A vagyonkezelési szerződések tartalmi véglegesítés alatt, illetőleg aláírásra előkészítés alatt állnak, így terveim szerint rövid időn belül, akár még az idén mindkét fél aláírhatja.

– *Az erdőgazdálkodás maga a vidékfejlesztés. Mire számíthatnak az erdőgazdálkodók a jelenlegi Vidékfejlesztési Program keretein belül?*

– Céljaink az új Vidékfejlesztési Program keretei között ugyanazok, mint a korábbi tervezési ciklusban voltak – az eszközök és a megvalósítás területén azonban változásokra lehet számítani. Ezek a változások terveink szerint szakmai oldalról a pályázókat fogják segíteni, például a célállománytípusok számának csökkenésével vagy az erdőtelepítések területalapú támogatásának biztosításával.

– *Miben látja az erdészeti ágazat, a hazai erdőgazdálkodás jövőbeli legfontosabb feladatait, kihívásait?*

– Ma már érzékeljük, hogy az éghajlatváltozás, globális felmelegedés a légszennyezettségnél is nagyobb veszélyt jelenthet érdeinkre, ugyanakkor a klímaváltozás elleni küzdelemben nagyon jó válaszokat tud adni az erdőgazdálkodás, az ebben rejlő potenciál kihasználása nem csak az erdész-társadalom, hanem mindannyiunk érdeke. A modern, fenntartható erdőgazdálkodás épp az aktuális kihívásokra reagál: a klímaváltozásra, a társadalmi igények növekedésére, a természetvédelmi törekvésekre vagy akár a megújuló nyersanyag biztosítására.

Mindezeket kiemelttem 2015 októberében az Európai Erdők 7. Miniszteri Konferenciáján is Madridban. Reményeim szerint, ezen célok az ENSZ most zajló Klímakonferenciáján is nyomatékosságra kerülnek. Ezen globális törekvések mellett szakmai szempontból a legfontosabb az erdők hármas funkciójának biztosítása. Ez alatt a társadalmi, természetvédelmi és a gazdasági érdekek kiegyensúlyozott figyelembevételét és biztosítását kell érteni.

– *Miben számít e feladatok megoldásában a Földművelésügyi Minisztérium az Országos Erdészeti Egyesületre?*

– A stratégiai partnerségi megállapodás már megszületett a két fél között. Az együttműködés keretében az ágazat érdekeinek képviselője az elkövetkezendő években még hangsúlyosabb szerepet kap. Az Egyesület kommunikációs szerepkörét

kiszélesítve, a társadalom környezeti neveléséhez való aktív szakmai hozzájárulására ezután is számítunk. Mint ahogyan azt már említettem, az erdővel kapcsolatosan számtalan pozitív hírértékű esemény is megjelenik, melynek fogadókésztségét a társadalom minden rétegében újra fel kell éleszteni. Ehhez a magas szintű szakmaiság mellett az Egyesület által képviselt civil társadalmi szerepvállalás is elengedhetetlen.

– *2016 nyarán az Országos Erdészeti Egyesület 117 év után visszatérve, ismét Erdélyben, az erdélyi kollégákkal közösen, Kovászna megyében tervezi megtartani jubileumi ünnepi vándorgyűlését. Számíthatunk-e személyes jelenlétére, az ágazat felelős vezetőjeként, az OEE 147. Vándorgyűlésén?*

– Erdélybe – tekintettel a családi kötelességeimre is – nagy örömmel megyek és az erdész emberekkel is szívesen találkozom. Remélem, hogy jövő évi időbeosztásom lehetővé teszi majd részvételemet az Önök patinás Egyesületének jubileumi vándorgyűlésén.

Nagy László

Tagdíj befizetési felhívás!

Tisztelt Tagtársak!

Az Országos Erdészeti Egyesület küldöttgyűlése változatlanul hagyva, a következőkben állapította meg a 2016. évi tagdíjakat:

Tagdíj kategória	Éves tagdíj, 2016.
Kedvezményes (diák, GYES-GYED, munkanélküli, külföldi)	1200.- Ft
Nyugdíjas	3600.- Ft
Aktív dolgozó	9600.- Ft

A tagdíj befizetésének határideje: 2016. február 1. (hétfő)

A tagdíj igény esetén két részletben fizethető. Az első részlet fizetésének határideje: 2016. február 1. (egész éves vagy 6 havi tagdíj). A második részlet fizetésének határideje: 2016. június 15. (hat havi tagdíj). A fizetés történhet:

1. Egyénileg az Erdészeti Lapok 2015. decemberi számához mellékelte vagy a helyi csoport titkároknál beszerezhető postai csekken. FIGYELEM! A lekérdezési kód változása miatt az esetleg még meglévő, több évvel ezelőtti csekkek nem használhatók, csak a 2012-ben vagy ezután kiosztott csekkeken történhet a befizetés!
2. Egyénileg banki átutalással az Országos Erdészeti Egyesület K&H Banknál vezetett **10200830-32310126-00000000** számú bankszámlájára. Banki átutalás esetén a közlemény rovatban a **befizető nevét, a tagsági kártya számát és lakcímét** kérjük megadni, ezek hiányában a befizető azonosítása problémás lehet.
3. Csoportosan a helyi csoportokon keresztül. A helyi csoportok a befizető tagok nevét, tagsági kártyaszámát és címét tartalmazó lista mellékelésével csekken vagy átutalással küldik be az összegyűjtött tagdíjakat.

A tagsági kártyák érvényesítése a 2016 márciusában kiosztott matricával történik, a 2015-ös kártyák 2016. február 29-ig érvényesek.

Tisztelettel kérem a tagdíjfizetéssel kapcsolatos határidő betartását!

Minden Tagtársunknak áldott Karácsonyt és boldog Új Évet kívánok!

Budapest, 2015. december 1.

Lomniczi Gergely, főttitkár

Ünnepi közgyűlés a Minisztériumban

Dr. Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter nyitotta meg december 8-án a magyar erdészet jövőre 150 éves szakmai szervezete, az Országos Erdészeti Egyesület jubileumi emlékévét. Az eseményen a miniszter mellett köszöntőt mondott Zambó Péter, az egyesület elnöke.

A minisztérium Darányi Ignác dísztermében megjelent több mint 150 résztvevő, egyesületi küldött és tagtárs, erdész kolléga, a partnerszervezetek képviselői és a meghívott vendégek mellett *Lomniczi Gergely*, az OEE főtitkára külön köszöntötte az ágazat vezetőit, többek között *dr. Fazekas Sándor* minisztert, *dr. Bitay Márton Örs* államtitkárt, *Ugron Ákos Gábor* helyettes államtitkárt, *Szabó Ferenc* főosztályvezetőt, illetve az OEE elnökét és elnökségét, valamint az állami erdőgazdaságok vezérigazgatóit. Ezután felkérte *Zambó Péter* elnököt, hogy a napirend elfogadása után tartsa meg a 2015-ös évet értékelő ünnepi beszédét, melyből a következőkben idézünk.

„Tisztelt Miniszter Úr! Államtitkár Úr! Tisztelt küldöttek! Tisztelt Kollégák!

Ünnepet előkészíteni, a 2016-os jubileumi évet megnyitni gyűltünk ma össze. Mégis érdemes szokás szerint visszatekinteni Egyesületünk most záruló évének eseményeire, tevékenységére. Mert az elért eredményekre építhetünk, az előttünk álló kihívások és feladatok pedig meghatározózzák működésünket a közeljövőben.

2015 elején új elnökség és ellenőrző bizottság lépett hivatalba. Az első negyedévben megalakultak a működéshez szükséges egyéb testületek, mint a díjbizottság és a szerkesztőbizottság. Bennem is a köszönő és felkérő levelek postázásakor tudatosodott csak igazán, hogy milyen sokan vannak azok, akik napi munkájuk mellett áldoznak idejükből erre a közösségre. Jelenleg is közel kétszázan vesznek részt, valamilyen tisztséget viselve az egyesületi élet szervezésében. Köszönöm mindannyiuknak!

Rögtön az év elején komoly feladattal, és egyben lehetőséggel találtuk szemben magunkat. A köztársasági elnök támogatásával Egyesületünk részt vett a jégkárt szenvedett erdők megsegítését célzó, „Bajban az erdő” kampányban. Március elején a magyar erdészek megtapasztal-

hatták, hogy minden rosszban van valami jó. A jég károsításának szomorú tényét ellensúlyozta a néhány nap alatt kibontakozó társadalmi összefogás, az erdészek munkájának elismerése. Több mint 45 ezren telefonáltak anyagi hozzájárulást felajánlva az adományvonalra. Számos civil szervezet és közösség jelentkezett önkéntes munkára, hogy segítse a helyreállítást. Ez a széles körű támogatottság erővel tölthet el bennünket. A társadalom láthatta, és elfogadta az erdei életközösség egészét kezelő, védelmező és megőrző erdész képét. Egyik fontos egyesületi célkitűzésünk, az erdőgazdálkodással kapcsolatos ismeretterjesztés komoly eredménye ez.

Szintén sikeres évet zárt az ismeretterjesztés területén Egyesületünk folyóirata, az Erdészeti Lapok. A hat évvel ezelőtti mélypont óta folyamatosan nő a példányszám, idén minden hónapban 3900 példányban nyomtattuk és postáztuk a lapot. Tagjaink és olvasóink továbbra is kézhez kapják az állami erdőgazdaságok *A Mi erdőnk* című magazinját, és az *Erdészettudományi Közleményeket*. Emellett az igazi eredmény a határon túli terjesztés. Bár komoly anyagi teher, mégis sikerült folyamatosan bővítenünk a határon túli magyar szakemberekhez eljutó lapok számát, csak Erdélybe már mintegy 150 újságot postáztunk minden hónapban. A magyar erdész szaknyelv megteremtésének céljával, 1862-ben alapított újság így lehet napjainkban is a magyar nyelv megőrzésének eszköze; a szakmai tevékenység így segítheti egész nemzetünk szempontjából fontos célok megvalósulását.

Társadalmi szempontból jelentős küldetésünk a jövő generációk fenntartható-

ságra nevelése. Ezen a területen idén újabb lépést tettünk. Március 21-én, az Erdők Nemzetközi Napján 24 erdészeti erdei iskola vehette át az Egyesület minősítő oklevelét. Az évente 50 ezer gyermeket fogadó hálózat fejlesztésére eddig nem látott támogatáshoz jutottunk, mintegy 4 millió forintot fordíthatunk a következő évben az erdészeti erdei iskolák népszerűsítésére. Ennek segítségével meg lehet tenni azokat az első lépéseket, amelyek szükségesek e hatékony környezeti nevelési forma széles körű reklámozásához. Bízunk benne, hogy az így megteremtett alaphoz mind többen hozzájárulnak majd, hogy minél több iskolás ismerkedhessen meg a gyakorlatban a fenntartható gazdálkodás mintáival.

Egyre növekvő érdeklődés mellett zajlottak az országos rendezvényeink. Kiemelkedik közülük az Erdésznők Országos Találkozója Szombathelyen, illetve az Év Erdésze Verseny és a 146. Vándorgyűlés Kaposváron. Ez utóbbi esemény nemcsak múltja, hanem több mint 700 fős résztvevői létszáma miatt is a legmeghatározóbb erdészeti rendezvénynek számít a Kárpát-medencében. Köszönöm a szervező erdőgazdaságok munkáját, és köszönöm azok jelentkezését, akik jelezték szándékukat a következő évek hasonló találkozóinak fogadására!

Helyi csoportjaink és szakosztályaink a korábbi évekhez hasonló aktivitással tevékenykedtek. Összesen közel 250 rendezvényt szerveztek az Egyesület keretein belül, a bel- és külföldi szakmai tanulmányutaktól a klubestekig.

Szakmai munkánkban minden fórumon hangot adtunk évek óta képviselt álláspontunknak: az erdőgazdálkodás maga a vidékfejlesztés. Olyan vidéki

szakma, amely már most is sokat tesz a vidéki foglalkoztatásért, hiszen a legelmaradottabb régiókban teremt tizedek számára megélhetési és munkalehetőséget. Megfelelő szándék, egy esetlegesen felfutó erdőtelepítési program esetén komoly lehetőségek tárhatók még fel ezen a területen. Minden adandó alkalommal felhívjuk e potenciálra a kormányzat és partnereink figyelmét.

A Földművelésügyi Minisztérium felkérésére, 2012 után ismét felállítottunk egy munkacsoportot, amely az erdészeti igazgatás bevonásával elkészítette a magán- és az állami erdőgazdálkodók konszenzusos erdőtörvény-módosítási javaslatát. Úgy gondoljuk, hogy megfelelő jogalkotói szándékkal e közös javaslat az új törvény tervezetének tekinthető.

A 2015-ös év értékelése során nem tehetjük meg, hogy ne tekintsünk kicsit távolabbra Egyesületünk háza tájékánál. Nem mehetünk el szó nélkül az állami erdőgazdaságokat kollektívan lejáratozó sajtóhírek mellett, amelyek sok ezer, évtizedek óta becsületesen dolgozó, a nemzeti vagyont őrző és gyarapító erdészt vádoltak meg bántóan, alaptalanul és általánosítva. A médiában vagy folyamatban lévő vizsgálatok sajátos értelmezésű, állítólagos megállapításai jelentek meg, vagy kizárólag a negatív eredményeket vették át, és azokat is jelentősen felnagyítva. Az Állami Számvevőszék interneten mindenki számára hozzáférhető vizsgálati anyagai egyértelműen kimondják, hogy az állami erdőgazdaságok az állami vagyonnal felelősen gazdálkodtak, azt folyamatosan gyarapították. A mindenkorai tulajdonosi joggyakorlóval közösen meghatározott feladat, vagyis a vagyonkezelői szerződések véglegesítése pedig olyan pontja a jelentésnek, amit a szakma csak üdvözölni tud, hiszen ezt két évtizede, folyamatosan igyekszik elérni a mindenkorai tulajdonosi joggyakorlónál. Bízunk benne, hogy a jelentés súlya a már folyó előkészítési munkákat felgyorsítja, és rövid időn belül megkötik a végleges vagyonkezelői szerződéseket.

A média által kialakított kép tehát alaptalanul tüntette fel az egész állami erdőgazdasági cégcsoportot negatív színben. Az Országos Erdészeti Egyesület ezért felemeli szavát az állami erdővagyonnal évtizedek óta felelősen gazdálkodó, azt hivatásszerűen megőrző és folyamatosan gyarapító erdészek érdekében. A tényeket ismertetve, levélben fordultunk a földművelésügyi miniszterhez, közreműködését kérve a közjót szolgáló állami erdőkezelésbe és az erdészek munkájába vetett bizalom helyreállításában.

Mit tehet még egy szakmai civil szervezet? Mit tehet a magyar erdészek közössége? Megmutatjuk a hazai erdőgazdálkodás valós arcát. A szakmájukat hivatásként szerető, az erdei életközösség minden elemét ismerő és tisztelő szakembereket. Az Egyesület másfél évszázadra visszanyúló hagyományait és tevékenységét, amellyel elődeink létrehozták a magyar erdőgazdálkodást, a természetvédelem kezdeteit jelentő törvényektől kezdve, a szakemberképzésen át, az egész közösség tudatos társadalmi felelősségvállalásáig.

2016 az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150 éves évfordulója. Olyan alkalom ez, amely csak kevés civil szervezetnek adatik meg a történelemben. Ezért úgy tervezzük, egész jövő évünk egyesületi működését a jubileumnak szenteljük.

1906-ban, a 40 éves évfordulón, szintén a földművelésügyi miniszter, akkor Darányi Ignác köszöntötte az Egyesületet. Beszédében így fogalmazott: *„Tisztelt Uraim! Én azon kevesek közé tartozom, akik már évek előtt figyelmeztettek arra, hogy az erdészetnek milyen nagy fontossága, milyen nagy jelentősége van. [...] A magyar erdőgazdaság emelkedésének a nemzeti felvirágzásban nagy részének kell lennie. [...] És midőn az erdészeti közegek iránt őszinte rokonszenvvel vagyok, [...] akkor engem vezet az is, hogy én erdészeti közegeinkben a magyar állam-szémének bű apostolait látom.”*

Ha nem sajnálunk időt és energiát, hogy a közelgő jubileumi év alatt bemutassuk az említett miniszteri megállapítások tartós jogosságát, akkor nemcsak múltunkra lehetünk méltón büszkék, hanem bizakodva tekinthetünk a jövőbe is. Megerősíthetnek bennünket Bedő Albertnek, egyesületünk alapító titkárnak, későbbi tiszteletbeli elnökének gondolatai, aki szintén 1906-ban így írt:

„Most a 40 éves batáridővel bezáruló korszak végével bebizonyítva látom, hogy a jól alapozott pillérek nyugvó épületek szilárdsága sohasem szenved, még akkor sem, ha elfogult kezek rontó kalapácsa egyik vagy másik védőköveinek sarkait megtöri.”

Mindezen gondolatokkal kívánok mindannyiuknak békés évzárást; és szakmai, valamint lelki szempontból is felemelő jubileumi új évet! Jó szerencsét! Üdv az erdészeknek!

Zambó Péter elnök ezután felkérte dr. Fazekas Sándor minisztert, hogy ünnepi beszédével hivatalosan nyissa meg a jubileumi emlékét.

A miniszter köszöntőjében többek között elmondta: „Az egyesület alapítá-

sának tizedik évfordulóján Gróf Tisza Lajos, az egyesület akkori elnöke az erdészek közösségét szépen fejlődő csemetéhez hasonlította. Szeretném kiemelni, hogy az elmúlt másfél évszázadban ez a csemete gazdagon gyümölcsöző fává terebélyesedett; a magyar erdészek ma is éppúgy gondozzák és gyarapítják a hazai erdőt, mint az egyesület alapításának idején.”

Fazekas Sándor fontosnak nevezte azt is, hogy az Egyesület és a Minisztérium között stratégia szakmai kapcsolat működik. Hangsúlyozta, hogy az OEE országos kiterjedésű közhasznú tevékenységei átfogják az egész erdészeti ágazatot. Ennek jegyében működteti a mintegy 30 intézményt összefogó Erdészeti Erdei Iskola minősítési rendszert, október elején megrendezi az Erdők Hete országos programsorozatot. Az Év Fája mozgalommal az őshonos fajok megismertetésére törekszik. Emellett folyóiratot ad ki, évente 230-250 szakmai programot szervez, és alapítványán keresztül támogatja a szociálisan rászoruló erdészeket és erdész diákokat.

„Az erdészek mai cselekedetükkel a jövőt alakítják, az erdők megővásával gyermekeink és unokáink számára teremtenek élhető Magyarországot. Köszönöm az itt megjeleneteknek és az erdészgenerációk hosszú sorának az elhivatott és becsületes munkát, és még legalább 150 évet kívánok az Országos Erdészeti Egyesületnek!” – zárta beszédét a tárcavezető.

Az ünnepi küldöttgyűlés folytatásában dr. Oroszi Sándor az OEE 150 éves múltját foglalta össze, majd Lomniczi Gergely a jubileumi emlékévként tervezett eseményeit, rendezvényeit ismertette. A küldöttgyűlés ünnepi pillanata volt az OEE örökös tiszteletbeli elnökének, Madas Andrásnak a visszaemlékezéseit bemutató könyvsorozat második kötetének megjelenése, melyről Madas Anna és dr. Madas Katalin beszélt. Az OEE gondozásában kiadott kötetből Zambó Péter elnök egy-egy példányt ajándékozott a miniszternek és a családtagoknak.

A küldöttgyűlés zárásaként dr. Sárvári János, a könyvtár őre az OEE első elnökének, br. Keglevich Bélának az életútjára emlékezett, majd röviden felvázolta a 150 év során elnöki tisztséget betöltöttek szakmai munkásságát is.

Végezetül, az erdészhimnusz eléneklése után, az elnök áldott ünnepeket kívánva bezárta a jubileumi emlékét megnyitó ünnepi közgyűlést.

Lomniczi Gergely, Nagy László
Fotó: **Nagy László**

A magyar erdészeti egylet 1866. é. decz. 9-én Pesten a gazdasági egylet „közlelkén” tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve

Jelenvoltak: *Gróf Pálffy István* alelnök, *Lónyai Gábor* tiszteletbeli tag, ügyvezető *Bérczy Károly*, királyi biztos *Kada Mihály*.

Választmányi tagok: *Barta Béla*, *Gervay Nándor*, *Wagner Károly*,

Rendes tagok: *Brenner Miklós*, *Divald Adolf*, *Haske Emil*, *Ivánka Zsigmond*, *Inkey József*, *Kalkánt Jakab*, *Kádár István*, *gróf Keglevich Béla*, *Korizmic László*, *Krug József*, *Loósz József*, *Prindl András*, *Piller Gedeon*, *Strobel János*, *Sporzon Pál*, *Szentkirályi Albert*, *Tisza László*, *Tisza Lajos*, *Gombossy János*, *Hideghéthy Antal*, *Olgay Zsigmond*, *Balás Árpád*, *Kende Kanut*, *Meiercsak Márton*, *Hindy Árpád*, *Kállay Béni*, *Prugberger József*, *Szumrák Frigyes*, *Németh Samu*, *Ragály Ferdinánd*, *Losonczy Dénes*, *Pap Lajos*, *Roller Adolf*, *Csiky Sándor*, *Gubody Sándor*, *Berzeviczy Tivadar* és egyleti titkár, *Bedő Albert*.

Alelnök gróf Pálffy István ő méltósága megnyitó beszédében kiemeli, hogy az igazgató választmány midőn a jelen rendkívüli közgyűlés megtartásának székelyül Pest városát választá, azon czélt hívé némileg elérhetni, mellyel az egyesület által képviselt hazai erdészet ügyének minél kedvezőbb lendület adható. Üdvözli a résztvevőket megjelenésükért s az orsz. gazd. egyesületnek az erdészeti egylet nevében köszönetet szavaz azon szíveségért, hogy a mai gyűlésre termét átengedte.

Tek. Hada Mihály urat, Pest fővárosának tanácsosát, mint kiküldött királyi biztost a tagoknak bemutatván, a gyűlést megnyitottanak nyilvánítja és idő megnyerése tekintetéből az ujjá alakítandó igazgató választmány megválasztásánál a szavazategyek beszédésére Tisza László mint elnök, Szentkirályi Albert és Gervay Nándor urak személyében bizottmányt nevez ki.

Ezután a titkárt az utolsó közgyűlés óta történt egyleti ügyvezetésről szóló következő jelentés felolvasásával bízza meg.

Jelentés a magyar erdészeti egyletetek az 1865-ik év szeptember 18-án Bazinban tartott utóbbi közgyűlése óta történt ügyvezetéséről.

I. Egyletünknek azon gyűlés idején 4 alapító, 17 tiszteletbeli és 782 rendes tagja volt. Az alapító és tiszteletbeli tagok száma ma is ugyanaz, mint akkor, a rendes tagoké azonban, miután 16 új tag vétetett fel, de 48 részint meghalt vagy lakhelye nem tudatik, részint pedig kilépett, 755-re szállt.

II. A pénztári viszonyokat és az egylet működését illetőleg az idő rövidségéhez mérten következő tudósítás tehető. Az 1865-ik évben az alább megnevezendő címek alatt

Bevételt:

négy darab földtehermentesítési kötvényben	410 ft.
tagsági díjából	2388 ft.
Rendesen befolyó Önkéntes adományokból	97 ft.
bizonytalan felülfizetésekből . . .	50 ft. 35 kr.
hátralékok törlesztéséből . .	427 ft. 8 kr.
oklevél díjából	37 ft.
az 1866-ik évre előlegesen fizetett díjából	63 ft.
beváltott szelvényekért	20 ft. 76 kr.
eladott füzetekért és rendkívüliekből . .	36 ft. 90 kr.

Az 1865. év végével hátralékban maradt tagsági díjak összege a bevételek rovata alá jegyeztetvén 4275 ft. 13 kr.

A bevételek összege 7805 ft 22 kr.

Kiadatott:

szerkesztőségi költségekre	1312 ft. 30 kr.
posta díjakra	290 ft. 87 kr.
fizetések és járulékokra	855 ft.
irodai költségekre	81 ft. 83 kr.
szállásbérre	118 ft. 50 kr.
napi díjak és utazási költségekre	35 ft. 1 kr.
rendkívüliekre (bútorvásárlással)	237 ft. 24.5 kr.

Az 1865. évi tagsági díjak összegébe beszámított olyan fizetések, melyek az 1864. évi bevételekbe beszámítottak 170 ft.

Az 1865. év végével hátralékban maradt tagsági díjak szintén a kiadás alá is jegyeztetvén 4275 ft 13 kr.
a kiadások összege 7369 ft. 97.5 kr.

Ezek szerint a bevételek s kiadások összegét egymáshoz viszonyítva az 1865-ik év bezártával 435 ft. 24. krnyi többlet mutatkozott, mely összegből az egylet akkori titkára t. *Brenner Miklós* ur utódának 410 forintot szolgáltatván által, ezért az egyesületnek irányában 25 ft. 24 krnyi követelése marad fenn. . . .

...Az egylet székhelyén az utóbbi közgyűlés óta 7 választmányi ülés tartatott. Ezen gyűlések tárgyai voltak az alapszabályok értelmében a folyó időszak teendői mellett a múlt bécsi kiállítás illető intézkedések megtétele, továbbá a megüresült titkári hivatal betöltése és azon erdőgazdászati kérdések megállapítása, melyek a Losoncz városában megtartatni szándékait gyűlésen tárgyalás alá voltak veendő, a fent közölt számadások megvizsgálása s

br. Keglevich Béla az OEE első elnöke

összeállítása, és végül a n. m. mg. kir. helytartótanács felszólítása folytán két erdészeti szakvélemény közlése; egyik Kassa szab. kir. város erdei rendezésére nézve, és a másik Menyhárd és Leibicz szépassági városok erdei perének tárgyában.

Hogy az egylet ez évi működése ennyire rövid keretbe vala foglalható, erre kétségtelenül nagy befolyással voltak azon rendkívüli viszonyok, melyek a választmány székhelyén a köztudat szerint történtek, legfőképp pedig, hogy az egyesület ez idő alatt az elnököt nélkülözte.

A közgyűlés e jelentést tudomásul veszi.

A tárgysorozat szerint a jövő évi költségvetés megállapítására kerülvén a sor, Barta Béla úr felemlíti, hogy a jövő egyleti év költségvetése véleménye szerint nem kevésbé függhet attól, ha valjón a tárgysorozat 6-ik pontjának tárgyalása alkalmával az egylet céljai előmozdítására nem tétetnek-e oly indítványok, melyek elfogadásával aztán a költségvetés is változás alá lenne veendő. A közgyűlés e véleményt osztja és a költségvetés megállapítását a tárgysorozat 6-ik pontjának tárgyalása után határozza felvenni.

A közelebbi közgyűlés helyének és idejének meghatározása tárgyalatván, Barta B. úr indítványozza, hogy miután a folyó évben meg nem tartott közgyűlés is Losoncz városába volt kitézve, és az egyesület mostanáig az ország azon részében még nem is tartott gyűlést, s mert Losoncz szab. kir. város és a méltóságos Szentiványi-család részéről az egyesület elfogadására barátságos vendégszeretet ajánlatot fűl, ezért a jövő évi közgyűlés Losonczon volna megtartandó...

...Az egyleti tagoknak a gyűlésekben lehető minél nagyobb résztvehetőség érdekében Divald Adolf úr indítványozza, hogy a vasúti társulatoktól, valamint a duna-gőzhajózási társulattól is engedendő mérsékelt szállítási díjakra szóló jegyek jövőre nézve ne csak azon tagoknak szolgáltatassanak ki, a kik ez iránt az egyesülethez fordulnak, hanem az egylet minden tagjának a maga idejében előre küldessenek meg, hogy így azok minél számosabb részről igénybe vehetése megkönnyíthessék. A közgyűlés ez indítványt jövőre követendő határozattá mondja ki. Ezek után a választások eredményének közléséig a gyűlés felfüggesztetik.

A választók szavazatjegyei átvizsgáltatván, a bizottmány elnöke Tisza László úr az egyleti igazgatóság általános szótöbbséggel történt következő megválasztását tudatja:

Elnök: gróf Keglevich Béla . .	38 szavazattal,
1-ső alelnök: gróf Pálffy István	38 szavazattal
2-od alelnök: Vágner Károly	38 szavazattal

Választmányi tagok: Piller Gedeon — 38, Gervay Nándor — 37, Bérczy Károly — 37, Hideghéthy Antal — 38, Németh Samu — 25, Inkey József — 38, Gróf Zichy Nep. János — 38, Prindl András — 38, Tisza Lajos — 37, Divald Adolf — 36, Barta Béla — 39, Haske Emil — 37 szavazattal.

A közgyűlés által nagyságos Korizmics László, Hajós József és Szathmári Károly urak az erdészeti téren szerzett hazafias érdemeikért az egyesület tiszteletbeli tagjainak választatnak.

Alelnök gróf Pálffy István az egyesület nevében elnök *gróf Keglevich Béla* ő méltóságát a választás elfogadására és az elnöki szék elfoglalására kéri fel. Méltósága e választást megköszönvén, meleg szavakban tudatja, hogy amennyiben az egyesület céljai előmozdítására saját részéről közhathat s hazai erdészetiünk ügyének segélyére lehet, kész a közkívánatnak engedni, mely nyilatkozatot a közgyűlés általános éljenzéssel fogadja.

Bedő Albert,
m. p. titkár

*Forrás: Erdészeti Lapok, 1867. január
Kép: Vasárnapi Újság*

Egy régi székház emléke

A 77. Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár alkalmából a Magyar Mezőgazdaság Kft. egy 52 oldalas külön kiadványt jelentetett meg „OMÉK 2015 – A magyar föld legjava” címmel. A számos érdekes olvasnivaló, rengeteg információ között a 34-37. oldalon bukkanhatunk a „*Hetvenhét, mint a mesében*” című tanulmányra.

Szerzője, Szabó László Péter áttekintést nyújt az országos mezőgazdasági kiállítások történetéről. Mégpedig nemcsak sorozásuk kezdetétől, 1881-től, hanem már az ezt megelőző időktől kezdve, a történelmi gyökerekről is.

Ezek a gyökerek nagyon érdekesek szakmánk, az erdészet és azon belül Egyesületünk történetének szempontjából is. Ugyanis a szerző leírja, hogy az

Az OMGE székháza a 19. században –
Forrás: Vasárnapi Újság

1825-ben alapított Lófuttató Társaság 1832-ben vásárolta meg gróf Károlyi György 1200 négyszögöles úti telkét Pesten. „*Ez a Széchenyi javaslatára Közteleknek elnevezett terület lett az otthona a következő évtizedek kiállításainak, majd itt építették fel az egyesület székházát is.*” – írja a tanulmány szerzője. A székház azután számos agrártörténeti jelentőségű eseménynek lett a helyszíne. Itt zajlott le az a nevezetes 1866. december 9-i gyűlés is – 43 személy részvételével –, amely az 1851-ben Esztergomban megalakított Ungarischer Forstverein (1862-től Magyar Erdőszegylet) kimúlását és az Országos Erdészeti Egyesület megszületését jelentette. Ennek a régi székháznak az ábrázolása látható az OEE könyvtárban is, kifüggesztve.

A Lófuttató Társaság 1835-től Gazdasági Egyesület, majd a továbbiakban Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) néven működött tovább, 1945-ig. A fent említett cikk szerzője is utal arra dolgozatában, hogy az OMGE tevékenysége nem szorítkozott kizárólag az állattenyésztésre, hanem fokozatosan kiterjedt az egész agráriumra. Ezt a tényt már én konkrétizálom, szakmánk vonatkozásában, annyiban, hogy 1842-ben létrehozták az OMGE Erdészeti Szakosztályát is (negyedszázaddal az OEE megalakulása előtt).

Ez a szakosztály nyilván ugyanebben a székházban kezdhette meg működését, a kor neves szakembereinek a közreműködésével. Pl. *Greiner Lajos*, az Ungarischer Forstverein alelnöke egy időben a vezetője is volt. Az OMGE folyóirata, a hetente kétszer megjelenő „Magyar Gazda” pedig egyre rendszeresebben közölt erdészeti szakcikkeket is. Értékes tanulmányt publikált ezzel kapcsolatban nemrég elhunyt kollégánk, *Gertheis Antal* erdőmérnök *Az Erdő c. folyóiratunk 1962. évi 9. számában Az erdészet kérdései a Magyar Gazda hasábjain, 1841–1847* címmel (410–415.p.).

Messzire vezetne annak fejtegetése, hogy miért nem ez a szakosztály lett a valóban magyar szellemiségű Országos Erdészeti Egyesület ősforrása, holott az OMGE oldalán még ott állt „a legnagyobb magyar”, *gróf Széchenyi István*, a Pesti Lófuttató Társaság életre hívója is. A szakosztály, a kevés adatból is megítélhetően, még az OEE létrehozása idején is aktívan működött.

Ezt az idősebb erdészettörténészek által nagyjából ismert OMGE-történetét azért idéztem fel az OMÉK ürügyén és Szabó László Péter nyomán, mert közeleg Egyesületünk alapításának kerek 150. esztendeje. A jubileum alkalmából talán ez a régi Üllői úti székház, az egykori Köztelek is megérdemelne majd egy emlékkoszorút.

Dr. Király Pál

Csendes évforduló

Az Erdészeti Lapok 150. évfolyama

Az OEE 150 éves története összeforrta az Erdészeti Lapokkal. Mégis mind az induláskor, mind az újraindulás(ok)kor hol közelebb kerültek, hol eltávolodtak egymástól. A dokumentumokból, a kortársak visszaemlékezéséből kialakuló történetek egyértelműen mutatják: a Lapok 150 évfolyama még az egyesületnél is rögzösebb utat járt be.

Az 1861-ben készített, *Wagner Károly* és *Divald Adolf* által az Erdészeti Lapokra kiadott előfizetési felhívás 1861. decemberi (első) megjelenést ígért. Miközben az előfizetők gyűltek, s a két alapító engedélyekhez jutott (ebben alapvető volt Selmechbánya „közönségének” jogi támogatása), 1862 eleje lett. Így az alapítás 150. évét jogosan ünnepeltük 2012-ben, hiszen az első lapszámok akkor jelentek meg. 1862-ben azonban csak az első „Erdészeti Lapok” kerültek az olvasók kezébe, a februári, illetve a következő számok körül hatósági problémák merültek fel. Előbb a kötelespéldányi szolgáltatásban, majd a szerkesztők, Wagner és Divald selmeci tartózkodása, illetve távolléte ügyében találtak kifogásokat. (A vonatkozó sajtótörvény szerint a szerkesztőnek a lap megjelenése helyén kellett laknia, de mindkét alapítót – lévén azok állami alkalmazottak – az „ösbányavárosból” elvezényelték.) Így 1862-ben, rögtön az indulás után, a kiadás akadozott, amiből következett: amelyik folyóirat – szintén a sajtótörvény szerint – 6 hónapig nem kerül kiadásra, az megszűntnek tekintendő. A nehézségek óhatatlanul az Ungarischer Forstvereine – Magyar Erdészegylet – felé terelték a két szerkesztőt (illetve Divald ekkor már „főmunkatárs”). 1864-től a Lapok az említett egyesület közlönyeként jelent meg, de Wagner – talán óvatosságból – akkor sem adta át a lap kiadási jogát, amikor az egyesület vezetőségi tagjává választották. Majd csak a magyarosítást követően, 1866 decembere után, 1872-ben mondott le az Erdészeti Lapok tulajdonáról, kiadói jogáról, s ezt követően évtizedekig az OEE működésének szerves részét képezte a folyóirat.

A Tanácsköztársaság idején, 1919 márciusában mind az egyesületet, mind a lapot megszüntették. Csak 1919. december 15-én került újra az olvasók kezébe, mint ahogyan az OEE működése is csak az év őszén indulhatott újra.

A zavar, a szünet 1945-ben ennél hosszabb volt. Az Erdészeti Lapok 1948 őszén jelenhetett meg újra, amikor az OEE a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségéhez (MTESZ) csatlakozott, s a kiadvány a Magyar Mérnökök és Technikusok Szabad Szakszervezete közlönyeként látott napvilágot. Az évfolyamszámozás folyamatos: 84. (Az 1944. évi füzetek voltak a 83. évfolyam.)

Az Erdészeti Lapok 1950. évi betiltásának körülményeiről olvashatunk a Madas András-émlékiratok éppen most megjelent második kötetében. Egy biztos: a Lapok a napi politikai elvárásokat nem tudta elég gyorsan követni, így bukása csaknem szükségszerű volt.

Az 1952-ben elindított Az Erdő a MEVME (Magyar Erdészeti és Vadászati Segédszemélyzet Országos Egyesülete) egykori újságjától vette a nevét, míg a megjelenítést a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat intézte. A tudományos kiadványként, negyedévi megjelenéssel induló Az Erdő 1954-ben már az OEE fóruma is, majd 1955 márciusától: „Az 1862-ben alapított Erdészeti Lapok 90. évfolyama”. Ezzel, ha címében, nevében nem is, de kapcsolatában helyreállt a korábbi rend, az egyesület és a Lapok egy. A következő változásra, mind címében, mind tartalmában, 1990-ben került sor. Az Erdészeti Lapok név visszaállításában nem volt vita, míg a tartalmat a tagság igényeinek megfelelően kellett átalakítani.

Széles réteg kívánsága szerint a tagság ke-

vészbé az er-

dészettu-

d o m á n y

eredménye-

ire, célkitű-

zéseire kíván-

csi, sokkal in-

kább az egye-

sületi, szakmai

élet eseményei-

re. Ennek megfe-

lelően az új, a lap

történetében elő-

ször főhivatású fő-

szerkesztő rovatokat

igyekezett maghatá-

rozni. Szintén ő fogad-

ta el azokat a kisebb törekvéseket is, amely szerint az előző, szocialista időszak vélt vagy valós hivatali sérelmeit igyekeztek kifigurázni, mintegy megbosszulni. Bár ennek a szerkesztőbizottságon belül is voltak támogatói, végül a téma – miként az országos fórumokon is – kifulladt. A tagságot jelentős mértékben izgató erdőprivatizáció, az erdő- és faipari gazdaságok társasággá alakításának erdészeket érintő következményei, és más, ágazatpolitikai kérdések azonban legfeljebb érintőlegesen jelentek meg az Erdészeti Lapok hasábjain.

Ma a Lapok újra az OEE törekvéseinek, eseményeinek és személyeinek (itt nemcsak a nekrológokra, hanem a kiténtetési hírekre is gondoljunk!) igazi fóruma. Információtechnikailag az OEE szervezeti híreinek világhálóra kerülése a 21. század első évtizedének nagy eseménye, míg a második évtizedben az egyesület kiadványai, benne az Erdészeti Lapok is, olvashatók az interneten.

A 150. évfolyam utolsó, jelen száma reményeink szerint egy új másfél évszázad nyitánya mind a Lapok, mind az Országos Erdészeti Egyesület történetében.

Dr. Oroszi Sándor

Erdőtörvény, vagyonkezelés, közjólét

Évzáró beszélgetés Bitay Márton Őrs államtitkárral

A Földművelésügyi Minisztérium bő egy évvel ezelőtt vette át az állami erdőgazdaságok tulajdonosi joggyakorlásából eredő szakmai irányítási feladatokat. Ebből az alkalmából is beszélgettünk Bitay Márton Őrssel, az állami földekért felelős államtitkárral, áttekintve az elmúlt időszak fontosabb ágazati aktualitásait.

– *Államtitkár Úr! A Földművelésügyi Minisztériumban az Ön felelősségi körébe tartozik az erdészeti ágazat, köztük az állami erdőgazdaságok irányítása. Melyek az elmúlt év tapasztalatai az ágazat működése terén?*

– Az állami erdőgazdaságok magas színvonalon ellátják mindazon feladatokat, amelyeket a jogszabályok, vagy a tulajdonosi elvárások tartalmaznak. Nagyon komoly értéket gondolnak, beleértve mindannyiunk egyik legkedveltebb kikapcsolódási formáját, a természetjárás feltételeinek biztosítását. Az utóbbi öt évben több mint 12 milliárd forint értékben sikerült közjóléti beruházásokat fejleszteni, ami jól mutatja az elkötelezettségünket a társadalmi funkció erősítése iránt.

Megemlíthetném akár az építészeti szakmai díjat nyert galyatetői kilátót, vagy a rengeteg megújult turistaútvonalat, kilátót, erdei szálláshelyet, ökoturisztikai központot, egészen az erdeinkben lévő útszéli keresztfák felújításáig. Többletfunkcióval rendelkező, igényes és korszerű szolgáltatást nyújtó fejlesztéseket hajtottunk végre, a hazai turistaútvonal-hálózat – köztük kiemelten az Országos Kék Kör – megújítása és bővítése kapcsán.

Az erdész kollégáknak mindemellett természetesen el kell végezniük a mindennapi gazdálkodással kapcsolatos szakmai feladatokat, erdőfelújításokat, karbantartásokat, kitermeléseket. Hála Istennek egyre jobban terjednek a korszerű erdőkezelési módok, módszerek, eszközök, gondoljunk csak a folyamatos erdőborítás szemléletmódjának egyre szélesebb körű terjedésére, az erdész szakmán és a gyakorlaton belül. Összességében elmondható, hogy az erdész kollégák nagyon sok munkát végeztek el idén is.

A fenti eredményektől függetlenül végig kell gondolnunk, hogy melyek

azok a területek, amelyekben jobban kell teljesítenünk, jobban kell dolgozunk, és ezt az értékes munkát, hogyan tudjuk majd a jövőben jobban láttatni.

Fontos megjegyezni, hogy az erdészársadalmat becsületes társadalmi rétegnek ismertem meg. Az erdészszakmai közösséget jómagam az első helyre teszem a természetvédők táborában. A magyarországi erdészeknél senki nem tesz többet ennek a csodálatos hazai erdőállománynak a fenntartásáért. A vadgazdálkodás terén is világszínvonalú, magas minőségű munkát végeznek. Elégedett vagyok a szakmai munkájukkal, és minden becsületes erdészért és erdőgazdaságért kiállunk a jövőben is.

– *Az éwertékeléshez kapcsolódva nem kerülhet meg az az aktuális téma, hogy az állami erdőgazdálkodást a közelmúltban számos támadás érte. Ön is tapasztalja a sajtóban megjelent visszasságokat az állami cégek működésében?*

– Veszélyes dolog a sajtóban megjelent állításokat úgy értékelni, hogy sok esetben a hivatalos (leírt) anyagot még nem is láttam. Ahogy figyelem, rengeteg félreértés kapott szárnyra a médián keresztül. Jól érezhető, hogy az újságírók által leírt kritikák jelentős része mögött alapvető információhiány húzódik meg. Mindezek ellenére nem tartanám ésszerű lépésnek egyfajta „sündisznó” testtartás felvételét, érdemesebb talán végiggondoljuk saját magunk, miben, hogyan van értelme változtatni. Azon

pedig végképp el kell gondolkozni, hogy a becsületesség látszatát is legalább annyira vigyáznunk kell, mint magát a becsületesség tényét. Hangsúlyozom minden becsületes erdészért és minden becsületes erdőgazdaságért kiállok!

Ha azonban úgy tesszük fel a kérdést, hogy tudunk-e még jobban dolgozni, akkor arra egyértelműen az a válaszom: tudunk! A célok meghatározásánál fontos tisztában lennünk a pillanatnyi helyzettel. 2010 előtt ezek a társaságok töredékét sem végezték el annak a közjóléti feladatnak, amit most folyamatosan végeznek. Van olyan erdőgazdaság, amelyiknek az árbevétele 2009-ben alig maradt el az idén várható évvzársai adatoktól, miközben a nyeresége közel tízszeresére ugrott. Mindezt úgy, hogy közben közel tízszeresét fordították közjóléti kiadásra az öt évvel ezelőttihez képest, ráadásul majdnem száz fővel többnek adnak állandó munkát. Szóval alaposan végig kell nézni a számokat, mielőtt végleges konzekvenciákat akarunk levonni, az általánosítástól pedig végképp mindenkit óva intenek.

Miután miniszterelnök úr megbízott az állami erdőgazdaságok irányításával, én mindenkihez elmentem és személyesen végigjártam az összes céget. Ezek után végignéztam a szakemberek segítségével a cégportfólió számait, idén pedig minden cég vezetőségével, egyesével újra leültem. A havi rendszerességgel megtartott vezérigazgatói ér-

tekezeteken pedig igyekszünk kijelölni a működési irányokat. Egy szó, mint száz, nem vitatom, tudunk hova fejlődni, amiben szerintem partnereink az erdészetek.

Biztos vagyok benne, hogy komoly értékvalasztás, és célirányvalasztás előtt állunk. Világosan el kell választani a közjóléti funkciókat a gazdasági funkcióktól. Míg a közjólétnél bármilyen természetvédelmi, szociális vagy más emocionális szempontnak teret lehet adni, addig a gazdaságinál ezeket felesleges belekeverni. Aminek a profittermelés a lényege, ott a maximális profitot kell kihajtani, az összes többinél jöhetnek az egyéb szempontok. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy minden közjóléti funkciónak van költsége, amit a gazdasági funkción kell megtermelni. Egyszerűnek, már-már túlságosan is egyszerűnek tűnnek ezek a gondolatok, mégis borzasztóan nehéz ezekben a döntésekben előrelépést elérni.

– *Ha megengedi, visszatérnék még az Állami Számvevőszék jelentéséhez, amely konkrét javaslatok megfogalmazását várja az érintett erdőgazdaságoktól, melyek központi eleme a vagyongazdálkodási szerződések kérdése. Lát megoldást ezen a régóta „függőben lévő” területen?*

– Szakmailag nem egy megoldhatatlan feladat végleges vagyongazdálkodási szerződéseket kötni. Néhány fontos döntést pár nappal ezelőtt meghozott Fazekas Sándor miniszter úr, ezután 2-3 hónapon belül meg lehet kötni ezeket a szerződéseket. Egyszer viszont arra is választ kell találnunk, hogy mi a konkrét elvárásunk a cégcsoporttól, mit gondolunk a gazdasági/társadalmi szerepüktől. Ez a döntés alapjaiban tudja befolyásolni a most megkötésre kerülő vagyongazdálkodási szerződések hosszú távú sorsát.

Az erdőgazdaságokkal kapcsolatos jelenlegi vita arról szól, tud-e a mostani rendszer még jobban működni a jövőben. Minden erdőgazdaság profitot termel, miközben több milliárd forintnyi közjóléti beruházást hajt végre és miközben a mindennapi működést biztosítja, megküzdve olyan súlyos természeti károkkal is, mint a tavalyi jégkár.

Kicsit az erdész társadalom szemüvegén keresztül értelmezve a világot nem arról van szó, hogy most nagyon rossz helyzetben vagyunk, amiből végre valami jót kell csinálni, hanem van egy jó kiindulási alap, és el kell gondolkodni, hogyan tudunk még jobbat csinálni belőle. És ez nagyon nagy különbség. A kérdés az, hogy lehet-e még

fejlődni tovább a működés hatékonysága terén.

– *Tovább lépve, az állami és magán-erdők esetében is fontos kérdés az erdő-törvény módosítása. Hogy balad a munka ezen a területen?*

– Nem előzmények nélküli feladatról van szó, hiszen 2012 óta napirenden forog ez a kérdés, azóta egyeztetés folyik a törvényről. Úgy látom, hogy a tavaszi ülészakban az országgyűlés elé lehet majd terjeszteni. Január környékén szeretném elindítani a társadalmi vitát. Ehhez kapcsolódva a FEHOVA kiállításon terveznék egy szakmai konferenciát, ahol alaposan körbejárva a kérdést, a tavaszi időszakra elkészülhet egy gondosan kimunkált törvényjavaslat. Ha a társadalmi vita nem hoz felszínre újraértelmezési problémákat, akkor ez tartható ütemnek.

Nagy előny, hogy a vadgazdálkodási törvény megalkotásának folyamatával szemben, az erdő-törvény esetében nincsenek alapvető koncepcionális kérdések. Egy jól előkészített, szakmai szervezetek által három éve tárgyalt jogszabálytervezetről beszélünk.

Inkább szakmán kívüli heves vitákra számítok, elsősorban a „sötétzöld” természetvédelmi szervezetek oldaláról. Itt kanyarodnék vissza a beszélgetésünk elejére, ahol leszögeztem, hogy az erdész egyben a legeredményesebb természetvédő is. Ezzel szemben sokan úgy gondolják, hogy csak egyfajta természetvédelem van, az, amit ők képviselnek. Úgy látom, hogy a társadalmi vita során erről az oldalról születnek majd olyan javaslatok, amelyek komoly vitákat fognak szülni.

– *Korábban határozottan megfogalmazott jogalkotói cél volt a törvényalkotás terén, a természetvédelmi szabályozás és az erdő-törvény közötti harmonizáció. Hogy látja, van erre reális lehetőség a fentiek fényében?*

– Mindenképpen szükség lenne rá. Az erdőterületeink jelentős része valamilyen fokú védettségi kategóriába esik, melynek jelentős kihatása van a gazdálkodásra, az erdőkezelésre. Nem lehet megkerülni, hogy a hazai természetvédelemmel ne alkossunk koherens egységet. Személy szerint sajnálom, hogy azt az elképzelésemet, mely szerint a vadgazdálkodási, az erdőgazdálkodási és a természetvédelmi törvényeket együtt tárgyalja az országgyűlés, a természetvédelmi szakma nem támogatta.

– *Számos szakmai kérdést érintettünk már a beszélgetés során a jövővel kapcsolatban. Vannak-e még ezeken kívül*

a következő évben olyan feladatok, amelyeket kiemelten fontosnak tekint?

– 2016 véleményem szerint elsősorban az erdő-törvényről fog szólni, hiszen remélhetőleg olyan horderejű szakmai változásokat fog tartalmazni, amelyek nagy lendületet adhatnak ennek a területnek is. A közjóléti fejlesztések terén tovább szeretnénk erősíteni, olyan valós társadalmi igények kielégítésével, amelyekre eddig nem találtunk megoldást. Gondolok itt a biciklis vagy a lovas turizmus fejlesztésére. Nem biztos, hogy a sokadik kilátóépítés lesz a követendő irányvonal, inkább innovatívabb, interaktívabb, egyedi fejlesztési ötletekre lesz szükség a jövőben.

– *Az Országos Erdészeti Egyesület alapításának 150. évfordulóját ünnepli. Miben látja egy ilyen patinás múlttal rendelkező ágazati civil szervezet szerepét a következő években?*

– A 150 év önmagáért beszél, tiszteletet parancsoló és mindenképpen méltatásra érdemes állapot. Egyértelmű üzenete, hogy az erdésztársadalom összetartó, még a viharvert 20. századi magyar történelem sem tudta a legfőbb eremű-szervezetüket elsodorni. Ha az egyesület könyvtárában az első erdőrendtartás iratait kézbe veszi az ember, akkor könnyen ráérez: az OEE mögött nagy múlt, komoly jelen és dicsőséges jövő állhat. Számítok a kormányzati munka kialakítása során mindarra a hatalmas szakmai tudásmennyiségre, ami mindmáig – a jubiláló szakmai szervezetnek is köszönhetően – összegyűlt az Egyesület „tudáskamrájában”. Másfél évszázad egy működő egyesület életében hatalmas időtáv, kuriózum. Ugyanakkor óvatosságra int minket az a tény, hogy az Egyesület életkora még mindig csak egy darab vágasfordulóval ér fel bizonyos fafajok tekintetében. Azaz óriási figyelmet kell szentelni ennek a munkának, mert olyan feladatokat hajt végre, ahol egy rossz döntésnek akár évszázadnyi távolságból fogjuk csak látni a kárát.

Nagyon fontos az OEE léte, jelenléte, és nagyon jó, hogy ebben a szervezetben van aktivitás és van lendület. Kiemelten fontos szerepet töltenek be – akár a szakmai kiadványaik, akár a rendezvényeik segítségével – a magyar erdésztársadalom összefogásában. Olyan ereműszervezet, amely alá minden ágazati résztvevő beáll, akkor is, ha szakmai elveik, esetleg üzleti érdekeik nem minden esetben azonosak. Nagyon kíváncsian várom a jubileumi év eseményeit – köztük a tervezett erdélyi vándorgyűlést.

– *Köszönöm a beszélgetést!*

Nagy László

Terepi bemutató a köztársasági elnökkel

A tavaly decemberi jégkár megtizedelte a hazai erdőket, a katasztrófa azonban példaértékű társadalmi szolidaritást eredményezett. Az Áder János köztársasági elnök kezdeményezésére meghirdetett „S.O.S. — Bajban az erdő!” kampány sikerének köszönhetően az Országos Erdészeti Egyesület most 45 millió forintot tud szétosztani az érintett erdőgazdálkodóknak. Az egyesület terepi rendezvényen mutatta be a köztársasági elnöknek és a nagyobb adományozók képviselőinek a helyreállítási munkálatok eredményeit, és az őszi csemeteültetés kezdetét.

Tavaly december elején elsősorban a Börzsöny, a Pilis, a Visegrádi- és Budai-hegység, a Gödöllői-dombság, a Gerecse, a Vértes, a Mátra és a Bükk erdőterületein okozott hatalmas pusztítást az ágakra fagyott, sok helyen 8-10 centiméter vastagságú, többtonnás jégreteg. Az elmúlt évtizedek egyik legsúlyosabb természeti csapása miatt szükségállapot alakult ki az erdőben: a járhatatlanná vált közutak, az életveszélyes erdészeti és turistautak, a kidőlt, kettétört törzsű fák által leszakított villamosvezetékek és kidöntött villanyoszlopok képe egy évvel ezelőtt bejárta a médiát.

A károsodott, letarolt erdők látványa az erdészszakma egészét megrázta, a jégkár az állami erdőgazdaságok területei közül mintegy 50 ezer hektárt érintett. Az erdőgazdaságok azonnal megkezdték a kárfelszámolást: utakat takarítottak, lezárták az életveszélyes területeket és elkezdtek felmérni, mekkora kár érte a magyar erdőket.

A kárfelszámolás még javában tartott, amikor Áder János köztársasági elnök meglátogatta az érintett területeket s mint természetközeli, a fenntarthatóság és a természeti értékek iránt elkötelezett ember és politikus, társadalmi összefogást kezdeményezett. Az MTVA által meghirdetett „S.O.S. — Bajban az erdő!” kampány sikereként 45 ezer betelefonáló, rövid idő alatt több mint 10 millió forintot gyűjtött a hazai erdők megújítására, míg az OTP Bank 20, a Szerencsejáték Zrt. 10, a CBA 5 millió forintot, a Mountex Kft. és az Andreas Stibl Kft. pedig további jelentősebb anyagi és eszköz támogatást ajánlott fel.

A gyűjtés eredményeként a hozzájárulásokat fogadó Országos Erdészeti Egyesület mindösszesen 45 millió forintot tud szétosztani a jégkárban érintett erdőgazdaságok között, amelyet az őszi erdősítési időszakban a teljesen megsemmisült erdőterületek újraültetésére, a súlyosabban megrongálódott turisztikai berendezések helyreállítására fordítanak az erdészek.

Áder János köztársasági elnök a Pili-si Parkerdőben tartott terepi rendezvényen elmondta: „Köszönet illeti mindazokat, akik a katasztrófa sújtotta erdők helyreállításán dolgoztak. Elsősorban az erdészeket, akik az elmúlt egy évben nehéz körülmények között is megtették mindent az erdők megtisztításáért, biztonságos látogathatóságáért. Köszönöm továbbá minden támogatónak a hozzájárulást, nemcsak a vállalatoknak, hanem különösen a magánszemélyeknek. Nem utolsósorban köszönet illeti a közmédiát, amiért tematikus napjával ráirányította a figyelmet az erdőkre és az erdészek munkájának értékére.”

Az erdőgazdaságok az elmúlt közel egy év során összesen 194 031 köbméter károsodott faanyagot termeltek ki, ami normál körülmények között a főváros környéki erdők egyéves kitermelési adatainak felel meg. 2015 végéig mintegy 334 hektár erdőt ültetnek teljesen újra az erdészek, amit a későbbiekben várhatóan még 60 hektár felújítása követ. A károsodott erdőterületek erdősítéséhez előreláthatóan 2 278 000 csemetére és 5 950 kilogramm makkra lesz szükség. A jégkár óta csak a Pili-si Park-erdő területén összesen 500 kilométer turistautat tisztítottak meg és tettek újra járhatóvá. A 45 millió forint hozzájárulás a felsorolt munkák megvalósítását segíti, azon belül is az ültetésekre és a turistautak, erdei utak járhatóvá tételére fordítják az adományokat. A támogatók, a természeti értékek megóvása iránt elkötelezett magánemberek és vállalatok így összesen mintegy 100 hektár, jég által teljesen elpusztított magyar erdő megújításához járultak hozzá.

„A jég ugyan súlyos károkat okozott, de felbecsülhetetlen hasznot is hajtott. Kiderült, hogy hazánkban milyen sok ember viseli szívén az erdők sorsát, milyen sokan bajlandók tevőlegesen is kivenni részüket a természeti értékek megmentéséből, s milyen sokan értékelik az erdészek, az erdőgazdaságok

munkáját. Bizonyossá vált, hogy Magyarország tisztában van azzal, mit érnek számára az erdők, amelyeket a hazai erdészszakma immár másfél évszázada gondoz és tart fenn, évről évre növelve értéküket és társadalmi hasznosságukat. Úgy gondolom, a teljes erdészeti ágazat nevében kijelenthetem, hogy soha eddig nem találkoztunk ekkora támogatással, szolidaritással és szimpátiával. Naponta jelentkeztek magánemberek, civil szervezetek, illetve vállalatok, és ajánlották fel önkéntes munkájukat és támogatásukat. A magyar erdészszakma és az erdőgazdaságok nevében megköszönöm Köztársasági Elnök Úrnak a kezdeményezést és az aktív támogatást, az MTVA-nak az „S.O.S. — Bajban az erdő!” kampányt, és a támogatást az OTP Banknak, a Szerencsejáték Zrt.-nek, a CBA-nak, a Mountex Kft.-nek, az Andreas Stibl Kft.-nek, valamint minden magántámogatóknak” – hangsúlyozta Zambó Péter, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke.

Az eseményen résztvevők a Pilisszentkereszt 49/A erdőrészletben tekinthették meg az őszi csemeteültetési munkálatokat. A teljes helyreállítás, az utolsó sérült erdőrészek megtisztítása várhatóan 2016 végéig tart.

Forrás: **OEE Sajtóközlemény**
Fotó: **Nagy László**

Helyzetkép a jégtörések kárainak felszámolásáról a Börzsönyben

Példátlan az a köztársasági elnöki szintről támogatott összefogás, mely jelentősen segíti az erdőgazdálkodókat a tavaly decemberi jégtörések következményeinek mérséklésében. Bár a Börzsönnyt ért súlyos károkról a januári és novemberi lapszámunkban már olvashattunk, az elmúlt egy év szakmai folyamatairól érdemes újabb jelentést adni.

A kárfelszámolás előkészítése, folyamata

A veszélyekről és az erdőlátogatás korlátozásáról haladéktalanul, hatósági egyeztetéssel, a médiában és a terepen is tájékoztattuk a közvéleményt. A veszélyelhárítást napokon belül, az erdészeti létesítmények, a kétszáz kilométeren járhatatlanná vált turistautak és a feltárhálózat felszabadítását az első félévben elvégeztük. A károk becslését GPS-alapú terepi felmérésekkel és távérzékelési adatokkal pontosítottuk. Összehasonlítva elemeztük a 2014. és 2015. években készült ortofotókat, emellett helikopteres és drónos berepülésekkel is készítettünk felméréseket. Mivel a kalamitás a Duna-Ipoly Nemzeti Park területét érintette, a fakitermelések elrendelésére részletes természetvédelmi egyeztetéssel kerülhetett sor. A munkánkat segítette a hatóságok és a NP Igazgatóság konstruktív, gyors ügyintézése.

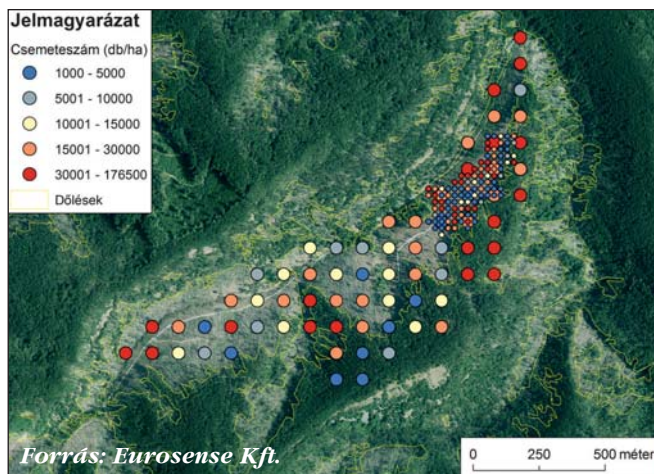
A különleges fakitermelési és faanyag-mozgatási feladatokra elsősorban a térségből választottuk ki az arra képes vállalkozókat. Az elérhető valamennyi gépi és élőerős technológiát felvolumtattuk.

A legmeredekebb terepen – új dózerutak kialakítása nélkül – kőtélpályás technológiákat használunk, közülük a KOLLER 501 típusú darus szerelvény bizonyult termelékenyebbnek. A járható területrészekben harveszterek, csörlős és szorítószámolyos vonszolók, valamint forwarderek munkájának összekapcsolt folyamatát építettük ki. Az elterjedt LKT traktorok mellett nagyobb teljesítményű Timberjack, John Deere és Equus típusú vonszolók, Königstiger harveszter, Timberjack, Valmet és Ponsse forwarderek működnek együtt a kárfelszámolásban. A hatékonyság és az újulat kímélete közös megítélésében a csörlős közelítés is jól vizsgázott.

Az összetört fiatalabb állományokban számos fogatos brigádot is dolgoztatunk. A károsodott faanyag mérete és állapota miatt, fűrészipari alapanyagot alig termelhettünk. A hagyományos tűzifa mellett, a sarangolt választékokat – techno-

lógiai és piaci okokból – 4 méteres és 2 méteres hosszokban választékkoltuk. Érdekes, hogy e határ menti helyzetű, a hazai vonalaktól távoli térség faanyagának egy részét ipoly-sági feladással volt lehetőségünk vasútra juttatni.

Különös feladatot jelentett a húsznál több fakitermelő vállalkozás, a nagy gépek munkájának összehangolása térben is időben – egymással, az időjárással, a kiszállítás és az értékesítés lehetőségeivel. Példa erre, hogy a Rakottyás-völgyből a mintegy 50 ezer köbméter faanyagot, a több kilométeres völgyfenéken kialakított közelítő nyomra termeltetve, csak ezen a vonalon, majd a völgy „egynyomú” kijáratán át lehetett a rakodóra közelíteni. Különös figyelemmel voltunk a turistaforgalom konfliktusoktól mentes, biztonságos szabályozására, a környezeti hatások mérséklésére.

Meglevő újulatban fellelt csemeteszámok a károk után

Mindehhez át kellett szervezni az erdészetek teljes kapacitását és feladatait. A leginkább érintett Kemencei, Diósjenői és Nagymarosi Erdészetek vezetői és szakszemélyzete kiemelt elismerésre méltó teljesítményt mutattak fel.

A természetes újulatot kiegészítő erdősítések, pótlások területét, elhelyezkedését GPS-alapú, térinformatikai úton feldolgozott terepi felmérésekkel rögzítettük. Az erdősítendő területeket alkalmassá tettük a munkák végrehajtására.

További feladataink

A kárfelszámolás során 80 hektárt meghaladóan kell mesterségesen erdősíteni, kézi technológiával, a tavaszig. Ehhez közel egymillió bükk, tölgy és egyéb fafaj csemetét, valamint kisebb mennyiségű makkot használunk fel. Az erdősítéseket novemberben elindítottuk. Tíz szakmai vállalkozás munkacsapatai kezdték meg a talaj-előkészítést és az ékásós csemeteültetést az újulathiányos részterületeken – meredek terepen, sekély és köves talajviszonyok, kifordult gyökértányérok között.

A legfontosabb szakmai paraméterek tekintetében állapotokat rögzítettünk, és megtervezett vizsgálatokat kezdünk meg a károsodott állományrészekben a természeti folyamatok és a mesterséges erdősítések fejlődésének nyomon követésére. Ennek során is alkalmazzuk az elektronikus adatrögzítés, a távérzékelés és térinformatika korszerű lehetőségeit.

Jégkárak érzékeltetése a Börzsönyben
 300 ha idősebb erdő teljesen kidőlt
 300 ha fiatalabb erdő tört, károsodott
 130 ezer nettó m³ kitermelendő faanyag
 200 ha erdőfelújítási kötelezettség

A jégkárak nyomán eddig közel százezer köbméter faanyagot termeltünk ki. A még hátralévő, mintegy 40 ezer köbméternyi feladat nagyobbik része át fog húzódni a 2016. évre.

Jövőre a tavaszi erdősítések mellett jelentős tennivalónk lesz a faanyagmozgatás következtében károsodott utak és műtárgyak, rakodóhelyek helyreállítása.

A jégtörések legsúlyosabb következményeivel csak ezután fogunk szembenézni. A korábbi kalamitások tapasztalataiból is ismerjük azokat hatásokat, mint amilyen a kitermelt faanyag értékvesztése, valamint a károsodott állományok erdőterveket felülíró kiesése a haszonvételi lehetőségekből.

Az „SOS – Bajban az erdő” kampányban létrejött összefogással, az OEE pályázati rendszerében, a jégkáros börzsónyi erdők felújításához 17,2 millió forint támogatást nyertünk el. Támogatóink közreműködését ezúton is köszönjük!

Lengyel László Zoltán
 közönségkapcsolati vezető
 Ipoly Erdő Zrt.

Tudományos konferencia a klímaváltozásról

A Magyar Tudomány Ünnepe sorozat részeként *Klímaváltozás hatásai az Európai erdőkre* címmel tudományos konferenciát rendezett az MTA PTB Agrártudományok Szakbizottságának Erdészeti és Vadgazdálkodási Munkabizottsága november 24-én Pécsen, az akadémia székházában.

A 2015. évi Magyar Tudomány Ünnepeinek kiemelt témája: „A tudomány evolúciója: a való és a virtuális világok”, a rendezvényt sorozat az új technológiák által teremtett lehetőségekre, veszélyekre kívánja felhívni a figyelmet. A munkabizottság ezért döntött úgy a témaválasztásnál, hogy a jelen és a jövő erdőgazdálkodásának egyik legfontosabb kihívására, a klímaváltozásra helyezi a hangsúlyt.

Dr. Mátyás Csaba akadémikus, a Nyugat-magyarországi Egyetem egyetemi tanára, a Földünkön bekövetkezett felmelegedésről, annak az európai erdőkre gyakorolt hatásairól beszélt. Véleménye szerint a klímaváltozás realitása nem igényel bizonyítást, a kérdés az, hogy mi akadályozza az előrevetített változásokra való felkészülést az erdőgazdálkodásban. A külföldi tapasztalatok szerint a tudományban és a gyakorlatban is számos berögzült dogma, idealizált elképzelés és megszokás van jelen. Ezek áttekintése és értékelése, a kockázatok határozottabb feltárása mind előfeltétele a klímaváltozásra való felkészüléshez kapcsolódó konkrét teendők meghatározásának. Az előadás áttekintette és értékelt a jelenlegi, jórészt intuitív véleményeket és álláspontokat, amelyek a megfelelő stratégia és gyakorlat kialakításának útjában állnak.

Dr. Borovics Attila, a NAIK ERTI igazgatója arról szolt előadásában, hogy a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásnak

alapvető feltételei vannak, amelyekkel rendelkezni kell a siker érdekében. Megfelelő ismeretek birtokában kell lenni a klímaváltozásról mint jelenségről, arról az agrárgazdasági rendszerrel, amelyre a klímaváltozás hatással van. Emellett megfelelő ismeretek és szaktudás kell a változás rendszerre gyakorolt hatásának becsléséhez, az új „egyensúlyi” helyzet (ökológiai – ökonómiai – társadalmi) felismeréséhez, valamint megfelelő eszközrendszer a változások véghezviteléhez.

Bosznia-Hercegovinában egyelőre nem jelentős a klímaváltozás tudományos kutatása – ezt már dr. Sead Vojnikovics, a Sarajevói Tudományegyetem Erdészeti Karának professzora jelentette ki. Okként a háború utáni helyzetet, az államigazgatás nagyarányú összetettségét, az állami és regionális szintű törvényhozás hiányát, az államon belüli, a nemzetközi, valamint a szektorok közötti együttműködés hiányát említette. Az első hivatalos, klímaváltozásról szóló bosznia-hercegovinai jelentés a jelenség általános értékelése mellett az ország erdei ökoszisztémájára gyakorolt

lehetőséges hatását is taglalja. Az előrejelzések szerint a 21. század végén Európa délkeleti régiójában – amely magába foglalja Bosznia-Hercegovinát is – az üvegházhatású gázok emissziójának hatására a levegő évi középhőmérséklete mintegy 3,5 °C-kal növekszik az elmúlt évszázad utolsó évtizedéhez képest. A globális felmelegedés tendenciája olyan folyamat, melynek hatása érezhető a Sarajevói Kanton területén is – mondta Vojnikovics professzor.

A szakmai konferencia iránt élénk érdeklődés mutatkozott, a téma kutatói és szakértői mellett az erdészszakma is szép számmal képviseltette magát.

Forrás: Mecsekerdő Zrt.

A számítógéppel segített üzemtervezés kezdete

Fél évszázada készült az első számítógépes üzemtervi feldolgozás

Dr. Facskó Ferenc – egyetemi adjunktus, NYME EMK

Az erdők felmérésének, az adatok tárolásának és a gazdálkodás tervezésének törvényi kötelezettsége hatalmas mennyiségű adat feldolgozását és tárolását kívánja meg. Az adatok kezelését az erdészek mindig igyekeztek valamilyen — a kor szintjén létező — eszközökkel segíteni. Az 1960-as években elérhetővé váltak a számítógépek, és 1965-ben megtörtént az első futtatás, amit mai szóhasználattal talán számítógéppel segített erdőtervezésnek (Computer Aided Forest Planning) hívhatnánk. Cikkemben a kezdeteknek kívánok szakma- és technikátörténeti emléket állítani.

A jogszabályok (erdőrendtartások, törvények, rendeletek) által előírt gazdálkodás tervezése nagy mennyiségű számítást, és – a hosszú vágásforduló miatt – az adatok hosszú idejű tárolását követte meg. A számításokat, az adatok tárolását kezdetben manuálisan végezték. A munkát a kor technikai szintjén gyártott eszközök, számológépek, számológépek, táblázógépek stb. könnyítették. Bár ezek a megoldások valóban gyorsították a műveleteket, használatuk körülményes volt. Ennek szemléltetésére Tóth Miklós visszaemlékezéséből idézek. A leírás az 1960-as évek elején használt – tehát még nem számítógépes, hanem mechanikus – technikát mutatja be (Tóth 1990. 4-5 o.):

„Az alapvető feladat az erdőrendező-ségi becslések feldolgozása volt, [...] A terepen felvett és nyomtatványba beírt adatokat utólag 80 oszlopos lyukkártyákba lyukasztották. Itt merült fel először az a probléma, hogy a fatömegtáblák megfelelő térfogataadatait miként rendeljük a bemenő alapadatokhoz. Első megoldásként a fatömegtáblák összes adatát egy külön menetben törzskártyákba kellett lyukasztani, s a bemenő adatok fajfaj és méret szerinti teljes átrendezésével, majd az egyes homogén csoportok (azonos fajfaj, magasság és átmérő) elé a megfelelő, az egy törzs fatömegét tartalmazó törzskártya beválogatásával (megfelelő célgéppel) kellett egy munkaállományt létrehozni. Ezt követően egy újabb célgép (a doppler) átmásolta az adatkártyákba az egy törzsre eső fatömeget. A másolólyu-

kasztás után ismét egy célgép (a kollátor) választotta szét a két állományt. Ezt követte a szorzógéppel kiegészített tabulátoron való feldolgozás. Minden egyes táblázatkezelés azzal jár, hogy a kártyákat mint egyetlen akkori adattároló eszközt, újra és újra át kellett rendezni, s az előre megírt programot, egy több ezer lyukból és azokba (-ból) ki-be szaladgáló kis kapcsolóvezetékekből álló gubancot, újra kellett etetni, illetve montírozni. (A későbbi, lillafüredi feldolgozásunkhoz például 63 ilyen kapcsolótábla készült).

Innen kezdve állandóan kerestük a módját, hogy miként biztosítsuk majd az erdőrendezési adatok tárolását. Kártyán, klimatizált térben, több száz négyzetméteren. [...]

Az A-lapok feldolgozását a Könnyűipari Minisztérium Gépi Adatfeldolgozó Vállalata [...] végezte. Tisztán mechanikus Hollerith szisztemát alkalmaztunk. Mintegy tízezer olyan rekordot konstruáltunk [...], amely egy-egy község határon belül az azonos szektorú, azonos évben üzemtervezett (esetleg üzemterv nélküli), azonos térképezettségű fokú erdőterület nagyságát adta meg hektárban. [...] Erről készült ötdoboznyi lyukkártya, kb. fél mázsás tömegben. Az elkészült lista és a különféle táblázatok megvényként, járásokként, községként, erdőrendező-ségként adták az erdőterületet évekre, térképezettségű fokra, szektorra. Akkoriban a leporelló még nem volt feltalálva, s igen nagy gondot okozott a kétmázsányi szabadlappos táblázat kezelése, különös tekintettel a szállítás közbeni esetleges hasra esés és elkeveredés esélyére,

ami a lyukkártyák kezelésénél is rémálomok állandó gerjesztője volt.”

Az 1960-as években végbement műszaki fejlődés hatása alól az erdőrendezés sem vonhatta ki magát. A fatömeg-meghatározás gyorsaságának és pontosságának növelése és fotogrammetria alkalmazása mellett fontos feladatként határozta meg az Országos Erdészeti Főigazgatóság az üzemtervezés technikájának korszerűsítését. „A témával foglalkozó Tájékoztató jelentésem az elektronikus adatfeldolgozásban jelöltem meg az erdőrendezés korszerűsítésének fő irányát [...]” (Király 1978).

A felmérések adatainak számítógépes tárolásával és feldolgozásával először az 1960-as évek közepén próbálkoztak (Király 1970a,b,c, 1971, 1976a,b, 1978). A kísérleti üzemtervezés négyéves tervező és előkészítő munka után 1965-ben történt meg Lillafüreden. A fejlesztési csoport az előző felvétel feldolgozatlan adatait 1965-ös állapotra aktualizálta, és a teljes üzemtervet gépi feldolgozással készítette el. A terepi felvételezéshez új formátumú, „terepálló” kivitelű erdőleírás és tervezési lapot készítettek. A másik, talán sokkal fontosabb újdonsága volt a munkának, hogy a korábbi – községhatárra készült – üzemtervek helyett erdészetszintű szabályozást valósítottak meg.

A sikert látva a főhatóság 1966-ban utasításba adta a módszer kipróbálását más erdészeteknél is (Kosd, Kárász, Körmen). A sikeres kísérleteket követően az 1971. január 1-jétől érvényes az *Útmutató az erdőgazdasági üzemtervek készítéséhez* címet viselő rendelkezés alapján történt az üzemtervezés, mely előírta a felmérések, tervek és végrehajtott munkák adatainak elektronikus tárolását.

Az erdőrendezés szintjén történt első próbálkozásoknál az alapadatok rögzítése után a számításokat gép végezte el, de a nyomtatás még nem géppel történt. Ez először a pilisi erdőgazdasági szintű tervezés során történt meg: a felvett, mintegy huszonötezer hektár valamennyi erdőrészletének üzemtervi adatait gépen nyomtatták ki¹. Miért volt jelentős ez a tény? Tóth Miklós visszaemlé-

¹ Érdekesként megemlítem, hogy a munkához használt UNIVAC-1040-es gépnek 2 kB-os központi tára volt.

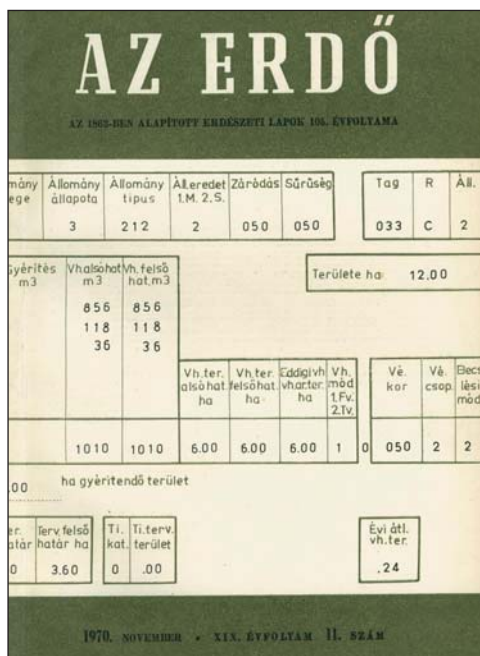

kezése megadja a választ: „Az egész erdőgazdaság összes erdőrészletét a szép előre nyomtatott leporellóra egy óra alatt kiírtattuk. Ebben az időben az üzemtervek legépelése átlagosan egy évvel késleltette az üzemtervek kiadását.” (Tóth 1990. 8. o.).

A pilisi munka fő tapasztalata az volt, hogy gépi feldolgozással sokkal pontosabb, esztétikusabb üzemtervek készülhetnek töredéknyi idő alatt. Az output átgondolt megtervezése következtében az erdőrészlet minden adata egyetlen lapra került – a korábbi üzemtervekben majd féltucatnyi oldalt kellett fellapozni, hogy a részlet adatait, termőhelyét, megjegyzéseket stb. össze lehessen gyűjteni. A siker eredményeként az üzemtervek „üzemszerű” számítógépes elkészítése és nyomtatása 1975-től létezik (Király 1978).

A megkezdett munkák közben világgóssá vált, hogy a teljesen időszerű állapot elérését célzó adat-nyilvántartási rendszer működése során létrejön számos olyan adatállomány, amely rögzíti azt, hogy az egyes években milyen erdőkezelési műveleteket végeztek a részletekben, milyen más természeti események (például katasztrófák, károsítók gradációja stb.) játszottak szerepet az erdők állapotában. Mindeme állományadatok majd értéket jelentenek a jövőben: összerendelhetők későbbi állapotadatokkal.

E felismerés alapján kezdődött el egy feldolgozás, amelynek az volt a lényege, hogy visszamenőleg, a régi üzemterveket az 1965-östől kezdve elektronikus adathordozóra vitték fel. Ennek eszköze volt a D-lap² nevű nyomtatvány, amelyre az erdőrészlet legfontosabb adatait másolták ki. Erről lyukkártyát lyukasztottak, amelyeket egy intenzív számítógépes ellenőrző program és ismételt javítómenetek fésültek helyesre. Tóth szerint ez a munka a legjobb előtanulmány volt a teljes körű, országos gépi üzemterv összeállításához, s a

Állomány mánya	Állomány állapota	Állomány típus	Álleredet I.M. 2. S.	Záródás	Sűrűség	Tag	R	Áll.
3	2	12	2	050	050	033	C	2

gyérítés m ³	Vh.alsóhat. m ³	Vh.felsőhat. m ³	Területe ha
856	856		12.00
118	118		
36	36		

Vh.ter. alsóhat ha	Vh.ter. felsőhat ha	Érdőgh. vhat.ter. ha	Vh. mód I.Fv. 2.Iv	Vé. kor	Vé. csop	Becs. lési mód
1010	1010	6.00	6.00	6.00	1	0
				050	2	2

ter. plár	terv.felső határ ha	Ti. kat.	Ti.terv. terület
0	3.60	0	.00

Évi.átl. vh.ter.
.24

Az Erdő 1970. novemberi tematikus lapszámának címlapja

későbbi aktualizáláshoz. Az adatok visszamenőleges számítógépre rögzítésével 1976-ra végeztek, ettől az időponttól létezik az ország teljes területét lefedő digitális erdőadattár.

Az erdőtervi adatok számítógépes tárolása új lehetőségeket nyitott meg az erdőtervi munkák tervezésében és azt megelőző elemző munkában. A géphasználat előtti adatgyűjtések az egyes területekre különböző időpontokra készültek, és az adatok a mindenkori felvételi állapotokat írták le. Az egyes adatok közötti összefüggések elemzése ezeknél gyakorlatilag – a hatalmas számítási igény miatt – megoldhatatlan volt. Az üzemtervek gépi feldolgozása ebből a szempontból nagy előrelépést hozott. Kezdetben a fatömeg- és fatermési táblázatok adatait rögzítették, és ezekből közbesítésrel számolta a szükséges adatokat a program. Későbbiekben a fatérfigat- és fatermési függvények felhasználásával a számításokat gyorsan el lehetett végezni, ezzel egy időskira lehetett hozni az ország összes erdőt leíró adatait. (Tóth 1990; Halasy 2010).

A szakmatörténet szempontjából alapvetően fontos, de elfeledett esemény az az anket, amelyet a Kiskun-sági Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság, az Országos Erdészeti Egyesület Kecskeméti Helyi Csoportja, valamint az OEE Műszaki Fejlesztési Bizottsága Számítástechnikai Albizottsága közös rendezésében tartottak 1972 novemberében Kecskeméten. Király László 1976 augusztusában *Az Erdőben* megjelent cikkében (357 o.) részletesen leírja a tanácskozás megállapításait.

Az 1972 őszi ágazati anket jól elemzte az elektronikus adatfeldolgozás akkori helyzetét, és egy tervet is kidolgozott a további lépésekre. A MÉM Fagazdasági Tanácsa vizsgálat tárgyává tette ugyan a számítástechnikai fejlesztés kérdését, de semmiben sem döntött, hanem a kérdések alaposabb megvizsgálásához létrehozta a Fagazdasági Számítástechnikai Munkabizottságot (FSZM). Az FSZM-nek javaslatokkal és hatékony koordináló tevékenységgel kellett volna segíteni, hogy „a fagazdaság az első között térjen át teljes egészében a számítástechnika alkalmazására”.

Az FSZM több javaslatot terjesztett elő, de a Fagazdasági Tanács ezek közül egyet sem tárgyalta meg. Ehhez tudni kell, hogy időközben (és szinte folyamatosan) átszervezések folytak (MÉM-en belüli változások, az erdőrendezési szervezet átalakítása, az Állami Fagazdasok Országos Központja [FAGOK] létrehozása, az OEE MFB Számítástechnikai Albizottságának átalakítása Rendszerszervezési Szakosztállyá), emiatt a helyzet állandóan változott, így a javaslatok egy része is időszerűségét veszítette.

A számítógépes fúttások a számítógépüzem létrehozásáig külső helyeken³ történtek:

- Számítástechnikai Kutatóintézet (SZKI) – Siemens 4004/40 – bérleti díj: 14 000 Ft/óra⁴;
- MÉM Statisztikai Gépi Adatfeldolgozó Központ (STAGEK) – Univac 1004, IBM 360/40, IBM 370 – bérleti díj: 7000 Ft/óra;
- Kereskedelmi Szervezési Intézet (KERSZI) – ESZR-R 20 – bérleti díj: 3500 Ft/óra.

Az említett gépek rendszeres használata mellett időnként a KSH IBM 1440-es gépén is béreltek gépidőt. Azonban „Óriási gond volt, hogy a számítógépeket és a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokat sose tudtuk úgy bérebe venni, hogy a teljesítők érdekeltsége ki-

² „A legelső eredményes, a tervek szerint befejezett gyakorlati munkánk volt az ún. A-lapos feldolgozás. [...] Első kézikönyveink szerint egy munka alapja a jó nyomtatvány és a világos kitöltési útmutató volt. Ugyancsak itt szerepelt az az alapigazság, hogy a nyomtatvány címe, neve olyan legyen, amiből minden kiderül. Sikertült is egy kifejező címet lelni, ami közel három sor bosszú volt. Ezen mélyen elgondolkodva léptünk egyéni útra, amellyel sikerült is új divatot, majd szokást teremteni. Legyen a nyomtatvány neve teljesen értelmetlen - ám nagyon rövid. Aki basználja, ugyanis megszokja. Így jöttek egymás után az A, B, E, F, K, L, T, D lapok.” (Tóth 1990 4. oldal) A lapok rövid elnevezése legtöbbször utalt azok tartalmára. Például: E-lap – Erdősítések műszaki átvétele; F-lap – Fahasználatok műszaki átvétele; L-lap – erdőleíró lap; T-lap – Termőhelyvizsgálati jegyzőkönyv stb.

³ A kollégák szerint a legrangosabb az SZKI gépen történő munka volt. Ezt követte a STAGEK IBM gépe (HALASY szóbeli közlése 2010. november 5.).

⁴ 1973-as árak

elégítő legyen. Mindenbol örömmel fogadtak, ígértek, de ha konfliktushelyzet állt elő (gépbiba, sürgős saját munka stb.) mindig a sor végére kerültünk.” (Tóth 1990. 11. o.).

Az 1970-es évek elejére kialakult az a határozott álláspont, hogy minőségi, megfelelő stabilitású munkát csakis saját számítástechnikai bázison lehet végezni. A megvalósítást az 1972-es kecskeméti ankét javaslatai is segítették, de szerencse is kellett hozzá. A saját számítógépüzem létrehozására 1976-ban nyílt lehetőség. Egy kiskőrösi mezőgazdasági raktárban elfekvő⁵ ESZR R-20-as modellt sikerült megszerezni. Az üzemet egy Csalogány utcai társasház földszintjén, kihasználatlan üzlethelyiségeket (fodrászat, virágüzlet, temetkezési vállalkozás) egybenyitva sikerült kialakítani (Tóth 1990). A gép 1976 nyarán megtörtént üzembe helyezése után 1977 májusától másfél, novemberétől pedig kétműszakos munkarendben, 25 fővel dolgozott.

Fontos megemlíteni a számítóközpont mellett, váci székhellyel működő adat-előkészítő csoportot is. A háromöt fős operátori gárda valamivel több mint tíz éven keresztül biztosította a programok és adatállományok megfelelő minőségben történő kártyára lyukasztását. A csoport felállítását egy „csőd” indukálta: egy bérfeldolgozás során a lyukkártyák közel nyolcvan százaléka hibásnak bizonyult (nagyságrendek elütése, pozíciók elcsúszása stb.). Kiderült, hogy az adatok jóságát nem lehet csak a bizalomra alapozni.

Az üzemtervi adatok tárolása és feldolgozása mellett a MÉM feladatként szabta az erdészetben és faiparban felmerülő számítási igények kiszolgálását és a bevezetésre kerülő rendszerek fejlesztését is. A gépüzem kapacitása is lehetővé tette, hogy ne csak az adattárat üzemeltessék, hanem egyéb feladatokat is elvállalhassanak. A „főlös” kapacitását *Az Erdő* 1977. októberi számának (XXVI. évfolyam, 10. szám) 480. oldalán költségtérítéssel formában hirdette az erdészeti és faipari szervezetek számára.

A létrejött erdőrendezési számítóközpont a legelső volt az erdészeti ágazatban, Európában sem volt ilyen célra jobban felszerelt, az erdőrendezést kiszolgáló „üzem”. Az R-20-as gép 1983-ig működött, akkor R-15-ösre cserélték.

Kezdetben az adatokat a kor szintjének megfelelő batch üzemmódban dolgozták fel. Az időben és személyben elvált felmérés és számítógépes adat-rögzítés rontotta az adatok minőségét. Ezt a problémát küszöbölte ki a STA-GEK-től átvett IBM 370-es gép, mely már alkalmas volt adatátviteli vonalon keresztüli adatmozgatásra. Rendszerbe állítása jelentősen megváltoztatta az addigi folyamatot. Az adatok rögzítése térben és időben közelebb került az észleléshez. A számítógépre rögzítést az erdőrendezési irodákban az erdőrendező végezte. Ez a megoldás javította az adatok minőségét, hiszen szakismerettel rendelkező, ráadásul az észlelést végző személy írta be az adatokat a számítógépbe. Az esetleges hibákról azonnal értesült, így azok javítása gyorsan megtörténhetett.

Megnövekedett az adatok továbbításának a hatékonysága is. Az adatokat mágneses formában (lemez) vagy elektronikusan (RS232 + MODEM) mozgaták. Az ilyen módon történő adattovábbítás költsége nagyságrendekkel kisebb a kezdetekben használt, papír alapon szállíthatóhoz képest.

A technológia fejlődése következtében (a tranzistorok, majd az integrált áramkörök általánossá válása, ferritgyűrűs táruk eltűnése, szalagos háttértáruk helyett egyre nagyobb kapacitású lemezes táruk használata stb.) olyan számítógépek jelentek meg, amelyek kisebb helyen is elfértek, és nem igényeltek speciális körülményeket. Az ERSZ 1990 végén vásárolt egy MicroVAX-ot, amelyet már az V. kerületi Széchenyi utcai központban kialakított helyiségben helyezett el, és a Csalogány utcai gépüzemmel ezzel egy időben felszámolta. A későbbiekben folyamatos, néha apránkénti, néha nagyobb volumenű fejlesztés már nem a jelen tanulmány témájába tartozik, arról egy újabb cikkben kell valakinek megemlékezni.

A tanulmány azonban nem lenne teljes, ha nem emlékeznék meg Király Lászlóról, akinek elvülhetetlen érdemei vannak a szakmai informatika elindításában.

1930-ban született Szilvásváradon, erdőmérnök család gyermekeként. Az erdőmérnöki oklevelet 1952-ben kapta meg. Pályafutását a Sajóvíölgyi Erdőgazdaságnál kezdte. Előbb erdészvezetőhelyettes, majd a központban tervelő-

adó, illetve tervcsoportvezető volt. Az erdőgazdaság megszűnése után hét évig terepi erdőrendezőként dolgozott. 1961-től üzemterv-ellenőrzési, minisztériumi igazgatási, számítástechnikai, termőhelyfeltárási, fotogrammetriai és erdőrendezési fejlesztési munkakörben dolgozott a minisztériumban, illetve annak háttérintézményeiben tizennyolc éven át. 1978-tól nyugdíjba vonulásáig – 1995 végéig – az Erdészeti és Faipari Egyetem professzora és az Erdőrendezési Tanszék vezetője volt.

A magyar erdőrendezés alakulásában az 1960-as évek első felében megteremtődtek az ugrásszerű fejlődés feltételei. Az ország aránylag jól prosperált, a költségvetési intézmények ambícióik szerint fejlődhetek. Az évtized kezdetén Király László szorgalmas előkészítő munkába kezdett, és a sikereit követően az évtized közepén egy erdőrendezés-fejlesztési csoport alakult.

A csoport – létszáma és összetétele folytán – alkalmas volt arra, hogy a fatermésztan, termőhelyfeltárási, számítástechnika, térképészet és szervezés területein külön-külön is jelentőset alkotott. Az egész fejlesztői munkát egy négy-hat fős csoport végezte. Az egyes előadók már induláskor szakosodtak a fenti területekre. Mindenki tette a dolgát, és az új erdőrendezési módszerek a közös beszélgetésekből, ötletlatoztatásokból, közös terepi munkák során alakultak ki.

A csoport egyszerre két-három nagyobb munkán is dolgozott párhuzamosan. A munkára jellemző volt, hogy gyakran tudományosan még nem feltárt, nem megalapozott gondokba ütköztek. Sokszor kellett tudományos hipotéziseket felállítani, megvizsgálni és statisztikai paramétereket kitalálni a hézagok pótlására.

Ezek mellett a csoport tagjai folyamatosan bővítették számítástechnikai ismereteiket, ami abban az időszakban nem is volt olyan egyszerű. Tóth Miklós a hatvanas évek elején összesen három ilyen jellegű művet talált az Országos Műszaki Könyvtárban (Tóth 1990). A témakör intézményes oktatása csak az évtized második felében indult meg. Emiatt a csoport tagjai főként autodidakta módon gyarapították számítógépes ismereteiket. A csoportnak végül olyan jó híre lett a „szakmában”, hogy sok helyen (SGAV, KÖGAV, ÉLGAV stb.) örömmel fogadták – úgymond – a saját profi gárdájuk továbbképzésére.

Mindennek természetes előfeltétele volt a szintetizálásra képes vezető, aki a

⁵ „A lényeg, hogy megvolt a gép. Kiskőrösön egy mezőgazdasági tárolóhelyen nyugodott, csak az egereket kellett kibajtani a központi egységből, s már meg is volt a modern technika...” (Tóth 1990, 18. o.)

részdolgot is át tudta tekinteni. Király László maradéktalanul ilyen volt. A csoport tagjainak visszaemlékezései alapján (Tóth 1990; Halasy 2010) az időszak fejlesztései nem valósultak volna meg nélküle.

Király László 1978-tól az Erdészeti és Faipari Egyetemen folytatta munkáját. „Az ágazat egészét illető legnagyobb eredmény kétségtelenül az, hogy az egyetemen, elsősorban Király László szívós munkájának eredményeképpen sok jól felkészült és bivatott, a számítástechnikát értő, szerető és eredményesen művelő szakember került ki.” (Tóth 1990, 20. o.).

Végezetül szükségesnek tartom felhívni a figyelmet kandidátusi disszertációjára. A munkában nem csak az a lényeges, hogy Király professzor a gazdálkodás egészét átfogó szereplőnek mutatta be az informatikát, hanem az informatika szónak a használata is figyelemre méltó.

Az informatika szót egyébként Karl W. Steinbuch német számítógép-tudós

alkotta meg, és használta először az *Informatik: Automatische Informationsverarbeitung* [= Informatika: automatikus információfeldolgozás] című, 1957-ben megjelent publikációjában. Az új szó elterjedt Európában, a francia nyelvben l'informatique (1962⁶), az oroszban информатика (1966), az angolban informatics (1967) alakban használták számítógép-tudomány, illetve számítástudomány jelentéssel. Az 1970-es évek végétől módosult, a „tudományos” jelleg elkopott a jelentésből, és az egyes szakterületeken alkalmazott információs technológia jelölésére használják, mint például üzleti informatika, jogi informatika, orvosi informatika stb.

A szónak a magyar nyelvben történő első megjelenését a Magyar Irodalmi és Könyvtudományi Nagyszótárának korpusza (<http://www.nytd.hu/bbc/>) 1987-re teszi. Tehát a szó 1978-as előfordulásának föllelésével pontosítani tudtam a magyar nyelvtörténetet, és 9 évvel korábban helyeztem a dátumot. Az is bizo-

nyított lett, hogy az erdészeti szaknyelvet illeti az elsőség az informatika szó magyar nyelvben történő használatáért.

Felhasznált irodalom

- Halasy Gy. 2010: Emlékirat az erdőrendezés információs szektoráról. MgSzH, Budapest (irattár)
- Király L. 1970a: Erdőrendezés-fejlesztési eredményeink és lehetőségeink. Az Erdő, **19** (1): 1-8.
- Király L. 1970b: Favágatási tervek összeállításának gépesítése. Az Erdő, **19** (1): 63-68
- Király L. 1970c: Az elektronikus adatfeldolgozás fejlődése és helyzete hazánkban az erdészet és faipar területén. Az Erdő, **19** (11): 481-487.
- Király L. 1971: Számítógépes eljárások az erdősítések távlati tervezésére és eredményességének értékelésére. ÁEMI, Budapest
- Király L. 1976a: Összefoglaló jelentés az erdőrendezési információs rendszerről. Kézirat
- Király L. 1976b: Tájékoztató az erdészeti számítástechnika helyzetéről. Az Erdő, **25** (8): 357-361.
- Király L. 1978: Új eljárások a hosszú lejáratú üzemtervek készítésében. Kandidátusi értekezés
- Tóth M. 1990: Emlékirat az erdőrendezés információs szektoráról. Kézirat. ÁESZ, Budapest (irattár) 🌿

⁶ A zárójelben található évszám a szónak az adott nyelven föllelhető első előfordulását mutatja

Csiszár Ágnes – Korda Márton (szerk.):

ÖZÖNNÖVÉNYEK VISSZASZORÍTÁSÁNAK GYAKORLATI TAPASZTALATAI

Rosalia kézikönyvek 3., Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest, 2015, 239 oldal

Talán nem is hinnénk, hogy a világon az ipari környezetszennyezés okozta kár mértékét már jóval túlhaladta a biológiai környezetszennyezés. Ez utóbbinak az egyik megnyilvánulása az özönfajok terjedése és károkozása. Az Európai Unió szintjén az özönfajok évente mintegy 12 milliárd euró kárt okoznak, s nem véletlen, hogy tavaly ősszel uniós rendelet jelent meg ezen a téren. Az özönfajok fellépése, térhódítása és a gazdálkodás nehezítése nálunk is jól ismert, s sajnos fokozódó probléma. Elméleti tudásunk, az utóbbi két évtized intenzív kutatásainak köszönhetően, egyre jobban gyarapszik, de gyakorlati ismeretünk, elsősorban az özönfajok visszaszorítására vonatkozóan, meglehetősen hiányos volt. E hiányosságot hivatott pótolni a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság kiadásában megjelent, a soproni Növénytan és Természetvédelmi Intézet munkatársai, Csiszár Ágnes és Korda Márton által szerkesztett tanulmánykötet. A 49 szerző munkáját összefogó műben az öt alapozó tanulmány után 25 esettanulmány kö-

vetkezik, amelyek szerzői között egyaránt találunk erdész és természetvédelmi, valamint növényvédelemmel foglalkozó szakembereket. Az esettanulmányok lefedik az ország jellemző tájtypu-

sait, s a bálványfától a zöld juharon át a fehér akácig, a bíbor nebáncsvirágtól a magas aranyvesszőn át a selyemkőrőig egyaránt megtaláljuk a visszaszorításukra kikísérletezett gyakorlati módszereket, tapasztalatokat. A kötet végén a szerkesztők fajonként összegzik a kezelésekké eddigi eredményeit, jól áttekinthető, táblázatos formában tárják elénk a gyakorlati ajánlásokat. A nagyméretű, vastkos kötetet számos jól sikerült fénykép illusztrálja, teszi élvezetesebbé. Mindenképpen elismerésként könyvelhetjük el, hogy a kiadó az egyre fokozódó nemzetközi érdeklődés és az e téren mutatkozó aktivitás miatt angol nyelven is hozzáférhetővé tette ezen fontos ismeretanyagot. A kötet az Európai Regionális Fejlesztési Alap által támogatott *Özönnövények elleni egységes védelem homoki és ártéri élőhelyeken* című projekt keretében jelent meg.

A teljes tanulmánykötet magyar és angol nyelven is elérhető a www.dunaipoly.hu oldalon.

Dr. Bartha Dénes

25 éves a FAGOSZ

Negyed évszázada működő szakmai szövetség

Negyedszázad! Hosszan lehetne sorolni a FAGOSZ történelmének eseményeit, érdemeit, de csak röviden tesszük megemlékezve arról, hogy immár 25 éves a FAGOSZ.

A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség idén ünnepli fennállásának 25 éves évfordulóját. Az alapító közgyűlés egészen pontosan 1990. június 14-én volt, a titkárság pedig 1990. október 1-jével kezdte meg működését.

E negyedszázados évforduló azt bizonyítja, hogy a szakma értékeli a FAGOSZ munkáját és az általa nyújtott információkat, szolgáltatásokat.

A Szövetség elnöksége és titkársága a 25 év alatt számos törvényt és más jogszabálytervezetet véleményezett a tagságtól kapott észrevételek alapján (pl. erdőtörvény, vadászati törvény, faporos rendelet stb.), valamint az elnök, az elnökség és a főtitkár összekötő kapcsolatot tartott a hatóságokkal.

Kifejlesztettük, közzétettük először papíron, majd CD-n és az interneten a Fakat-adatbázist, mely két nyomtatott címtárban és továbbfejlesztve, a világhálón Fatudakozó néven jelenleg is működik. A FATÁJ erdészeti-faipari szaklap először fénymásolóval, majd nyomdában készült és postáztuk, majd áttértünk az elektronikus állományokra és az e-levelelben küldésre. Im már 10 éve, 2005-ben a FAGOSZ honlapra költöttük a lapot, s ott 2007-ben nyerte el mai szerkezetét, 2009-től pedig önálló helyre, a www.fataj.hu-ra került. Működtetjük a HungaRobinia oldalt az akác és a vele foglalkozók ismertsége érdekében.

Évente két Fakereskedelmi és Faipari Konferenciára hívjuk össze a szakma képviselőit, a 49. volt idén ősszel, október végén. Volt már közel 200 résztvevője is, de az utóbbi években is mindig 100 fölötti az érdeklődők száma.

Az ügyvezető főtitkár, *Möcsényi Miklós* a kezdetek óta, immáron 25 éve végzi feladatát, a szakmai titkár, *Tóth János* 23 éve dolgozik itt a szakma érdekében. *Mezei Károlyné Anikó* a kezdetektől foglalkozik a szövetség pénzügyeivel. Egy ideje nagy segítség *Pádár Tiborné Ani* az adatbázisunk karbantartásában. Rövidebb-hosszabb ideig erősítette a titkárságot *Molnár Jánosné*, *Bakos Szilvia*, *Győri Nándor*, *Milei Olga*.

Szakturizmusunk időszakában *dr. Szőnyi László*, a FATÁJ kezdeteinél pedig *Telkes János* volt igen nagy segítségünkre.

Az alapszabály értelmében a Szövetség szakmai irányítását a tagság által választott elnökség, illetve elnök végzi. A 25 év alatt szakmailag ismert és elismert személyek végezték ezt a feladatot. Tisztelettel emlékezünk a Szövetség első elnökére, *dr. Alpár Tiborra*, az őt követő elnökök: *dr. Ébli György*, *Czebei Sándor*, *Cserép János*, *Nádas Gyöngyi*, *Fekete Lajos*, *Horváth Ferenc*, jelenleg pedig *dr. Jung László*, aki a második ciklusát tölti. Mostani elnökségünkben két „törzstag” dolgozik: *Horváth Ferenc* a kezdetektől, aki elnök is volt, illetve *Oláh János* 20. éve elnökségi tagunk.

37 cég, illetve szervezet alapította a FAGOSZ-t. Taglétszáma már 170 körül is járt, most 74 tagja van a Szövetségnek (22 állami erdőgazdaság, 5 magán-erdőgazdálkodó, 16 faipari cég, 13 kereskedő, 14 beszállító, 1 oktatási intézmény és 3 örökös tiszteletbeli tag).

Szerveztünk külföldi tanulmányutakat, ezekre a 90-es évek elején nagy igény volt. Francia, olasz, német, angol, izraeli, belga stb. utakat szerveztünk, majd átadtuk e lehetőséget az erre szakosodott ERFATOURS Kft.-nek. Működtettünk faszén, koporsó, fűrészipar, parketta, magánerdő és más tagozatokat, mára inkább egy-egy probléma megoldásához alkalomszerűen állnak össze a szűkebb témában közös érdekességűek. A TEOSZ (a MEGOSZ elődje) egy darabig szövetségként volt szervezetünk tagja, s hasonló kapcsolatban

álltunk a nemzeti Raklap Társasággal is. Részt vettünk bel- és külföldi kiállításon, a legkülönbözőbb eseményeket szerveztük meg. Kezdeményeztük és szerveztük a Magánerdő és Vállalkozás szakvásárt, melynek során erdei környezetben „előben” lehetett a gépeket, eszközöket bemutatni. Ápoltuk és ápoljuk a kapcsolatot a társerdészeti és -faipari szövetségekkel, szakszervezetekkel. Erdészeti téren a FAGOSZ-MEGOSZ-OEE együttműködés hozott eredményeket, a faiparban pedig a FAGOSZ-MBFSZ-OAFSZ szervezetekből álló MAFABE, azaz a Magyar Fagazdasági, Bútoripari és Épületasztalosipari Érdekösszefogás segítségével tudtuk a faipar több területét egyszerre érintő érdekeket képviselni. Kötöttünk ágazati kollektív szerződést, stratégiai partneri megállapodást főhatósággal, részt vettünk az Akác Koalícióban. Foglalkoztunk ágazati PR-rel, famarketinggel, építettük nemzetközi kapcsolatainkat, a tevékenységünket hosszan lehetne sorolni.

Pusztán szerettünk volna megemlékezni arról, hogy immár 25 éves a FAGOSZ. Az elmúlt negyed évszázad már mögöttünk van, s most az előttünk álló feladatokra kell koncentrálnunk, de jólesik visszatekinteni a megtett útra.

Ha az olvasónak bármilyen – szakmával kapcsolatos – kérése, igénye van, azt jelezze a titkárságnak. Azon dolgozunk, hogy a Szövetség a további években is a megszokott módon tehessen eleget az elvárásoknak. Ebben természetesen mindig előnyt élveznek tagjaink.

Möcsényi Miklós
főtitkár

A „szerkesztő ördöge”

Folyóiratunk júniusi lapszámában, *dr. Illyés Benjamin* Perlaki Ferencre emlékező cikkében megjelent karikatúrát helyesen *Tar László* készítette.

A novemberi lapszámában a „*Mit adhat a szakmánknak Szlovénia?*” című cikket nem *Horváth*, hanem *Hajdu Márk* írta. A szerzőtől elnézést kérünk!

Az október 23-i kitüntetettek bemutatásában, *Dr. Kassai Imre* hivatalosan megjelent méltatásában, az „üzem” helyett a *Mecseki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság* a szabatos megnevezés.

Erdészeti Lapok Szerkesztősége

Négy évtized az alföldi erdők szolgálatában

40 éves az Alföldi Erdőkért Egyesület

A 2015. november 5-én, Kecskeméten megrendezett Kutatói Napon ünnepelte fennállásának 40. jubileumát az Alföldi Erdőkért Egyesület az idén szintén 40 éves Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság látogatóközpontjában, a Természet Házában.

A rendezvényen a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. vállalta a házigazda szerepét, abból kiindulva, hogy az AEE bölcsője és megalakulása a valamikori DEFAG-hoz és annak akkori igazgatójához köthető.

Ahhoz, hogy az elmúlt 40 évet összefüggésben lássuk, érdemes visszatérnünk a múltba. A 60-as évek végén a magyar agrárágazat gyors fejlődésen ment keresztül, melynek levevénylésére a tudós vénájú és nagy szakmai tapasztalattal bíró *Dimény Imrét* (hivatalban: 1967–1975) kérték fel. A miniszter szorgalmazta a mezőgazdasági termelési rendszerek létrehozását.

Az Alföldön a hosszú távon mezőgazdaságilag nem hasznosítható földterületek beerdősítését határozták el. A racionális földhasználatnak nevezett program során évente 14-15 ezer hektár erdőt telepítettek, zömmel a Kiskunságon és a Nyírségben. Az állami erdőgazdaságok mellett egyre fontosabb szerephez jutottak e tekintetben a mezőgazdasági termelősövetkezetek és az állami gazdaságok. Az erdészeti szakmai szétaprózódást a FAGOK központtal, az állami gazdaságok erdészeti tevékenységének összefogásával és a térségi termelősövetkezetek erdészeti szakirányító csoportjainak létrehozásával mérsékeltek. Egyre teljesebbé vált az együttműködés a kutatóintézetek (ERTI, Faipari Kutató, továbbá az ERDŐTERV, és a középfokú oktatási intézmények) és az erdőkezelő szervezetek között. A faipar is fejlődésnek indult: az agrártermékek piacra juttatása egyre több ládát, raklapot, csomagolóanyagot igényelt. Az erdőgazdaságok csakúgy, mint a mezőgazdasági üzemek – melléküzemágként – hozzáfogtak e termékek előállításához.

Az állami erdőgazdaságokban folyó erdőművelési és fafeldolgozási tevékenység jelentős költségekkel járt, a fatermékek piacra juttatása időnként nehézségekbe ütközött. Ezért javasolta 1975-ben *Schmall Ferenc*, a Délalföldi

Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatója a FAGOK központjában az igazgatók ülésén, hogy hozzák létre a Fenyő Termesztési Rendszert. Az ERTI főigazgatója, *Keresztesi Béla* támogatta a javaslatot, s ennek is köszönhetően Szeged és Ásotthalom térségében fenyő plantázásokat hoztak létre.

A síkvidéki erdőgazdaságok csatlakoztak, majd rövid idő múlva a Nagykunsági Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság (NEFAG) kezdeményezte az akáctermesztési rendszer alapelveinek kidolgozását. Ezt is elfogadták azzal, hogy Szolnok legyen a központ és a NEFAG legyen a gesztor. Az agrárgazdasági ágazatban kezdeti jelentős sikereket elért gyakorlatot így próbálták az erdészeti és a fafeldolgozási tevékenységekre adaptálni.

Később az erdőgazdálkodás átfogó fejlesztését célzó együttműködés alapszabályba foglaltan is megjelent. Az egymást követő szervezeti változások a lényegét mindenkor meghagyták, miszerint az együttműködés célja:

- az erdőben szegény alföldi síkvidék erdősültségének növelése,
- a gyorsan növő fafajok termesztési technológiájának tökéletesítése,
- az erdőgazdálkodási tevékenység jövedelmezőségének jobbítása,
- az erdészeti kutatásban, oktatásban, ismeretterjesztésben és műszaki fejlesztésben történő együttműködés,
- az erdőgazdálkodás során a természet- és környezetvédelmi szempontok érvényesítése,
- az alföldi erdőgazdálkodásból fűződő speciális érdekek képviselete.

Az együttműködés szervezeti formái is folyamatos átalakuláson mentek át. Az 1975. évi megalakuláskor a tagok: a Délalföldi, a Nagykunsági, a Kiskunsági, Bajai, a Kisalföldi, Felső-Tisza-vidéki Erdőgazdaságok, amelyekhez keretmegállapodásokkal csatlakoztak az Er-

dészeti Tudományos Intézet (ERTI) és a Faipari Kutató Intézet (FAKI). Rövid idő múlva szolnoki székhellyel Erdészeti Termelésfejlesztési Társasággá alakult, koordinációs főmérnöke *Milota Erik*, a NEFAG munkatársa lett. Csatlakozott hozzájuk az Erdészeti és Faipari Egyetem, a szentendrei ERDŐGÉP, majd az Erdészeti Szolgálat.

Nagy változást hozott a közös munkában a szakközvetítők megalakulása: fatermesztési, fahasznosítási és kereskedelmi, valamint műszaki szakközvetítőket hoztak létre.

Az új jogszabályi környezet 1989-ben Erdészeti Termelésfejlesztési Polgári Jogi Társasággá alakulást tett szükségessé, melynek a koordinációs főmérnöke *Hajnal Imre*, a Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó gazdaság munkatársa lett.

Újabb jogszabályi változás miatt 1996-ban Alföldi Erdőkért Közhasznú Társasággá alakult át, és egyúttal a meglévő három mellé, negyedikként informatikai szakközvetítőt hoztak létre.

Az egyetem, az ERTI és az Erdészeti Szolgálat nem lehetett rendes tagja a közhasznú társaságnak, így társult tagként vettek részt a közös munkában. Közben csatlakozott az együttműködéshez a Szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiscola és az Ásotthalmi Bedő Albert Szakmunkásképző, valamint magánerdős-ként az *Ódor József* vezette Tilia Kft.

1998-ban Kecskemétre került a székhely, a titkár *dr. Barna Tamás*, a KEFAG tulajdonában álló Erdészeti Szaporítóanyag Termesztési Központ vezetője lett.

Formális változás történt 1998-ban is, Alföldi Erdőkért Egyesületté alakult a szervezet, a titkár maradt dr. Barna Tamás. Később *Szulcsán Gábort* kérték fel a titkári feladatra. 2011. évi sajnálatos halálát követően *Lipák László* tölti be a posztot.

Az elnöki tisztséget több mint 10 éven át *prof. dr. Bondor Antal* látta el. Őt 2006-tól *Sódar Pál*, volt kecskeméti vezérigazgató váltotta.

Az Alapszabályban megfogalmazott célok megvalósítását jól szolgálják a kutatói napok, és az ott elhangzott előadások kiadványokban történő megjelenítése. A kutatói napokon adják át az Alföldi Erdőkért Emlékérmet az arra leginkább alkalmas szakembereknek. Éves munkaterv szerinti szakmai fórumokat

szerveznek, és műhelymunkaként a szakbizottságok dolgoznak. A rendszer-váltást követően igen sok szakmai tanulmányutat szerveztek a legkülönbözőbb témákban a környező országokba.

Az egyesület bevételeinek zöme tagdíj. A végzett munka elismerését is jelenti, hogy a pályázatok általában sikeresek. Köszönet illeti e helyen is az ágazati minisztériumot, és a civil támogatókat.

A vázlatosan ismertetett múltból nem könnyű ajánlást megfogalmazni a jövőre. Az Alföldön az erdészszakma meglehetősen nehéz helyzetben van. Megváltoztak a földhasznosítás és erdei haszonvétel prioritásai, az őshonos növényfajta-sulások területi arányairól, a gyorsan növekvő faállományok természetvédelmi fontosságáról vallott eddigi nézetek. A társadalom újabb és újabb követelményeket támaszt az erdők közjóléti szerepével kapcsolatban, ezen elvárások kielégítésének fedezetét – hosszabb távon – az alföldi erdei haszonvétel önmagában képtelen

lesz előteremteni. A sokféle, egymást kölcsönösen korlátozó igény közötti egyensúlyteremtés felelősségét – véleményünk szerint – nem lehet csupán az erdészszakmára hárítani.

A részérdekek közötti harmóniára törekvés sikeres példája az Akác Koalíció, amelynek létrehozásában meghatározó szerepet vállalt az egyesület. Hasonló együttműködésre való törekvés mutatkozik a természetvédelmi civil szervezetekkel is. Az együttműködés lehetősége – még inkább kényszere – az alföldi erdőgazdálkodás kulcsa. Ez az egyetlen lehetősége, az Alföldet messze meghaladó gondok kezelésének is, mint a klímaváltozás vagy az őshonosság.

Köszönet illeti azokat az erdészeket és a társszakmák képviselőit, akik az elmúlt negyven esztendőben ebben a szellemben végezték munkájukat az Alföldi Erdőkért Egyesületben. Jó alapot raktak le. Az úton végigmenni a mosta-

ni nemzedék, majd az őket követő generációk feladata. A jövő már az ő kezükben van.

Az együttműködésre soha nem volt ekkora szükség! Munkánk a párbeszédre épül, természetvédekkel, hatósággal és természetesen társszervezeteinkkel az OEE-vel és a MEGOSZ-szal! Köszönjük, hogy partnernek tekintenek bennünket!

Elkötelezettek vagyunk az alföldi erdőkért, az akácért, nemes nyárért és fenyőért, végső soron az alföldi emberekért, de mindenkor figyelembe vesszük az itt található természeti értékeinket is!

Köszönjük újra az egyesületben önzetlenül dolgozók munkáját, nélkülük már régen megszűnt volna a negyvenéves síkvidéki együttműködés! Köszönjük támogatóink segítségét, ami kellett ahhoz, hogy sikeresek legyünk.

Kovács Gábor erdőmérnök,
ny. vezérigazgató (NYÍRERDŐ Zrt.)

Vízhányó László
erdészeti igazgató, DALERD Zrt.

Átadták az idei Alföldi Erdőkért Emlékérmeket

November 5-én, Kecskeméten huszonharmadik alkalommal szervezte meg Egyesületünk a Kutatói Napot a tudomány, a kutatás, az ágazati irányítás, a természetvédelmi szakemberek és az eredményeket sikerrel alkalmazó gazdálkodók bevonásával.

Az AEE és a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. által közösen lebonyolított programon közel 80 résztvevő 10 előadást hallgathatott meg, valamint 18 posztert tanulmányozhatott át. Az alapításának 40. évfordulóját ünneplő Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság látogatóközpontjában, a Természet házában *Innováció és fenntarthatóság az alföldi erdőkben* címmel rendezték meg a szakmai napot.

Szépe Ferenc, a Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági főosztályvezetője „*Mit adhat az agrárkutatás az alföldi erdésznek számára?*” című nyitó előadásában fogalmazta meg legtalálébban az előttünk álló feladatot: „Mi az, amit a piaci viszonyok alakulásától és az Alföld nyújtotta környezeti adottságoktól az itteni erdőgazdálkodás elvárhat? Milyen telepítési és művelési megoldások alkalmazásával termelhető érték és haszon a mezőgazdaság szempontjából gyakran kedvezőtlen, terméketlennek tűnő területeken is? Milyen gondok, problémák fordulhatnak elő,

és azok hogyan védhetők, kerülhetők ki? A kérdések hosszú sorára bizony nem könnyű feleletet adni. Egy dologban azonban egészen bizonyosak lehetünk: sikerre akkor számíthatunk, ha a célok kitűzését és elérését magas szintű ismeretszerzési tevékenységgel támogatjuk, ha átgondolt és felelős kutatási programok alapján próbálunk ajánlásokat megfogalmazni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy erős kutatási háttér ott jön létre, ahol a tudományos felkészültség a gyakorlattal való folyamatos partneri együttműködés igényével találkozik. Első hallásra meglepően hathat, de a kutatási tevékenység alakításában kulcsszerepe van a mindennapok gazdálkodásának: innen kiindulva és ide visszatérve lehet és kell az új ismeretek valós értékét mérni, mérlegelni.”

A nap további részében előadóink számos témában segítették a fentebb megfogalmazott célok elérését. Az előadások szünetében és azt követően is lehetősége nyílt a résztvevőknek a poszteres bemutatókat megtekinteni.

Az Egyesület jogelődje által 1994-ben alapított, és első ízben 1995-ben átadott Alföldi Erdőkért Emlékérem adományozási hagyományait az Egyesület tovább kívánta ápolni, folyamatossá tette és biztosítva az e téren kimagasló munkát végző szakemberek erkölcsi elismerését.

Ennek szellemében 2015-ben emlékérmeket adományoztunk:

dr. Barátossy Gábornak, az Erdészeti Hivatal nyugalmazott vezetőjének; *prof. dr. Lakatos Ferenc* egyetemi tanárnak, az Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet igazgatójának, az Erdőmérnöki Kar dé-

kánjának; *Baráth Béla* kerületvezető erdész-vadásznak (NYÍRERDŐ Zrt.); *Donkó Károly* erdészeti igazgatónak (NEFAG Zrt.); *Hidas Tibor* erdőgazdálkodási osztályvezetőnek (NYÍRERDŐ Zrt.); *Nagy Imrénének*, a NAIK ERTI Ökonómiai Osztály tudományos munkatársának, valamint *Szabó Péter* erdészeti igazgatónak (KEFAG Zrt.).

A kitüntetettek méltatása, valamint a Kutatói Nap teljes anyaga a www.aee.hu honlapunkon megtekinthető, ahol a korábbi kiadványok is megtalálhatók.

Lipák László titkár, AEE

Fókuszban a Vidékfejlesztési Program 2014—2020

MEGOSZ Nagyrendezvény Budapesten II.

Élénk érdeklődéssel kísérve, 2015. október 3-án tartották a MEGOSZ idei Nagyrendezvényét, mintegy 250 résztvevő jelent meg a helyszínt biztosító KUHN Kft. telephelyén.

A Rimler Pál-emlékérem átadását követően *Bitay Márton Örs*, a Földművelésügyi Minisztérium állami földekért felelős államtitkára az erdő- és vadgazdálkodási törvények módosításáról, a szakmai egyeztetésekről és a társadalmi vita menetéről, eredményeiről, a jogszabályalkotási folyamat időszerű helyzetéről tájékoztatott részletesen. (Az országgyűlés a rendezvényt követően, november 17-én megszavazta és elfogadta a vadászati törvény módosítását, mely többek között a tájegységi vadgazdálkodás koncepcionális alapjait teremtette meg). Az elhangzottak alapján az erdőtörvényt 2016. első félévében tervezik elfogadni és abban megszemélték figyelembe veszik az erdőgazdálkodói véleményeket.

Ezt követően a rendezvény résztvevői a Vidékfejlesztési Programmal és annak erdészeti fejezetével ismerkedhettek meg, *Kis Miklós Zsolt*, a Miniszterelnökség államtitkárának előadásából. Mint mondta, a Vidékfejlesztési Programban nem csökkentek, inkább növekedtek az erdészeti ágazatnak szánt források és az erdőkárenyhítési (erdészeti potenciál), valamint az erdészeti géptámogatási rendeleteket már az idén meg kívánják nyitni. A többi erdészeti vonatkozású felhívás pedig 2016-ban várható úgy, hogy a tavaszi erdőtelepítési szezonra már az erre vonatkozó pályázatok is megjelenjenek.

Ambrus Gergely, a Miniszterelnökség Agrár-Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkárságának erdészeti referense már részletekbe menően ismertette a Vidékfejlesztési Program erdészeti műveleit.

Elmondta, hogy a Vidékfejlesztési Programban összességében mintegy 1300 milliárd forint áll rendelkezésre a 2015–2020-as időszakban, amiből 11 erdészeti műveleten közel 106 milliárd forint hívható majd le. Ezen kívül külön is felhívta a figyelmet a kapcsolódó témákra, mint a képzési, szaktanácsadási, tudásátadási és tájékoztatósi tevékenységek, valamint az innovációs operatív csoportok létrehozása és működtetése.

Ezután sorra vette az egyes műveleteket a következők szerint (az egyes műveletek leírását egységes szerkezetben mutatjuk be, illetve kiegészítettük az elhangzottakat a rendelkezésre álló támogatási összegekkel, valamint a pályázati kiírások időközben már ismertté vált, de még megvitatás alatt álló tervezett kiírási időpontjaival):

Bitay Márton Örs államtitkár (FM)

Erdősítés (8.1.1): Támogatja a hagyományos erdőtelepítést, az ipari célú faültetvény létrehozását, azaz arra alkalmas területen a minőségi faanyag termelését, valamint a spontán erdőszűléssel érintett területek erdővé alakítását. Mezőgazdasági területen történő telepítés esetén az érintett földterület a kötelezettségvállalási időszak végéig, de legfeljebb 12 évig továbbra is jogosult lehet a KAP I. közvetlen támogatásra (SAPS). Vissza nem térítendő, egységkötség alapú támogatást nyújt. Keretösszeg: 33 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. március.

Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása (8.2.1): Támogatja a gyepgazdálkodással kombinált fásítást, valamint a mezővédő fásítást. Vissza nem térítendő, egységkötség alapú támogatással. A keretösszeg: 2,2 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. március.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése (8.3.1): Támogatja az erdőtűzek vagy egyéb természeti veszélyek elleni védelmet, előrejelző létesítmények és be rendezések beruházásait. Ezen kívül az erdészeti károsítók elleni biológiai vagy

vegyszeres védekezést. Vissza nem térítendő támogatást nyújt, egységkötség alapon, illetve a felmerült költségek alapján, valamint a saját teljesítés is elszámolható. Keretösszeg: 3,8 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. június.

Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása (8.4.1): A művelet az erdőtűzek, a

Kis Miklós Zsolt államtitkár (ME)

természeti katasztrófák és a katasztrófaesemények által okozott erdőkárok helyreállítására irányul, annak első évében megvalósított tevékenységeket és beszerzéseket támogatja, de nem támogatható a természeti katasztrófának be tudható bevételkiesés. Vissza nem térítendő támogatást nyújt, Előleg igénybe vehető. Saját teljesítés elszámolható. Keretösszeg: 3,8 Mrd Ft, meghirdetés: 2015. december.

Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások (8.5.1): Támogatja az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó **erdőszerkezet-átalakítást**, a teljes területű erdőszűléssel; ameglévő erdő alá történő telepítéssel; erdőfelújítások klíma-rezisztens fajokkal történő kiegészítésével. Támogatja az intenzíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítását; erdei tisztások kialakítását vagy helyreállítását. Vissza nem térítendő támogatást nyújt. Előleg igényelhető. Saját teljesítés elszámolható. Keretösszeg: 9,8 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. június.

Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése (8.5.2.): Támogatja az erdei pihenőhely, erdei, vagy településkörnyéki (parkerdő) kirándulóhely kialakítását vagy továbbfejlesztését. Vissza nem térítendő támogatás. Előleg igénybe vehető és saját teljesítés elszámolható. Keretösszeg: 2 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. július.

Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások (8.6.1.): Támogatja az erdőgazdálkodási munkákhoz használt általános és speciális gépek beszerzését; az erdei termékek feldolgozását és a hozzáadott érték növelését szolgáló gépek beszerzését. Vissza nem térítendő támogatást nyújt, amelynek intenzitása 40-50%. Előleg igénybe vehető és használt eszközök beszerzése elszámolható. Keretösszeg 7,2 Mrd Ft, meghirdetés: 2015. december.

Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek (8.6.2.) Támogatja a fiatal erdők ápolását, tisztítását, valamint a törzsnevelési jellegű beavatkozásokat. Támogatottak köre: a magánjogi, vagy önkormányzati erdőgazdálkodók, vagy ezek csoportjait. Vissza nem térítendő, egységköltség alapú támogatást nyújt. Intenzitás: a jogosult költségek 40-50%-a. Saját tevékenység elszámolható. Keretösszeg: 2,7 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. február.

Natura 2000 erdőterületek kompenzációs kifizetései (12.2.1.): Támogatja a Natura 2000 erdőterületeken a körzeti erdőtervben meghatározott előírások betartását. Nem adható támogatás a legalább 50%-ban állami tulajdonban, vagy legalább 50%-ban állami tulajdonú gazdasági társaság, illetve központi költségvetési szerv használatában álló erdőterületre. Vissza nem térítendő, egységköltség alapú általánytámogatást nyújt, amely évente fizetnek ki. Keretösszeg: 25,52 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. február.

Erdő-környezetvédelmi kifizetések (15.1.1.): Támogatja az erdő-környezetvédelmi célok elérésének érdekében önkéntes alapon végzett többlettevékenységeket, többéves időtávra. Vissza nem térítendő, egységköltség alapú általánytámogatást nyújt. Számláló erdőgazdálkodás (10 év); végh. elhagyása talaj- és élőhelyvédelem céljából (7 év); végh. után facsoportok visszahagyása (7év); erdőállományok kézimunkaigényes ápolása (7 év); természetkímélő anyagmozgatás a fakitermelés alkalmával; holtfa visszahagyása (7 év). Keretösszeg: 12,7 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. szeptember.

Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése és fejlesztése (15.2.1.): Támogatja az erdészeti genetikai erőforrások védelmét, mint az erdészeti génrezervátumok vagy magtermesztésre kijelölt törzsállományok létesítését, fenntartását és erdészeti faanyagtermő növények gényűjteményeinek fenntartását, továbbá központi törzsültetvények létesítését, fenntartását. Vissza nem térítendő támogatás a létesítési költségekre, illetve egységköltség alapú a fenntartási költségek ellentételezésére. Saját teljesítés elszámolható. A fenntartási költségek 7 éves kötelezettségvállalási időszakokra támogathatók. Keretösszeg: 3,36 Mrd Ft, meghirdetés: 2016. február.

A nagy érdeklődéssel kísért előadást konzultáció követte. Délután ismertető előadásokra került sor.

Elsőként *Kristofics Károly* értékesítési vezető a 25 éves jubileumát ünneplő KUH N Kft.-t mutatta be. Elmondta, hogy a KUH N Csoport alkalmazottainak száma 650 fő, forgalma 750 millió euró (225 milliárd Ft) csak a gépforgalmazásból.

Bodor László, a STIHL Kereskedelmi Kft. műszaki vezetője röviden ismertette a nagy múltú, 1926-ban alapított cég történetét. A cégre a csúcsmínőség, az ügyfélközpontúság és az erőteljes inno-

váció jellemző. A STIHL rendkívül nagy hangsúlyt fektet a technológiai fejlesztésekre. A STIHL-nek világszerte több mint 120 000 alkalmazottja van és 160 országban 40 ezer szakkereskedése. Magyarországon 105 partner, 297 eladási hely jellemzi kiterjedt tevékenységét. Ezt követően az előadó bemutatta az általuk forgalmazott termékeket, külön kitérve az újdonságokra.

Jócsák Attila, a Valkon-2007 Kft. erőgépi-kereskedelmi vezetője előadásában nagy hangsúlyt kapott a MEGOSZ-szal való több mint hét éves együttműködés. A közös munka kiterjed a szakmai anyagok, pályázatok véleményezésére, együttes konzultációk szervezésére és a folyamatos információcserére is. Részletesen bemutatta az általuk forgalmazott Valtra traktorokat és azok erdészeti opcióit. Külön is szólt a Challenger járókeretes szerkezetű traktorokról és a Kramer rakodókról. Végezetül részletesen bemutatta erdészeti munkagépkínálatukat.

A Huzal Products Kft. nem tudta megtartani eredetileg tervezett előadását és bemutatóját, de a rendezvény résztvevői kézhez kapták a cég részletes információit anyagát.

Ezt követően az előadásokon ismertett termékek és gépek szabad területen történő bemutatása következett. Az érdeklődők több gépet munka közben is megfigyelhettek.

A nap zárásaként a világbajnoki IV. helyezett Magyar Fakitermelő Válogatott látványos favágó show-ját tekinthették meg az érdeklődők *Ormos Balázs* felvezetésével és *Kántor János* felkészítő-csapatvezető szakavatott kalauzolásával.

A kiváló helyszín a házigazdát, a színvonalas lebonyolítás a rendezőket, a tartalmas, hasznos és igényes bemutatókat az előadókat dicsérik a magyar magánerdősök idei seregszemléjén.

Dr. Sárvári János, Duska József, Nagy László
Kép: **Gribek Dániel – Erdő-Mező Online, Nagy László**

A kocsányos tölgy faanyagának jellemzői

Prof. Dr. Németh Róbert¹, Dr. Bak Miklós²,
Dr. Börcsök Zoltán³

A tölgyek nemzetségébe tartozó fajok közül a nemzetközi fakereskedelemben a kocsányos tölgynek (*Quercus robur* L.), a kocsánytalan tölgynek (*Quercus petraea* L.), a molyhos tölgynek (*Quercus pubescens* Willd.), a vörös tölgynek (*Quercus rubra* L.), az amerikai fehér tölgynek (*Quercus alba* L.) és a cser-tölgynek (*Quercus cerris* L.) van jelentősége napjainkban. Bár fahasznosítás szempontjából a hasonló megjelenés, valamint fizikai-mechanikai jellemzők alapján a fakereskedelem a hazai tölgyeket mindössze két csoportra osztja (nemes tölgyekre és cserre), a különböző nemes tölgyek jellemzői közt is fennállnak kisebb-nagyobb eltérések. Fontosságukból adódóan a különböző tölgyek jellemzőit több hazai és külföldi irodalom ismerteti (Molnár és Bariska 2002; Wagenführ 1996).

A fatest mikroszkópos jellemzői

Gyűrűs likacsú fa, edényei a keresztmetszeten a korai pásztában jóval nagyobbak, mint a késői pásztában, az évgyűrűhatár mentén egy vagy több sorban helyezkednek el, szabad szemmel is jól láthatók és a gesztben gyakran tartalmaznak tűliszket. A sugár- és húmetszeten a korai pászta nagy edényei árokszerű mélyedéseként láthatók. A késői pászta kis edényei gyakran sugárirányú sorokat alkotnak vagy faágyszerűen elágazó sorokba rendeződnek, körülöttük bő üregű rostracheidák és faparenchimák találhatóak. Az edények áttörése teljes. Az egysejtű bősugarak mellett szabad szemmel jól látható széles, illetve nagyon széles (akár 1 mm szélesek, 5 cm magasak, több mint 30 sejt sor alkothatja) bősugarakkal is rendelkeznek. Ezek a széles bősugarak a fiatal hajtásokból hiányozhatnak. Bősugarai homogének, néha az egysejtű bősugarakat köbös sejtek alkotják. Jellegzetesek a sugármetszeten látható

széles bélsugártükrök. A késői pásztában az apotracheális parenchima diffúz vagy az évgyűrűhatárral párhuzamosan, hűri-rányú sorokban rendezett. A fatest szilárdító alapállományát vastag falú farostok (libriformrostok) és rostracheidák alkotják. A szélesebb bélsugarakban és a hosszparenchima sejtekben viszonylag gyakran találhatunk hasáb alakú kristályokat. A kocsánytalan tölgy fája nagyon hasonlít a kocsányos tölgyéhez, biztonsággal nem különíthető el a két faj. A kocsánytalan tölgy évgyűrűi általában keskenyebbek, egyöntetűbbek, és a késői pásztában fokozatosan szűkülő edényei radiális sort alkotva villás elágazásban helyezkednek el, de ezek a tulajdonságok mindkét fajban nagyon változatosak.

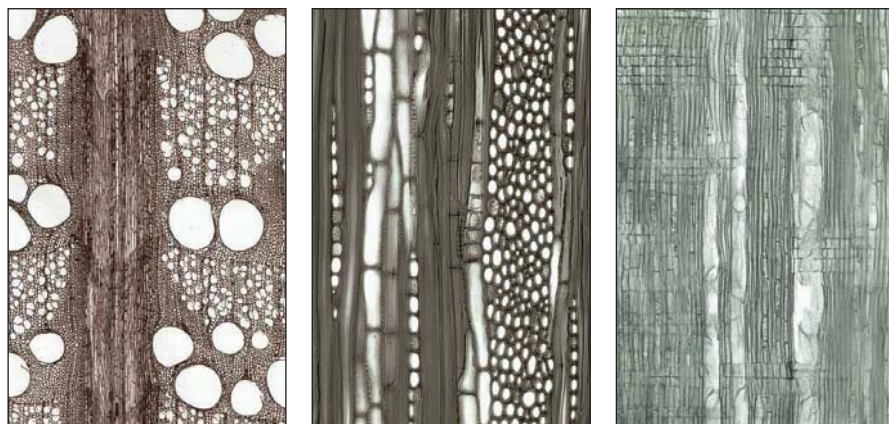
Makroszkópos jellemzői

Faanyagának makroszkópos elkülönítése az egyéb nemes tölgyektől nehézkes, de felfedezhető eltérések. A kéreg fiatalon sima (tükrökéreg), ezüstszürke, korábban a csersavtermelés legfontosabb alapanyaga volt. Idősebb korban a kéreg hosszanti irányban repedezetté válik, szürkésbarnás, fekete színű lesz. A tölgyek szíjácsa általánosan keskeny és sárgásfehér, gesztje sárgásbarna. A kocsánytalan tölgy rendszerint egyenletes, keskeny évgyűrűszerkezettel rendelkezik, és a fatest színe is egyöntetű. Ettől eltérően a kocsányos tölgy évgyűrűszélessége rendkívül inhomogén, valamint gyakori a rendellenes gesztjesedés, a színbeli tarkaság. Érdekesként megemlítendő, hogy az utóbbi

időben kisebb mennyiségben megjelent a fakereskedelemben a mocsarakban, tavakban több száz éve elsüllyedt és újra felszínre hozott kocsányos tölgy is. Gyakran ezt a szubfosszilis anyagot lápi vagy mocsári tölgynek nevezik (németül Moreiche). Ennek sötétbarna fája rendkívül sűrű és esztétikus.

A tölgyek a gyűrűs likacsú fajokhoz tartoznak, vagyis a nagy átmérőjű edények az évgyűrűhatár mentén szabályos sorokat alkotnak, melyek szabad szemmel is jól láthatók. A kocsányos és kocsánytalan tölgyek makroszkóposan nehezen különíthetők el. A kocsányos tölgy nagy átmérőjű edényei a korai pásztában csak egyetlen sort alkotnak, ezzel szemben a kocsánytalan tölgnél több sorban helyezkednek el. Ez utóbbit jellemzi a szélesebb évgyűrűknél megfigyelhető villás elágazás a késői pászta radiális edénysorainak elrendeződésében. A két pászta határozott elkülönülése a sugármetszeten csíkozottságot, a húmetszeten rajzosságot (flóderosságot) eredményez.

Megfigyelhető a keskeny és széles bélsugarak váltakozása. A nagyméretű bélsugarak a húmetszeten széles (0,5–1,0 mm), sötét, 1–3 cm hosszú vonalak. A sugármetszeten szabálytalan alakú, tükröződő felületű csíkok, foltok (bélsugár tükrök) formájában látható. Innen ered a sugárirányú metszetek „tükrös vágás” elnevezése. Összefoglalóan megállapítható, hogy a nagyméretű edények, az elkülönülő pászták, a széles bélsugarak, a kellemes sárgásbarna színárnyalat rusztikus

1. ábra Kocsányos tölgy kereszt- (bal), hír- (közép) és sugármetszete (jobb) (Schoch et al. 2004)

¹ egyetemi tanár, NymE-SKK, Faanyagtudományi Intézet

² intézeti mérnök, NymE-SKK, Faanyagtudományi Intézet

³ tudományos munkatárs, NymE-SKK, Innovációs Központ

2. ábra A kocsányos tölgy fájának bőr- (bal) és sugármetszete (közép), valamint kérge (jobb)

hatású, sajátos szépségű rajzolatot, megjelenést adnak a tölgyfának.

Fahibák, károsodások, tartósság

Zárt állásban egyenes, hengeres és ág-tiszta törzset fejleszt, mindemellett a kitermelt hengeresfa leggyakoribb hibája a görbeség és a göcsösség. Gyakorik a korhadt göcsök. A hazai fafajok közül a tölgyeknél a leggyakoribb a villámsújtás. Erős fagyhatásra kialakulhat fagyléccesség és belső szijács. Sajátos minőségi probléma a színbeli inhomogenitás és az évgyűrűszélesség ingadozása. Gyakorik a fatestben a vastag bélsugarak mentén a bélrepedések, vagy a korai pásztában a gyűrűs elválások. Nyári időszakban ügyelni kell a gyors feldolgozásra a szijács gyors korhadása miatt. A tölgyek gesztjének kevés a gombakárosítója a magas csersavtartalom miatt.

A közhiedelemmel ellentétben a tölgyek nem tartoznak a világ legtartósabb fafajai közé. A vonatkozó EN 350-2 szabvány szerint (a farontó gombákkal szembeni ellenálló képességre vonatkozik: 1 – legtartósabb, 5 – legkevésbé tartós) a 2. rezisztencia osztályba tartoznak, vagyis kültéri felhasználásuk során védőkezelést igényelnek. Ez persze csak a gesztre vonatkozik, a szijács tartóssága ettől jelentősen elmarad (4–5. rezisztencia osztály).

Fizikai és mechanikai tulajdonságok

A tölgyek között a hegyvidéki kocsánytalan tölgyek valamivel sűrűbb fával rendelkeznek, mint a síkvidéki kocsányos tölgyek. Ennek megfelelően szilárdsági értékeik között is hasonló arányosság áll fenn. Zsugorodási jellemzője, alaktartóssága azonban a kocsányos tölgynek kissé kedvezőbb. A frissen termelt tölgyek fája az erős gesztesség ellenére viszonylag nagy nedvességtartalmú és a szöveti sajátosságok miatt csak lassan szárítható. A következőkben ismertetett műszaki jel-

lemzők középértékeket adnak meg. Az értékek szórása (szélsőértékek) számos tényezőtől függhet, mint például a minta törzsen belüli elhelyezkedése, növekedés során fennálló környezeti hatások, esetleges kezelések stb.)

	KST	KTT
Sűrűség (kg/m³):		
abszolút szárazon:	697	746
légszárazon (u=12%):	640	690
frissen döntve:	1000	1100
Zsugorodás (max. %):		
sugárirányú:	5,6	5,47
húrirányú:	7,46	7,87
rostírányú:	0,4	0,39
térfogati:	12,44	13,35
Szilárdsági értékek (rostokkal párhuzamosan, MPa, u=12%):		
nyomó:	51,4	55,7
hajlító:	95,7	112,4
húzó:	89,9	104,6
nyíró:	11,6	11,8
Ütő-, hajlítoszilárdság (J/cm², u=12%):		
	6,0	6,0
Hasítoszilárdság (J/cm², u=12%):		
	0,4	0,4
Keménység (Brinell, MPa, u=12%):		
oldal:	66	66
bütü:	34	34
Statikus hajlító rugalmassági modulus (MPa, u=12%):		
	11700	13000

Megmunkálási sajátosságok

A viszonylag kemény, durva rostú tölgyek mechanikai megmunkálása (fűrészelés, gyalulás, marás, csiszolás stb.) nem okoz nehézséget. Ezzel szemben nehezen szegezhető, csavarozható, emiatt javasolt az előfűrés. Megoldható a tartós hajlítás és a furnérok idompréselése is. Szárítása nagy körültekintést, kíméletes menetrendeket igényel. A vastag bélsugarak mentén gyakoriak a repedések. Szárításakor jelentős esztétikai károk keletkezhetnek az oxidációs elszíneződések, foltosodás által. Átlagosan kétszer annyi ideig tart a szárítása, mint a bükk-

nek vagy az akácnak. Hidegen jól, hőprésben körültekintést igénylően ragaszthatók. Fumerozáskor gyakori az enyvátütés és a foltosodás, az élek megmunkálásakor pedig a szállkiszakadás. Pácolása, lakkozása nem okoz gondot. Különösen kedvelt a rusztikus felületi hatások kialakítása, de gyakran alkalmazzák a környezetbarát viaszolást, olajozást.

Felhasználási területek

Hasonló műszaki jellemzőik miatt a felhasználás során nem különíti el a faipar a kocsányos és kocsánytalan tölgyet. Kedvező esztétikai és műszaki tulajdonságai, valamint kiváló tartóssága miatt a tölgyek a világ legkeresettebb fafajai közé tartoznak. Régtóta alkalmazott alapanyaga a mélyépítésnek (pl. cölöpök), a különböző teherviselő és épületszerkezeteknek, hidaknak. Felhasználják a hajó-, a kocsi- és a vagongyártásban. Külső térben pótolhatatlan az alkalmazása a vasúti váltótalpfák, karók, oszlopok, cölöpök tekintetében. Az új bányaművelési technológiák elterjedése miatt ma már kicsi az igény a bányafára, féldorongra, bányadeszkára és egyéb bányászati fatermékekre.

A belsőépítészetben a tölgy az egyik legértékesebb lépcső-, korlát-, parketta- és falburkolat. Értékes ajtókat és ablakokat is készítenek belőle. A divatirányzattól függetlenül a tölgy mindig a legkeresettebb bútorigipari fa volt. Felhasználják furnér és tömörfa formájában egyaránt. Értékes székek és asztalok alapanyaga is.

A boroshordó és az egyéb kádáripari termékek legfontosabb alapanyaga. A folyadékáteresztés megelőzése céljából azonban a dongák vágásakor ügyelni kell a sugárirányú metszetek (tükrös vágás) biztosítására.

A tölgyekből esztétikus faragványok, szobrok és különböző esztétikus termékek is készülnek. Széles körben alkalmazzák játszótéri és különböző kerti berendezések (bútorok) kialakítására is.

A felsorolt széles körű felhasználhatóság is jól érzékelteti, hogy a kocsányos tölgy – a többi nemes tölgy mellett – érdemes a fokozott figyelemre mind az erdőgazdálkodás, mind a fafeldolgozás részéről.

Felhasznált irodalom

- Molnár, S.; Bariska, M. (2002): Magyarország ipari fái. *Szaktudás Kiadó Ház, Budapest*, pp. 118–122.
- Schoch, W.; Heller, I.; Schweingruber, F. H.; Kienast, F. (2004): Wood anatomy of central European species. Online verzió: www.woodanatomy.ch
- Wagenführ, R. (1996): *Holzatlas*. Carl Hanser Verlag, München Wien, pp. 243–244. 🌿

Erdészhallgatók Nemzetközi Találkozója

A szimpózium során a szövetség megtartotta 26. általános éves közgyűlését, amelynek keretében a két hét alatt 4 plenáris ülésre került sor. A közgyűlés ünnepélyes megnyitóján az IFSA elnöke, *May Anne Then* köszöntötte a résztvevőket, majd a helyi szervezőbizottság elnöke, *Steven Laranjo* is üdvözölt mindenkit. Ezután beszámolókat hallhattunk a 2014-2015-ös ciklus tisztségviselőitől, a 7 IFSA régió (Észak-, Dél-Európa, Észak-, Dél-Afrika, Észak-, Latin-Amerika, Pacifikus-Ázsia) képviselőitől és az IFSA-t más szervezetekkel (FAO, IUFRO, CIFOR) összekötő tisztektől. Ezen a napon tartott előadást még az Erdészeti Kutatási Szervezetek Nemzetközi Uniójának (IUFRO) elnöke, *dr. Michael Wingfield* és az Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Világszervezet (FAO) erdészeti politikai előadója, *dr. Yurdi Yasmi*. Míg az egyik legnagyobb nemzetközi kutatóintézet elnöke az IFSA-IUFRO kapcsolat és az erdészeti oktatás fontosságára hívta fel a figyelmet, addig a FAO képviselője *Erdészet a változó világban* címmel a fenntartható erdőgazdálkodásról, az erdő emberi életben betöltött szerepéről beszélt.

A 2. ülésen több ponton módosították az alapszabályzatot, új stratégiai tervet készült. A következő megbeszélésen lehetett jelentkezni a 2015-2016-os ciklus tisztségeire, a pályázók összefoglalták eddigi munkásságukat, illetve a következő időszakra irányuló terveiket. Ezt követően a következő évi szervezőbizottság tartott ismertetőt a jövőre Ausztriában megrendezendő IFSS-ről, majd megtörtént a felhívás az IFSS 2017 házigazda szerepére. A 4. plenáris ülésen szavaztak a soron következő IFSA tisztségviselőkről, a regionális képviselőkről és az IFSS 2017 helyszínéről. A döntés alapján 2017-ben Dél-Afrikában rendezik a szimpóziumot. A választottak megköszönték a bizalmat, és ismét beszámoltak jövőbeni terveikről.

A találkozó alatt 4 alkalommal workshop-on vettünk részt. E foglalkozásokon megismertük az IFSA felépítését, tisztségviselőinek a feladatát, illetve a szervezet szakmai és pénzügyi irányítását is. A különféle interaktív feladatok lehetőséget adtak arra, hogy belelássunk az IFSA egyes területeinek tevékenységébe. Kutatási, kommunikációs, publikációs és marketing teendőkről volt szó részletesen, és bárki új javaslatokat fogalmazhatott meg az elképzeléseiről.

Az IFSS folyamán alkalom volt megosztani egymással erdőgazdálkodási ismereteinket, hazánk szakmai érdekességeit. Az Erdőmérnöki Kar hallgatóiként Magyarország erdészeti igazgatásáról tartottunk poszterbemutatót. Az erdőgazdálkodási irányítási rend-

Az idén 43. alkalommal rendezték meg az IFSA — International Forestry Students' Association, Erdészhallgatók Nemzetközi Szövetsége — legnagyobb éves találkozóját (IFSS — International Forestry Students' Symposium). Az eseményre minden nyáron szerte a világból érkeznek erdészhallgatók, az idén is 100-nál többen gyűltek össze. A nemzetközi szövetség soproni helyi csoportjának képviselői is részt vettek a július 28. és augusztus 10. között a Fülöp-szigeteken megrendezett találkozón.

szer szerkezetéről, felépítéséről beszéltünk, az erdészeti hatóság feladatairól, illetve a tulajdonosi szerkezetéről, az állami és magán-erdőgazdálkodás jellemzőiről számoltunk be.

A találkozó során számos felszólalást hallhattunk még. Vendéglátóink előadást tartottak a Fülöp-szigeteki erdőgazdálkodási tevékenységét mutatták be. Megtudtuk, hogy a szigetvilág 7107 kisebb-nagyobb szigetet foglal magába, míg lakossága több mint 100 millió fő. A népesség nagy számát Manilában, az ország fővárosában tapasztaltuk a leginkább, ahol rendkívül nagy a szegénység és a munkanélküliség.

Az ország erdőszültsége 25,6%, 7,665 millió hektár. Az erdőterület 4 típusból áll: nyílt erdő (56,2%), zárt erdő (35,7%), Mangrove-ültetvény (3,5%), egyéb ültetvény (4,6%). A tulajdonosi viszonyok szerint az erdőterületek 85%-a állami, 15%-a magánkézben van.

Az előadásokon kívül házigazdáink számos terepi programmal kívánták bemutatni erdeiket, az ott folyó gazdálkodást, valamint kultúrájukat, hagyományaikat.

Első alkalommal a Pagbilao Kísérleti Mangrove Erdőbe vittek minket. Vezetőnk elmondta, hogy 6 mangrove erdőűpust különböztetnek meg:

1. Az *elárasztott mangrove erdők* szigeten helyezkednek el, amelyet gyakran mos el az árapály. Ezek a szigetek, félszigetek valójában kicsi és keskeny kiterjeszkedései a nagyobb szárazföldi területeknek.

2. A *szegély mangrove erdők* vékony szegélyként futnak a parti szakasz mentén.

3. A *törpe mangrove erdők* valójában szegély mangrove erdők az alacsony termőrétegű és tápanyag-mennyiségű talajon. Általában hidegebb klímában, a mangrovék elterjedésének legészakibb és legdélibb pontjain fordulnak elő.

4. A *folyami mangrove erdők* ártereken állnak, nagyobb patakok, folyók mentén. Kiterjedésük több kilométer hosszan benyúlhat a szárazföldi területekre. A legtöbb mangrove faj ebben a társulásban lelhető fel.

5.-6. A *medence jellegű* és a *függő mangrove erdő* igen közel áll egymáshoz. Vízyűjtő helyeken található a szárazföld

belsőbb területein. Az első típus az esős évszakban rendszeresen, míg a száraz évszakban alkalmanként önti el a víz. A függő típusnál hasonló az évszakok hatása azzal a különbséggel, hogy azok sokkal magasabban helyezkednek el, így sokszor a víz hiánya, illetve alacsonyabb állása figyelhető meg.

A mangrove erdőknek jelentős ökológiai és ökonómiai szerepe van. A vízi élővilágra kedvezően hatnak, menedéket és táplálékot

Az IFSS 2015 résztvevői

Mangrove szaporítóanyag különböző méretekben

Egyéves szegély mangrove erdő

nyújtanak a halaknak, ezáltal a halászatot is támogatják. Védik a parti életközösségeket a viharoktól, a hullámok és az apály-dagály jelenség romboló hatásától. Rekreációs hatásai is szót érdemelnek, hiszen a mangrove erdők állatvilága különleges élményt nyújt a vadvilág szerelmeseinek.

Mindezek mellett értékes faanyag termelhető ki, bár nem ez az elsődleges szempontjuk. Megtudtuk, hogy egyes erdő-típusoknál a lehullott magokat begyűjtik még a dagály előtt, mert a vízmozgás elvinné az adott területről, így elmaradhatna a természetes felújulás. A begyűjtött szaporítóanyagot ezt követően különböző magasságig nevelik, hogy a tartós vízborítás ne jelentsen gondot az ültetésnél. Ezt mi is megtapasztaltuk, ugyanis lehetőségünk nyílt mangrovecsemete ültetésére az ottani öbölben.

Következő hosszabb túra alkalmával a Los Banos-i Erdészeti Egyetem felett magasodó Makiling inaktív vulkanikus hegyen, a Makiling Botanikus kertet látogattuk meg. Itt a Környezeti és Természeti Erőforrások Minisztériuma alá tartozó, 1987-ben megalakult Ökoszisztéma Kutatási és Fejlesztési Hivatal munkatársai voltak a kísérőink. Megismer-tünk különböző bambuszfajokat, illetve azok felhasználását. Megtudtuk, hogy az óriás bambuszt a bútortipar használja, míg a kisebb méretű fajok különböző kézműves termékek előállítására szolgálnak. Láthattuk a Fülöp-szigetek jelképének tartott *Pterocarpus indicus* faját. Ha felsértjük e faj kérgét, vörös nedv folyik belőle, amely a spanyol gyarmatosítók elleni harcban elhunyt filippínók vérének jelképezi. Csemetekertjükben is körbevezettek minket, különféle ültetési eljárásokat mutattak be.

A szakmai programok során megfordultunk az egyetem Természettudományi Múzeumában. Változatos gyűjteményt láthattunk több mint 200 ezer Fülöp-szigeteki állatfajjal, növényvel, mikroorganizmussal és egyéb élőlényekkel, amely nagyon jól mutatja az ország gazdag biodiverzitását. Ez a hely a kutatások, dokumentumok és információk forrásaként egyaránt szolgál. A volt spanyol gyarmaton az egyik legjelentősebb exportcikk a rizs. Jelenleg a világ 8. rizsexportőre 2,8%-os részesedéssel.

A terepi programok részeként elvittek minket a Nemzetközi Rizskutatási Központba. Az intézmény kísérletei a szegénység és az éhezés csökkentésére, a rizstermelők és fogyasztók egészségi állapotának javítására, valamint a rizstermelés fenntarthatóságának biztosítására irányulnak.

A találkozón egy nemzetközi estre is sor került, ahol a résztvevő országok képviselői bemutathatták hagyományait, tradicionális ételeiket, italaikat. Mi az erdészhimnusz eléneklése után (ld. alsó kép) rövid beszédet tartottunk egyetemünkről, az Erdőmérnöki Karon folyó oktatásról és természetesen a selmeci hagyományokról, diákéletéről. Az este folyamán megismerkedhettünk még egy helyi érdekességgel, a *tinikling* táncsal, amikor a táncosoknak bambuszrudak között kellett ugrálni virtuózan, miközben összeütik azokat.

A 43. nemzetközi találkozón sok hasznos tapasztalattal gyarapodtunk. Saját szemünkkel láthattuk, hogy az ottani szélsőséges időjárásári viszonyok közt, és megfelelő gépesítés hiányában mennyivel nehezebb gondoskodni az erdőtelepítésről – felújításról – és kezelésről. A rengeteg érdekesség mellett új kapcsolatok, barátságok is születtek. A jövőben reményeink szerint, ha nem is ekkora, de egy ehhez hasonló nemzetközi eseménynek otthona

lehet majd alma materünk. Szeretnénk tavasszal a környező IFSA helyi csoportokat meghívni Sopronba, és bemutatni nekik az itt folyó oktatást, gyakorlati szakmai tevékenységet. Mivel a következő évi találkozót Ausztriában lesz, nagy eséllyel a mostaninál többen képviselhetjük hazánkat, egyetemünket.

Ezúton is köszönjük támogatóinknak, hogy lehetővé tették a magyar részvételt az eseményen!

IFSA Sopron LC

Támogatóink: *Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, Mészáros Károly Erdészeti Felsőoktatási Emlékalapítvány, Országos Erdészeti Egyesület, Erdészeti Lapok, Andreas STIHL Kereskedelmi Kft., Utilis Kft., Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zrt., Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt., Erdő-Mező Online, FATÁJ Online, Zétényi Zoltán - Forestpress Hírportál, Nimród Vadászújság, Vadászlap.* 🌿

Tanulmányút Bulgáriában

Az Erdőművelési és Erdőhasználati Szakosztályok közös szakmai útja

2015. október 6-án az Erdőművelési és Erdőhasználati Szakosztályok közös szakmai útja indultak Szerbián keresztül Bulgáriába.

Első állomásunkon, Smederevóban (Szendrő) a Szerb Államerdészet Központjában rövid tájékoztatást adtak szerb vendéglátóink. Szerbiában két államerdészet működik. Az egyik a Vajdasági Vojvodinesume, amely a vajdasági parlament alá tartozik. Szakosztályaink 2012-ben jártak ott. A másik a Szerbiai Államerdészet, ami 900 000 hektár erdőt kezel, évente 1,3 millió köbméter fát termel. Emellett 480 000 hektáron vadgazdálkodást is folytat. Négy halászati egysége is van az ország különböző tájegységein. Összesen tizenegy erdészeti egységből áll, ebből egy Koszovóban van, ami felett nem rendelkeznek. Itt az elmúlt években félmillió köbméter illegális fakitermelés történt.

Az általuk kezelt országrész átlagos erdősültsége 35%-os, a Vajdaságé pedig alig 7%-os. Jelenleg a volt egyházi erdők reprivatizációja folyik. Az 1,2 millió hektár magánerdő adminisztrációját és részben a kezelését is ők végzik. Az egyéni igényekkel együtt beadott százezer igénynek várhatóan a fele fog – iratokkal alátámasztva – elfogadásra kerülni. Erdeik kétharmada bükk, a többi fekete- és jegenyefenyő, nyár, tölgy, cser. A bükköt és a jegenyefenyőt jellemzően szálalják. Az erdőtörvényük a természetes eredetű feketefenyőre is szálalást ír elő, de ezt sokkal gazdaságtalanabbnak tartják a bevált tarvágás utáni felújításnál. A tölgyesek és cseresek zöme sárjerdő, jelenleg folyik a szakmai egyeztetés ezeknek az erdőknek a tarvágás utáni felújításáról. A védett területeken elmaradt hozamokért, a korlátozásból adódó kárért semmilyen kártérítést nem kapnak a tulajdonosok. Ebéd után megnéztük az impozáns, magyar történelemben is szerepet betöltő, világörökség-várományos smederevói várat.

Másnap már Bulgáriában utaztunk. Az ország 12 natúrparkkal rendelkezik. A 2000-ben alapított Rilai Natúrpark 25 ezer hektár, 70%-a van egyházi tulajdonban. 750 méter és 2700 méter tengerszint feletti magasságtartományban összesen 28 tó található, amelyek a legnagyobb magashegységi tavak a Balkán-félszigeten. Hat kijelölt turistaúton lehet kirán-

dulni. A natúrparkban van a világörökség részét képező Rilai Kolostor is. A natúrparkon belül 3600 hektár érintetlen őserdő található. Az egész natúrparkban évente 6 ezer köbméter fát termelnek, ebből 10-15% egészségügyi gyérités.

A vadászat és vadetetés tilos, a biológiai sokféleség fenntartását a farkas, a medve és a 2-3 méteres hó végzi. Vadkártra vonatkozó kérdéseinkre azt a választ kaptuk, hogy ez náluk a medve által elfogyasztott emberek és háziállatok esetét jelenti.

Területbejárásunk során *Dimitër Grigorov*, a Rilai Natúrpark igazgatója

átlagos fatömeggel, 44% a fenyő. Bulgária erdeinek 76%-a állami, 11%-a magán, 12%-a közösségi, 1%-a egyházi tulajdon. Az állami erdőket hat állami vállalat kezeli, összesen 161 erdészeti és vadászati egységgel. A hatósági feladatokat 16 regionális iroda végzi, az erdőtervezés is hozzájuk tartozik.

Másnap a Vrachanski Balkán Natúrpark és az Északnyugati Állami Vállalat vendégei voltunk. A 29 000 hektáros Vrachanski Balkán Natúrparkban jellegzetes karsztjelenségek fordulnak elő, a 170 vízesésből 17 állandó, továbbá mintegy 500 – egymással is egybefüggő – bar-

részletesen tájékoztatott a bulgár erdőnevelési és fahasználati gyakorlatokról. Az ápoló- és nevelővágások nagyrészt azonosak a miénkkel. A felújítóvágásoknál gyakran négy ütemben végzik el a fakitermelést, 40% záródásig is bontanak. Alkalmazzák a pásztás felújítógépet és a negyvenéves vágásszakaszú szálalóvágást. A terepen bejárt, 1300 méter tengerszint feletti magasságban lévő bükkös-jegenyefenyves-lucfenyves csoportos szálalással kezelik.

A vacsoránál alkalmunk volt *dr. Ivan Paligorov*-val, a Bulgár Erdészeti Egyesület elnökével is találkozunk, aki további hasznos információkat osztott meg velünk. A 4 millió hektár erdő 54%-a NATURA 2000 besorolású terület, 11%-a nemzeti védett, 3%-a őserdő, védettségi kategória átfedésekkel. Öt év alatt uniós támogatással 300 00 hektár erdőtelepítést végeztek el. A teljes fakészlet 656 millió köbméter, 167 m³/ha

langot tartanak nyilván. A natúrpark 50%-a állami, 40%-a magán, 10%-a közösségi tulajdon. Az állami területen évente 27 000 köbméter fát termelnek, a másik felén ennél többet. A natúrpark legmagasabb pontja 1400 méter tengerszint feletti magasságban van. Fő fafajok az erdeifenyő, bükk, nyír. Az általunk bejárt területen a klímaváltozásnak tulajdonított 2014. évi jégtörés utáni állapotot néztük meg. Elmondták, hogy csak három év után kezdik el pótlással kiegészíteni az addig megieleső természetes újulatot.

A terepi, szakmai bejárás után megtekintettük a látogatók előtt megnyitott Ledenika-barlangot. Ebéd után a dzsámból átalakított natúrparki információs központban hallgattunk meg előadásokat a natúrpark tevékenységéről és az Északnyugati Állami Vállalat államerdészeti gazdálkodásáról.

Nikolay Nenchev, a natúrpark igazgatója ismertette a tevékenységüket. A

natúrparkban számos nálunk is előforduló védett faj mellett néhány helyi ritkaság is él. A különböző fogolyfajokra külön élőhelyvédelmi programot indítottak. Folyik a fakökeselyű fajvédelmi programjuk is.

Az Északnyugati Állami Vállalat 512 000 hektár erdőt kezel, ebből 290 000 hektár az állami tulajdon. A területük déli részén van a Vrachanski Balkán Nemzeti Park, ahol jelentős a gazdálkodási korlátozás. 22 000 hektár vadászterületük is van. Fő fajok a gím és vad-disznó, két intenzíven tartott vadaskertben tartanak dámot és muflont is. Érdeklőség, hogy vadászati célból egy csorda tibetijak-állományuk is van.

A következő napon a Strandja-hegységben és Szófiában jártunk. Délelőtt az Elin Pelini Erdészeti Igazgatóság vendégei voltunk. Számunkra érdekesség, hogy az irányító személyzet minden tagja nő. Az erdészet munkáját *Rumiana Dimitrova* erdészetvezető mutatta be. A gazdálkodási terület 20 000 hektár, amiből 18 000 hektár állami tulaj-

don. Központi elvárásként meghatározzák a szükséges bevétel nagyságát. Az értékesítésben szabad kezet kapnak. Rönk és egyéb ipari fa mellett komoly mennyiséget termelnek papírfából és tűzifából. Mindezt belföldre, hogy a helyi gazdaságot segítsék és munkát teremtsenek. Vadkár jellemzően itt sincsen. Fő problémájuk a sarj eredetű

cserések átalakítása mag eredetűvé. Ezen kívül leginkább mesterséges fenyegetései vannak, amelyeket erózióvédelem miatt ültettek.

A város névadóját, *Elin Pelin* írórt bemutató múzeum megtekintése után egy felújítás alatt álló sarj cseres erdőt mutattak be. Ezeket az állományokat elsősorban lékes szálalóvágással újítják fel. A 0,3 hektáros lékeket folyamatosan bővítve érik el a végvágást. Délután Szófia történelmi nevezetességeivel ismerkedtünk.

A hazautazás napján még útközben megálltunk a szerbiai Paracinban, és a helyi erdész kollégák vendégszeretettel élveztük.

Köszönet *Anna Petrakievának*, a Bolgár Erdészeti Egyesület alelnökének a pontos szervezésért, valamint *Raina Pashovának*, a Rilai Natúrpark munkatársának és *Olia Genovának*, a Vrachanski Balkán Natúrpark munkatársának a tolmácsolásért.

Urbán Pál,

elnök, OEE Erdőművelési Szakosztály

Egy élet tapasztalata

65 erdész év a Mátrában

Az OEE Mátrafüredi Helyi Csoportja 2015. június 10-én terepi bejárással egybekötött szakmai napot szervezett Miklósi Lajos ny. erdőfelügyelő tagtársunk tiszteletére *Egy élet tapasztalata* címmel. Ugyanis Lajos bácsi épp 65 éve él és dolgozik a Mátra erdőségében.

A szakmai napon a helyi csoport tagjai mellett részt vettek a mátrafüredi erdészeti szakiskola diákjai, a helyi erdészet képviselői, valamint a térségben dolgozó erdőfelügyelők.

Lelkes kis csapatunk a Mátra Erdészeti, Mezőgazdasági és Vadgazdálkodási Szakképző Iskolától indult el terepjárókkal és kisbusszal. A csoportot *Dudás Béla*, a Mátrafüredi Erdészet vezetője irányította a terepi bejárás helyszínére, Gyöngyössolymos-Kapitányülésre, a valamikori Gyöngyössolymos 107A erdőrészlethez. Itt megtekintettük az 1963-ban a Mátrában elsőként bekerített kocsánytalan tölgy természetes erdőfelújítást, illetve azt a tölgyest, amivé vált bő 50 év elteltével. A nap fő témája a természetes erdőfelújítás lehetőségei és a vadlétszám alakulása a Mátrában volt.

Lajos bácsi visszaemlékezését nem csak a jelenlévő diákság figyelte tágra nyílt szemekkel. Kiderült, hogy korábban nem volt ekkora a vadlétszám a térségben és itt létesítették az első vadkár-elhárítási célzatú kerítést a természetes erdőfelújítás védelmére.

Lajos bácsi visszaemlékezését követően elmondta szakmai gondolatait *Schmotzer András*, *Dudás Béla*, *Reményfy Rita*, *Szuromi László*, *Csóka György*, *Kondor István* és *Urbán Imre*.

Nemcsak a vadkárelhárító kerítések építésének hatásairól volt szó, hanem beszéltünk erdővédelmi kérdésekről,

tartamosságról, fenntarthatóságról, a 65 évvel ezelőtti és a ma dolgozó erdészek helyzetéről, problémáiról is.

A jó hangulatú terepi bejárást követően betértünk a Szalajka-házhoz, mely a helyi erdészeti erdei iskola nemrég felújított infrastrukturális hátterét biztosítja.

A közösségi térben a rendezvény hivatalos részének záróakkordjaként *Szabó Lajos*, a Helyi Csoport elnöke átnyújtotta Lajos bácsinak az emléklapot, melyet tisztelete és szeretete jeléül minden jelenlévő aláírt. A szakmai nap kötetlen baráti beszélgetéssel, adomázással zárult vaddisznópörkölt és jófajta mátrai borok kíséretében.

A szakmai nap végén a jelenlévőkkel megállapíthattuk, hogy a külső nehézségek ellenére még mindig él a selmeci szellem, fontos a szakmai összetartás, a jövőépítés szempontjából pedig kiemelten fontos a generációk közötti tapasztalatcsere. Ezen a napon Miklósi Lajostól ugyanis nemcsak az erdészszakmát, hanem történelmet, a nehézségeken átsegítő derűt és mély szakmai elhivatottságot is tanulhattunk.

Dr. Csóka György
Szabó Lajos

Wagner Károly nyomában

Az Országos Erdészeti Egyesület Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei és Debreceni Helyi Csoportjaiból október 8-9-én 19 fős erdész társaság utazott a történelmi Máramaros megyébe, hogy megemlékezzen Wagner Károly születésnapjáról.

Wagner Károly 1830. október 8-án, Aknasugatagon született, ahol tiszteletére az OEE 2012-ben emléktáblát állított. Ennek a megkoszorúzása volt a fő célunk, illetve a helyi magyar ajkú erdészkollégákkal való kapcsolópolás.

Csütörtökön a máramarosszigeti erdészet igazgatója, *dr. Béres István* fogadott minket, akinek kalauzolása és helyismerete nélkülözhetetlen volt a két nap során. Máramarosszigetre érkezésünk után átutaztunk Aknasugatagra, ahol egy rövidebb, közvetlenebb hangú előadásból megismerhettük Wagner Károly életútját, munkásságát. Az erdészhimnusz eléneklése után elhelyeztük egyesületünk nemzeti színű koszorúját, majd néhány fényképen megörökítettük az utókornak, hogy 2015-ben is vannak még magyar erdészek a határ mindkét oldalán, akik ápolják elődeink emlékét.

Visszatérve Máramarosszigetre, magyar nyelvű idegenvezetéssel a város nevezetesebb látnivalóit néztük meg. A térség leglátogatottabb múzeuma a börtönmúzeum, amely a romániai kommunizmus áldozatainak állít emléket. Ez igencsak megrendítette az addig vidám társaságunkat. A börtönmúzeumból kilépve a magyar vonatkozású épületekre figyelve sétáltunk végig a városközpont, vendéglátóinknak köszönhetően szinte mindegyikbe be is léphettünk.

Másnap terepi programokon vettünk részt. Első állomásunk egy vörösfenyő magtermő állomány megtekintése volt, Rónaszéken. Mivel a részt vevő erdészek a Nyírségben dolgoznak, az oda vezető kb. 700 méteres út leküzdése egy közepesebb túrával volt egyenértékű, mivel a kövesúttól felfelé kellett az erdőrésztlet megközelíteni. Az éjszaka lehullott eső sem tette könnyebbé a dolgunkat, bár az igazsághoz hozzátartozik, hogy a helyi erdészkolléga, aki váratlan meglepetésünkre szintén magyar volt, cipőben vezette a csoportot. A keresett vörösfenyő-állomány korával

kapcsolatosan a helyiek is megosztottak, valahol 100 és 160 év közötti. A csemetéket annak idején Ukrajnából hozták, ma magot nem gyűjtenek róla, mivel a 45-46 méteres fákra nehéz feljutni.

A következő úti cél egy kocsánytalan tölgy magtermő állomány volt. A fák, bár nem vastagok, 17-18 méterig gertyaszálegyenesek és ágtsízták, minden fafeldolgozó számára jó minőségű alapanyagot adnak. Az innen származó kocsánytalan tölgy mindig is keresett cikk volt, hiszen egy centiméter faanyagban 5-6 évgyűrű is található. Üzemtervi feljegyzés szerint még Velencébe is szállítottak tölgyrönkö! Érdekes, hogy a he-

lyi erdészet a magtermelő állománya alól évente mindössze 700 kilogramm tölgymakkot gyűjt, ekkora mennyiség fedezi a csemetekertjük és erdészetük igényét. Mivel növényevő nagyvad alig van jelen, az itt látott erdő alatt, ahogy a nap további erdőrészelei alatt is, kefsűrű tölgy és elegy újulat látható. Ebből eredően az erdőket szinte mindig természetes úton újítják fel, különböző fokozatos felújítási módokat használva. Lékes felújítást nem alkalmaznak, ehelyett igyekeznek kihasználni a 3 hektár maximumú felújítási területet. Komoly gondnak tartják a bükk túlsúlyba kerülését, sok helyen a visszaszorításán dolgoznak. Ugyanez a Nyírségben is gond, csak mi a zöld juhar és a kései meggy ellen küzdünk, így az ő „gondjaik” számunkra kicsit megmosolyogtatóak voltak.

A nap további részében két tisztításkorú erdőrésztlet mellett sétáltunk el, melynek tisztítási munkáit alkalmi munkavállalókkal végeztetik el. A lakosság jellemzően nincs rászorulva az innen kikerülő gallyfára, ami a mi „fában szegény” vidékünkön szinte elképzelhetetlen. A tisztítás fő célja a fő fafaj, a ko-

csánytalan tölgy növekedésének segítése, a gyertyán és a bükk visszaszorítása.

Utolsó állomásunkon egy tölgy elegyes bükkös állomány véghasználatát figyeltük volna meg, sajnos az esős idő, és a péntek délután korábban végző brigád miatt a munkafolyamatot már nem láthattuk, csak a visszamaradt képet és a munkát végző John Deer közelítőgépet nézhettük meg. Az említett erdőrésztlet Natura 2000-es oltalom alatt áll, az ilyen területeken szeptember 15. és április 30. (!) között lehet az erdészeknek véghasználatot végezni, nevelővágásokat viszont egész évben. Mivel fagy és hó még közel sincs, a közelítőnyomok erősen össze vannak vágva. A fákat hosszúfás munkarendszerrel egészen az első időjárásbiztos út mellé húzzák. Forwarder jellegű közelítőgépet nem használnak a fakitermelők. Erről a közbelső rakodóról – szintén hosszúfában – történik a szállítás. Vételezés nincs, a kitermelhető faanyag nagy részét lábön értékesíti az erdészet.

A szakmai programokon látottak alapján azt éreztük, hogy bár kiváló termőhelyen és faállománnyal gazdálkodik az erdészet, a bürokrácia, a fentről történő irányítás, a központilag meghatározott árak és költségek jelentősen megnehezítik az erdészek életét Romániában. Az ottani magyar kollégák mindegyikén lehetett érezni, hogy elméletben és gyakorlatban is megállják helyüket erdőgazdálkodási kérdésekben, de nagyobb szakmai szabadság mellett több örömet lennének munkájukban.

Ahogy egy szép tölgyerdősítés is – az országhatár bármelyik oldalán – csak akkor fejlődik, ha azt a jó gazda gondosságával ápolják, úgy a most kialakult erdészbarátság is akkor hosszú távú, ha azt mindkét fél ápolja. Bízunk benne, hogy a most elvetett „barátság-makk” jó földbe esett, és évtizedekig járhatunk még egymáshoz ilyen jellegű „ápolási munkákat” végezni.

Dr. Béres István és *Sajerli Mibály* máramarosi erdőmérnököknek köszönjük a kétnapos program során ránk fordított időt és energiát, valamint *dr. Kovács Gábor Szabolcs* megyei tagtársunknak a program szervezésében nyújtott önzetlen segítségét!

Szokolovszki Géza titkár
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei HC

Pápaiak Zalában

Az OEE Pápai Helyi csoportja október közepén Zalában járt tanulmányúton. A házigazdák a Nagykanizsai Helyi Csoport és a Zalaerdő Zrt., valamint a Zalaegerszegi Helyi Csoport voltak.

Első nap a Lenti Erdészet munkatársai, továbbá *Rosta Gyula* vezérigazgató, a Nagykanizsai HCS elnöke és *Für Tamás*, a HCS titkár helyettese fogadtak bennünket, majd a rövid köszöntő után kisvasúttal indultunk a Lenti-Csömödér vonal mentén felfűzött szakmai programokra.

A 15 670 hektáros Lenti Erdészet erdei az Alsó-Őrség, Göcseji dombság és a Kerka-Mura-sík erdészeti tájakban található. Élőfakészlete mintegy 5 millió m³, az éves összes fakitermelés 120 ezer m³. Legjelentősebb a 41%-os elegyaránnyal előforduló erdeifenyő, 27%-ban tölgyek, 11%-ban bükk él a területeken. Nehézségeket okoz az éves lehetőségek aktualizálása, mivel az erdészet területe jelenleg négy erdőtervezési körzetbe tartozik.

Első megállónknál, a Lenti 21F erdőrésznél *Pálinkás Ákos* fahasználati műszaki vezető elmondta, hogy a ben-

ne található erdeifenyő 142 éves, a második szintet alkotó bükköt feltehetően alátelapították. A maga nemében egyedülálló erdő magtermelő állomány volt, elsődleges rendeltetése jelenleg kísérleti. A hektáronkénti élőfakészlet több mint 700 m³. Az erdeifenyő kora és ebből adódó várható pusztulása miatt intenzívebb fahasználat indokolt a bükk javára. Az idei termelés során az erdeifenyő rönkkihozatala 74% volt.

A Lenti 22G erdőrésznél pusztuló lucfenyőállományt tekintettünk meg, ahol bár 2011-ben végeztek gyérítést, a pusztulást nem tudták megelőzni. Az erdőrésznél csak egy az erdésznél közel 500 hektáron található lucosok közül, melyeknél negyvenéves koruk körül szinte biztosra vehető a hántás – majd a szűkárt követő száradás. A kipusztult fenyvesek helyén végzett mesterséges erdőfelújítások hatalmas feladat elé állítják az erdőművelési ágazatot.

A Hernyék 21A mesterséges kocsánytalan tölgy erdőfelújítás a lucfenyő szűkár után keletkezett vágásterület felújítására volt példa, illetve arra, hogy milyen nehezen megérthető és költséges feladat elé állítja a gazdálkodót az a hatósági döntés, mely fél hektárnál ki-

sebb(!), mindössze 0,4 hektáros, 20 méter széles és 200 méter hosszú területen ír elő felújítási kötelezettséget.

Az emlékezetes megállóponthoz követezően a Hernyék 20B erdőrésznél erdeifenyő pásztás természetes felújításának folyamatát ismertette *Gergács Judit* erdőművelési ágazatvezető. A pászták kialakítása 2006 őszén indult, a vető és felújítandó pászták közel azonos szélességben, K-NY irányban húzódnak. A felújítandó pásztákban a megjelenő természetes erdeifenyő újulatot mechanikusan és vegyszerrel ápolták, sikere az első évben 80%-os volt. A megmaradó pásztákban a megjelenő tölgy újulatra bontanak. Az állomásponthoz *Gróf András* erdőtervező az erdészet vadászati ágazatát ismertette röviden, majd az erdei program zárásaként egy kb. 170 éves, 35 méter magas és 370 centiméter kerületű erdeifenyő hagyásfánál álltunk össze a csoportképhez.

Az ebédre *Kovács Gyula* erdész pór-szombati Tündérekertjében, az eső ellenére rendkívül jó hangulatú programmal hangolódunk: hallhattunk az őrségi és vendvidéki régi gyümölcsfajtaokról és megőrzésükről, a belőlük készített pálinkákból pedig jócskán kóstolhattunk is.

A délután a Lenti Fűrészüzem bejárásával telt, ahol *Lukács Ferenc* fafeldolgozási műszaki vezető kalauzolásában vé-

Az Országos Erdészeti Egyesület Nagykanizsai Helyi Csoportja 2015. október 22-én a Vas megyei kollégák meghívására Vasvárra és annak térségébe látogatott, Rosta Gyula elnök és Varga Attila titkár vezetésével. A Szombathelyi Erdészeti Zrt.-nek és az OEE Szombathelyi Helyi Csoportjának évente visszatérő meghívása immár hagyományosnak mondható, amit helyi csoportunk egy hasonló jellegű, zalai tapasztalatcserével viszonz.

A látogatás mindössze egynapos volt, de a jól összeállított és magas színvonalon szervezett programok sok pozitív tanulsággal is szolgáltak. Az ott tapasztaltakat legátfogóbban talán úgy lehetne megfogalmazni: nem kell távolra utazni ahhoz, hogy látványos, értékes és jól karbantartott történelmi és turisztikai helyszíneket, és felelősen gondozott erdőket láthassunk.

Reggel vendéglátóinkkal a Vasvár határában található Szentkúti Ósbükkös parkerdőben találkoztunk, ott fogadta a csoportunkat – többek között – *Bugán József* vezérigazgató, *Bakó Csaba*, a He-

Tanulmányút a Vasvári Erdészeti

Helyi Csoport elnöke és *Orbán Lajos*, a Vasvári Erdészeti Igazgatóság vezetője. A szívélyes fogadtatást és a szervezők bemutatását követően *Tóth Balázs* polgármester és *Sejber Mihály* alpolgármester is köszöntötte a megjelenteket Vasvár város nevében. A Vasvár-Szentkúti Mária kegyhelyen található szabadtéri színpad, kápolna, forrás, keresztút és

azok környezetének fenntartása folyamatos és jelentős pénzügyi forrásokat igényel. Ezen feladatok megoldásában a város és az erdőgazdaság példás és mások számára is követendő együttműködését tapasztaltuk. A régi felszabadulási emlékmű helyén kialakított kilátóból gyönyörű panoráma nyílt a városra, ahol később a domonkos templomot és

gigjártuk a csarnokokat, a fűrészáru- és pelletgyártás folyamatát. Érdekesesek voltak az udvaron egymás mellé rakott tölgyrönk „metszetek”, melyek szemléltették, hogy a kívülről alig látható fahibák milyen jelentősek lehetnek a fatestben.

A lenti indulóállomáson a *Göcsej kincsei, az erdő és a fa* című kiállítást nézhették meg az érdeklődők, majd egyórás pihentető zakatolást követően megérkeztünk szálláshelyünkre, a csömödéri turistaszállóba, ahol a vacsora után kötetlen beszélgetés bontakozott ki. Reggel az állomáson az idén Magyar Termék Nagydíjat elnyert Zakatoló Er-

dei Iskolát mutatta be *Molnárné Vitális Anikó*, az erdei iskola vezetője, majd elindultunk Zalaszentgyörgyre, ahol a Zalaegerszegi Helyi Csoport nevében *Jozwiak Bernard* elnök és *Vissi Géza* titkár fogadott bennünket.

A nap felütéseként a műemléki védelem alatt álló, 13. században épült zalaszentgyörgyi római katolikus templomot nézhettük meg, majd az alig szemerkélő esőben nekivágtunk a terepi programnak. A falu melletti szép tónál köszöntöttek minket vendéglátóink, majd Vissi Géza röviden bemutatta a helyi csoport működését. A 120 főből több mint 100-an

magán-erdőgazdálkodók, a többi tag pedig az erdészeti igazgatásban dolgozik. Ezzel a zalaegerszegi a legnagyobb „magánerdős” helyi csoport. Idén harmadik alkalommal voltak főszervezői a (Nagykanizsai Helyi Csoporttal közösen) az Erdők Hetén megrendezett Zalai Erdők napjának, melynek több mint 600 résztvevője volt. Büszkén mondhatják el azt is, hogy a 2011-es vándorgyűlésen az egyik szakmai programot ők biztosították.

Az erdőgazdálkodásról Vissi Géza elmondta: Zalában az erdőterület fele magánkézen van, így a magán-erdőgazdálkodás súlya sokkal nagyobb, mint például Veszprém-megyében. 37% megbízási szerződéssel, 14% erdőbirtokossági társulatban, 15% egyéb gazdasági társulásban, 6% szövetkezeti tulajdonban működik, emellett jelentős, 28% a rendezetlen erdők aránya. A magánerdők 32%-ának az akác, 19%-ának a tölgy a fő fajtája. A zalai magánerdőkre vonatkozó erdőtervi lehetőségekhez képest a tisztítások 53, a törzskiválasztó gyéritések 40, a növedékfokozó gyéritések 53, a véghasználatok 54 százaléka teljesül, ennek egyik oka, hogy meglehetősen nehézkes az erdőgazdálkodói nyilvántartásba vétel.

Ezek után közelebbről a Zalaszentgyörgyi 2. számú erdőbirtokossági társulat működésével és munkájával ismerkedhettünk meg, melyről házigazdáink azt mondták, hogy egy átlagos magánerdő, átlag feletti szervezettséggel. A társulatnak jelenleg 140 tulajdonosa van, és 116 hektáron működik. A több mint három évtizede a területen dolgozó, szakirányítói feladatokat ellátó Jozwiak Bernard részletesen ismertette a tulajdonviszonyok és működési formák alakulását, majd a már szakadó eső ellenére több állomásponton (elsősorban különböző korú akácokban), töretlen lelkesedéssel mutatta be az elvégzett munkákat, a szakmai tevékenység eredményeit. Külön hallhatunk az egyenes, hengeres törzsű, nemesített árboac akácról, mely szintén megtalálható erdeikben. Végül, a nap zárásaként házigazdáink ízletes, és az áztató eső után jóleső ebédre hívtak meg bennünket Zalaegerszegen.

Ezúton is köszönjük zalai kollégáinknak – mind a Zalaerdő Zrt. munkatársainak, mind a Zalaegerszegi Helyi Csoportnak – a színvonalas szakmai programokat, melyek hatására a szomszédos zalai, göcseji táj erdeivel még közelebb került hozzánk.

Rosta Katalin titkár helyettes
OEE Pápai Helyi Csoport

célt szolgálják. Tisztelete jeléül a két helyi csoport megkoszorúzta a kert alapítójának, *Ambrózy-Migazzi István* grófnak fából faragott szobrát is, majd elénekeltük az erdészhimnuszt.

Az állami erdőgazdaságoknak napjainkban sokféle elvárásnak kell megfelelniük, a felelős, természetvédelmi szemléletű erdőkezeléstől kezdve a mind szélesebb körű közjóléti szolgáltatások kialakításán át, a társadalmi kapcsolatok bővítéséig. Az OEE keretén belül megvalósított tapasztalatszerések, egymás módszereinek megismerése nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy ezen elvárásokat minél jobban teljesíthessük.

Köszönet a Szombathelyi Erdészeti Zrt.-nek – különösen a Vasvári Erdészeti Igazgatóság munkatársainak –, a Szombathelyi Helyi Csoport tagjainak, hogy tapasztalataikat megosztották velünk, és vendégül láttak bennünket.

Mindent megteszünk azért, hogy ez a hagyomány a jövőben se szakadjon meg.

Szöveg: **Varga Attila**
titkár, OEE Nagykanizsai HCS
Kép: **Bakó Csaba**

Igazgatóságnál

rendházat, illetve az abban kialakított múzeumot tekintettük meg – kiváló és felejthetetlen idegenvezetéssel.

A Szajki tavak közvetlen szomszédságában elfogyasztott finom ebéd után a számunkra, zalai erdészek számára különlegességnek számító, átalakító üzemmódú cseres állományokban végzett munkákról és technológiákról tájékoztattott bennünket *Dénes Károly* főerdész. A kellemes őszi napsütés már erősen a délutánba hajlott, mire elértünk a következő helyszínre, a részvénytársaság által fenntartott Jeli Arborétumba. Az arborétumi látogatásunk során megállapítottuk: a társaság jó úton halad azon kitűzött célja elérése érdekében, hogy a rododendronok virágzási időszakán kívül is vonzó, kikapcsolódásra egész évben alkalmas környezetet alakítson ki. Az újonnan felavatott kilátó, az akadálymenetesített, kövezett sétautak, és a folyamatosan bővülő, tematikusan (a távol-keleti fajokra lapozott) összeállított növényvilág, mind ezt a

150 éve született dr. Saághy István

Saághy István nevével ma már naponta találkozhatunk. Olvashatjuk például a Szombathelyi Erdészeti Zrt. központjának bejáratánál, mely egyre gyakrabban szerepel a hírekben mint rendezvények helyszíne. Így lassan megtanultuk a róla elnevezett utcát megkülönböztetni a Sági úttól, és megszoktuk azt is, hogy az erdőgazdaságot is összekössük nevével.

A nevét tehát ismerjük, de vajon ismerjük-e személyét, munkásságát, mely alapján megemlékezhet róla az utókor? A válasz feltehetően az, hogy nem eléggé, vagy még inkább: alig-alig.

A kerek évforduló alkalmat kínál az ismeretek pótlására, s röviden felidézhetjük a Saághy család eredetét, majd dr. Saághy István és édesapja, *Sághy Mihály* életét és munkásságát.

Dr. Saághy István édesapja, *Sághy Mihály* 1820-ban született Németújvárott a történelmi Vas vármegyében. „*Tetőlőtől talpig mezőgazda volt e derék férfi*”, tudhatjuk meg *Sághy Mihályról báró Ambrózy Béla A méh* című, 1896-ban megjelent könyvéből. Az említett mű is sejteti, hogy munkásságából a méhészetben elért eredményei talán a legkimagaslóbbak. Kámoni földbirtokosként, a Vasvármegyei Gazdasági Egyesület tüköraként, majd elnökeként dolgozott, s kassos méhészetét, Magyarországon úttörő módon, már 1855-ben keretes kaptáros-sá fejlesztette. Legelső követői közé tartozott az Európa-hírű bajor *Jan Dzierzon*nak. Méhcsaládjait a mai Saághy István Erdészeti Információs Központ területén tartotta, s azt emiatt a környékbeliek Méheskertnek nevezték. Fontos megemlítenünk, hogy mind az arborétum, mind a Méheskert első fáit ő ültette az 1860-as években, így a Saághy park kapujában álló mamutfenyő korát megközelítően 155 évben állapíthatjuk meg.

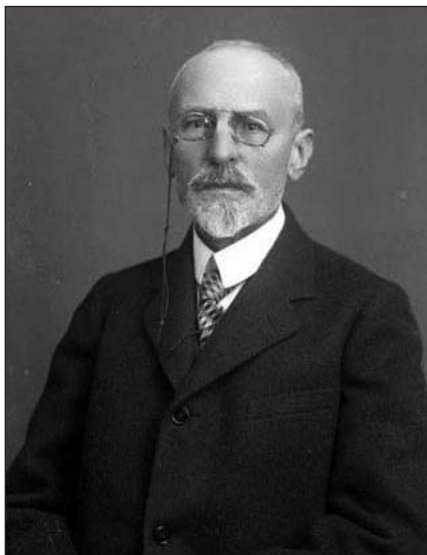
Sághy Mihály 1875. december 5-én Kámonban hunyt el. A Saághy parkban sétálva, megállva a méhesház mellett és a határos kámoni temető felé fordulva, láthatjuk a sírját jelző obeliszket.

Fia, dr. Saághy István, a Kámoni Arborétum alapítója, a *Sághy-Saághy* család legismertebb tagja, 1865. szeptember 26-án született Kámonban, *Sághy Mihály* és *Spettl Franciska* egyetlen gyermekeként. Középiskoláit Sopronban a Csöndes-féle magángimnáziumban

kezdte és Szombathelyen a premontrei főgimnáziumban fejezte be, ahol 1883-ban érettségizett. Már ez utóbbi helyen is foglalkozott a természettudományokkal, és cikkeket írt a gimnázium *Bimbófüzér* című önképzőköri értesítőjébe.

Az érettségi után Budapesten jogot hallgatott, majd 1887-ben államtudományi doktorátust szerzett. Pályafutása elején vármegyei aljegyzőként dolgozott, később átvette öröklött birtokának kezelését, s 1891-től kezdte meg az arborétum fokozatos kialakítását. Szintén 1891-ben Náraiiban feleségül vette kővágóörsi *Eörssy Irént* és házasságukból négy gyermek született.

Jogász végzettsége mellett valójában ő dendrológus volt, azzá képezte magát. Ismereteit mindenekelőtt saját tapasztalataiból merítette, hiszen soha

nem volt állandó kertésze, a növények szaporítását, nevelését és a kertépítést minden mozzanatát saját kezűleg végezte. A növényrendszertan fás szárú növényekkel foglalkozó ágának, tehát a dendrológia tudományának Európa-hírű tudósa lett. Ehhez kiváló segítséget jelentett a *gróf Ambrózy-Migazzi Istvánnal*, Jeli megálmodójával, *gróf Erdődy Ferenc*cel, a vépi park tulajdonosával, *báró Baich Mihállyal*, a Szelestei Arborétum létrehozójával, a szintén jogász, botanikus *dr. Gayer Gyulával*, *Horváth József* ivánci esperessel, *Magyar Gyula* kertészeti főiskolai professzorral, valamint az erdőmérnök *dr. Fehér Dániellel* és *dr. Roth Gyulával* kialakított szakmai és baráti kapcsolat.

Aktív közszereplést vállalt, hiszen tagja volt többek között a Természettudo-

mányi Társaságnak, a Deutsche Dendrologische Gesellschaftnak, a Magyar Kertészeti Egyesület Dendrológiai Szakosztályának, választmányi tagja az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek.

Rendszeresen ellátogatott a tiszti kasszinóba, szeretett tarokkozni. Jápláni erdejében vadászgatott. Nem volt sikeres gazdálkodó, inkább művészelkű, tudós ember.

Dr. Saághy István tehát a dendrológia tudományának kiváló művelője volt, s számos, idegen tájakon honos fás szárú növényfaj esetében bizonyította azok télállóságát hazánk természeti viszonyai között. Az erdészet számára mindenekelőtt a fenyőfélék kutatásában, meghonosításában elért eredményei a legszámottevőbbek. Az Erdészeti Lapokban 1920-ban megjelent cikkében *Gayer Gyula* részletesen írt a Kámoni Arborétumról, ahol akkor már 244 féle fenyőtaxon élt, a 310 féle lombos mellett, s 1930-ban pedig a fenyők száma 260-ra emelkedett, a 600 féle lombos mellett. A fenyőfélék nemesítésével, keresztezésével is foglalkozott, s joggal nevezte őt *dr. Gayer Gyula* a „fenyőfélék legjobb magyar ismerőjének”.

Nevét örökíti meg az általa keresztezés útján létrehozott Saághy-luc (*Picea x saághyii Gayer*), mely a távol-keleti ajáni luc (*Picea jezoensis*) és a kanadai szürke luc (*Picea glauca*) hibridje, s amit *dr. Gayer Gyula* írt le a tudomány számára.

A honosítási és keresztezési kísérletek során szerzett tapasztalatait, a délszaki növények hidegtűrésével kapcsolatos megfigyeléseit *A Kert* című szakfolyóiratban, a Természettudományi Közlönyben, a Kertészeti Lapokban és a Kertészeti Szemlében tette közzé.

Ismereteinek bővítése érdekében sokat utazott, bejárta hazánk faiskoláit, botanikus kertjeit, és külföldön is mélyreható tapasztalatokat szerzett a kertépítés művészetében. Utazásai során tudományos, baráti és cserekapcsolatokat létesített Horvátországban, Ausztriában, Németországban, Svájcban, Franciaországban, Olaszországban, Belgiumban és Angliában élő dendrológusokkal, kertészekkel, tudósokkal.

Dr. Saághy István jó anyagi helyzete eleinte lehetővé tette a lendületes, nagyvonalú fejlesztést, de később az arborétum létesítésének és fenntartásának költségeit a szintén e területen kialakított faiskolából származó bevételből finanszírozta, így abban az időben

Saághy-faiskola néven ismerték a korábbi Méheskertet.

E helyütt említjük meg a Szombathelynek nyújtott szakmai tanácsadó munkáját, mellyel hozzájárult a város különleges fafajokkal történő fásításához, s amelynek hatása még ma is érvényesül. A Széll Kálmán utcában járva a

nyugati ostorfák (*Celtis occidentalis*), a Paragvári utcában a feketefenyő-sor (*Pinus nigra*), míg a Jáki úton a ritka japán gyertyánszilek (*Zelkova serrata*) idézhetik fel Saághy István emlékét.

A Saághy család Felsőcsatár határában, Jáplánpusztán is rendelkezett földbirtokkal, és gazdálkodásuk emlékeként

ott is állnak mamutfenyők, de a közelben fekvő, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. kezelésében álló erdőterületen található, jelenleg már 100 évnél idősebb sárgafenyők (*Pinus ponderosa*), szurkosfenyők (*Pinus rigida*) és feketefenyők (*Pinus nigra*) alkotta erdőállomány is dr. Saághy István munkásságára emlékeztetheti az erdő látogatóját.

Dr. Saághy István 1945 márciusában a háborús események hatására és romló egészségi állapota miatt otthona elhagyására kényszerült, s családját követve az ausztriai Attersee-be költözött. Ott is halt meg 1945. augusztus 1-jén, s ott is temették el.

A Szombathelyi Erdészeti Zrt. az egykori Méheskertben építette fel Vas megye erdőgazdálkodását szolgáló hivatott erdészeti központot *Saághy István Erdészeti Információs Központ* néven. Így kívánt megemlékezni az egykori tulajdonos Saághy családról és tisztelni dr. Saághy István dendrológiai munkásságát.

Varga László
erdei iskolai referens
Szombathelyi Erdészeti Zrt.

Értékes adományok Pápai Gábortól

Pápai Gábor Bedő-díjas erdőmérnökötől, az Erdészeti Lapok egykori főszerkesztőjétől sokszínű, különlegességeket rejtő dokumentumokat kapott az egyesület könyvtára. Az adományban az értékes, kuriózumnak számító papírképeken és negatívokon kívül izgalmas kordokumentumokat is találhatunk.

Mindenekelőtt külön köszönjük *Jérome René* 1984-ben kiadott arany oklevelét és a gyönyörű merített papírra nyomtatott 1928. évi Balek-báli meghívót, ahol is, mint olvasható: „a zenét Bóczi Rudi zenekara szolgáltatja”.

Az újabb fotoadományok közül is szeretnénk kitérni *Madas András* időkori fotóira és az egyesületi elnököket együtt megörökítő képre. A *Riedl Gyula* bácsi soraival kísért két 19. század eleji verset is érdemes újra meg újra felleveníteni.

Kihagyhatatlan és megismételhetetlen az Erdészeti Lapok 1993. áprilisi és novemberi száma, amelyben két akkori miniszterelnök, *Antall József* és *Boross Péter* sorai és eredeti aláírása található.

Ugyanúgy nem pótolhatók a *Bocsásatok meg!* című írás és az Erdészeti Lapok kiadásával kapcsolatos levelek, cikkek, amelyek felidéznek az egykori, a rendszerváltás körüli nagy viharokat és csatározásokat is.

Az a dosszié, ami a rendkívüli jelentőségű gyarmatpusztai, 1992. januári szakértői értekezlet eredeti dokumentumait tartalmazza, akár egy külön tudományos dolgozat tárgya is lehetne ma már.

A számtalan szerkesztőségi levél, üzenet, jelzés a laikus számára is megmutatja, hogy mennyire nem egyszerű dolog egy lapot mindenki meglegedésére szerkeszteni.

Külön borítékban összegyűjtve kaptuk meg *Leipold Árpád* gondolatait, megjegyzéseit, amelyek legalább annyira értékesek, mint *Buda Ernő* életrajzi beszámolójának legépelt példánya. A 100 éves Görgényszentimrei Erdészeti Szakiskola történelmi leírását *Reitkes M. László* erdész tollából két példányban is megkaptuk. Nem lenne érdektelen elgondolkozni nyomtatásban való közreadásán.

Különleges meglepetés volt számunkra *Nagyszalánczy (Fröblich) Brúnó* egykori miniszteri tanácsos életrajza és az 1935-ös erdőtörvény előkészítésében való rendkívül jelentős szerepvállalása

kapcsán íródott anyagok kézhezvétele, amelyeket a nálunk már meglévő Nagyszalánczy hagyatékhoz lesz érdemes csatolni.

„Az erdészpályám” sorozathoz beérkezett eredeti anyagok között rendkívül érdekes életrajzokat, személyes vallo-másokat olvashatunk, amelyek a mai kor erdészének is sok megszívlelendő életbölcsest rejtenek magukban.

A Magyar Erdőszegylet és az Országos Erdészeti Egyesület Pécsen megtartott 1854. és 1907. évi vándorgyűléséről készített cikkek, tudósítások, hivatalos levelezések másolatai tökéletesen egészítik ki a két eseménnyel kapcsolatban megjelent erdészeti beszámolókat.

Csak vázlatosan tudtuk felsorolni azokat a leveleket, cikkeket, feljegyzéseket, hivatalos iratokat és képanyagot, amelyek gyakorlatilag az 1810-es évektől napjainkig átívelik erdőgazdálkodásunk történetét, megvilágítva annak egy-egy fontos eseményét, mozzanatát.

Még egyszer szeretnénk köszönetet mondani Pápai Gábornak ezért a nagylelkű és rendszerezve összeállított adományért, amit Könyvtárunk levéltárában egy helyen archiválunk majd.

Dr. Sárvári János
a Könyvtár őrje

Parkettagyár születése Gyöngyösön

Az 1960-as évek közepére országos igény mutatkozott az alacsonyabb minőségű faanyagot hasznosító fafeldolgozó üzemek létrehozására. Igaz ugyan, hogy ekkorra már a legtöbb erdészethél kialakították az úgynevezett egyszalagos faüzemeket a környék igényeinek ellátására, különösen, amíg bányák működtek a közelben, de a rönkméreteket el nem érő, nagy mennyiségben megjelenő gyengébb alapanyagok feldolgozására ez kevés volt.

Az elképzelésben fontos szerepet játszott az 1968-ban megalakult Erdőgazdasági és Faipari Egyesülés, ahol ebben az időben *Fila József* igazgató vezetésével igen jó szakemberek irányították az erdőgazdaságok ügyeit, mint *Óberkamp Gyula*, *Bogár István*, *Murányi János*, *Ónagy Imre*, *Sitkey János*. Közülük Óberkamp Gyula már az OEF időkben is a faipar kérdéseivel foglalkozott, szerepe volt a várható faipari beruházások főbb vonalainak kialakításában.

Észak-Magyarországon központi fekvése miatt először Füzesabonyt találták alkalmasnak egy nagyobb faipari gyár létesítésére, erre komoly tanulmányterv készült, később Gyöngyös és Incső is nagyító alá került. Végül is azért esett a választás Gyöngyösre, mert a 12-es bányüzem ottani telepét 1967-ben bezárták, így a telephely szabaddá vált. Ekkor történt, hogy Gyöngyös város agilis vezetői a volt bányatelepet kettévágták, az egyik felét a Mátrai Állami Erdőgazdaság (Mátrafüred), a másik felét a KAEV cég kapta meg ingyen. A sorsdöntő tárgyaláson *Hangyál Tibor* igazgató, *Molnár László* főmérnök, *Fejes Dénes* műszaki csoportvezető és *Ipsich Lajos* szállítási csoportvezető vett részt. Az erdőgazdaság parancsba kapta, hogy a kapott területet hasznosítani kell. A mátrai kollégák éltek a felkínált lehetőséggel, és először létrehoztak egy fatelepet, ahol fenyő fűrészárut értékesítettek.

Az ERDÉRT által a Szovjetunióból behozott fűrészárut „manipulálták”, azaz értékesítésre előkészítették. Ehhez nem kellett komolyabb beruházás, mindössze egy ideiglenes kisvasúti vágányt fektettek le, és azonnal indulhatott a termelés. A telep a Gyöngyössolymosi

Erdészethez tartozott *Bartucz Emil* vezetésével (később a Szegedi Erdőrendezőség igazgatója). Ez a tevékenység egy évig tartott, ezalatt a Mátrai Erdőgazdaság szakemberei keményen dolgoztak a korábban elhatározott parkettagyári beruházás előkészítésén.

Gyöngyösön a fafeldolgozás hagyományai a háború előtti időkbe nyúlnak vissza. Már a '30-as években működött a Barna Gábor és Fiai Rt. fűrészüzem, ez 1938-ban beleolvadt az Egri Erdő és Faipar Rt. budapesti székhelyű cégbe, amelynek két üzeme Felnémeteren és Gyöngyösön volt. A gyöngyösi fűrészüzem, a későbbi fagyártmányüzemünk elődje, parkettagyártó részleggel is rendelkezett, ezért így hirdette magát: Gyöngyösi Parkettagyár k.f.t. Az államosítás után 1949-től 1958-ig az Északmagyarországi Fűrészek részeként működött, 1958-ban pedig a Mátrai Állami Erdőgazdaság kezelésébe került először a Gyöngyössolymosi Erdészet, majd 1986-tól a Parkettagyár hatáskörében működött. 1992-ben a privatizációs hullám idején újra magánkézbe ment át. Az ÉSZAKFŰRÉSZEK idejében az üzemvezető *Bogár József*, aki innen a Felnémeteri Fűrészhez került, utóda *Pócsi Adalbert* (Pócsi Béla). *Farkas Imre*, a kiváló szakember, akkor került kapcsolatba a fafeldolgozással, amikor gépesítési előadóként ő vette át a gyöngyösi fűrészüzemet az ÉSZAKFŰRÉSZEK-től 1958-ban, azelőtt más területeken dolgozott. Az ő erdőgazdasági pályafutása

Fényespusztai erdészek (1950)

Fényespusztán kezdődött, ahol *Sághi István* kitűnő erdőgondnok keze alatt erdésztként dolgozott, erről mutatom be az 1950-ben készült képet. A képen, jobb oldalon Farkas Imre, mellette *Fejes Pál* a Rudolf-tanyai erdész, aki *Fejes Dénes*, az EGERERDŐ későbbi vezérigazgató-helyettesének apja.

Farkas Imre 1955-ben szerzett erdőmérnöki diplomát Sopronban, évfolyamtársai az itteniek közül Ipsits Lajos, *Varga Béla*, *Gyurkó Lászlóné*. Végzés után az Erdőgazdasági Építő Vállalat parádi építésvezetőségén dolgozott, részese volt a Várbükki út építésének. Az Építő Vállalat még 1955-ben megszűnt, Farkas az egri Mélyépítő Vállalathoz került, ahol az ismert *Dvorzsák Frédi* volt a vezető. Itteni szerepében részt vett a Csipkés-kúti út és a Berva-Mészvölgyi út kivitelezésében.

Mindezek után az életútja újra az erdészethez vezetett, 1957 júniusától az Észak-Mátrai Állami Erdőgazdaságnál dolgozott, ezzel elkezdődött az a szakmai pályafutás, amely a parkettagyári időben teljesedett ki és tartott egészen a nyugdíjazásig.

Először *Bakondi Ernő* az igazgató, majd még 1957-ben Észak és Dél összevonásával létrejön a Mátrai Állami Erdőgazdaság, ekkor már Fila József, a kiváló igazgató veszi át a kormányrudat. Farkas Imre 1957-től 1962-ig gépesítési előadó, erre az időszakra országosan, és a Mátrában is az intenzív gépfejlesztés volt jellemző az erdőgazdaságoknál. Ezen idő alatt jöttek be a Mátrába az MRP motorfűrészek, a Druzsabák, majd a Stihlek, elkezdődött a kötélpályázás az VLU típusokkal. Megjelentek a dózerek, ezekkel nagy ütemben építették a földutakat. Közélelésben Nyugat-Németországból Unimogok érkeztek, és még sok más területen gépesítettek, jelentősen megkönnyítve az addigi nehéz kézi munkákat. Az 1957-ben átadott sándorréti gépjavító bázis javította, szervizelte a megnövekedett gépparkot. Mindezek a feladatok Farkas Imre vezényletével történtek.

Farkas Imre következő megbízatása a tervcsoport-vezetői munkakör. Amikor ezt Fila igazgató közölte Farkassal, ő gondolkodási időt kért. Az igazgató válasza: „adok egy hét gondolkodási időt, de a válasz csak igen lehet, választási lehetőség nincs”. Ez a munkakör 1963-tól 1967-ig tartott, és a cég gazdálkodásának átfogó megismerését jelen-

tette számára, az OEF-nél tartott tervtárgyalásokon *Kovács Béla* főkönyvelő és *Hangyál Tibor* igazgató társaságában ő volt a fő előterjesztő.

Sorsfordulót jelentett Farkas Imre életében az 1968-as év, az új gyár beruházásának előkészítése a hajrához érkezett, az események felgyorsultak. A beruházást sürgette, hogy a fa alapanyag értékesítése – kiváltképpen a gyengébb minőségűeké – egyre nehezebbé vált. Az északi térségben lévő társ gazdaságok a Mátrai céghez hasonló értékesítési gondokkal küzdöttek, ezért ésszerű volt az a gondolat, hogy a beruházást közösen, társulati formában valósítsák meg. A döntést végül is az érdekelt erdőgazdaságok közösen hozták meg, és 1968. február 9-én társasági szerződést kötöttek a beruházás finanszírozására és az alapanyag-ellátásra. Farkas Imrét megbízták a kivitelezés irányításával, és később ő lett az új gyár igazgatója. Kétségtelen, hogy a beruházás végigvitelében és az új gyár működtetésében meghatározó személyiség volt.

A szerződő cégek:

- Zemplénhegységi Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Pataki Pál* (Sárospatak)
- Keletbükki Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Bedő Tibor* (Miskolc)
- Nyugatbükki Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Adamkó József* (Eger)
- Északmagyarországi Fűrészek, igazgatója *Kósa Pál* (Miskolc, Ládi)
- Mátrai Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Hangyál Tibor* (Mátrafüred)
- Nagykunsági Áll. Erdőgazdaság, igazgatója *Marton Tibor* (Szolnok)
- Budapesti Fűrészek, igazgatója *Prazsák János* (Budapest).

A szerződés az 1970. évi nagy átszervezések után módosult, de a lényeg nem változott, az összevont gazdaságok továbbvitték az ügyet. A legnagyobb feladatot a Mátrai Erdőgazdaságra hárult, amely rendelkezésre bocsátotta a területet, biztosította a vállalati háttérrel, és elvégezte a beruházást annak minden gondjával-bajával. Természetesen a 45%-os részesedésével a társulók közül a legnagyobb arányban osztozott.

A szerződés megkötése után gyors ütemben elindultak a lépések, a tervezés, az engedélyeztetés, szerződések a kivitelezésre, gépek megrendelése, és minden, ami egy ilyen komoly beruházáshoz kell. A fővállalkozó a Mátrai

Itt már épül a gyár (1969)

Állami Erdőgazdaság, a tervező az Erdőterv, a kivitelező a Heves megyei Állami Építőipari Vállalat, a gépek szállítója a Technoimpex volt. Igen hamar eljutottak oda, hogy még 1968 szeptemberében elkezdődött az építkezés, ahogy mondani szokták, „megtörtént az első kapavágás”, és 1970 tavaszán indult a próbaüzem.

1970. augusztus 20-án – amikor már birtokukban volt a használatbavételi engedély – ünnepélyes üzemindítást tartottak, ezen ott voltak a társuló cégek igazgatói, a megyei és városi nagyságok, a miniszterhelyettes és a gyár összes alkalmazottja és fizikai dolgozója. Ezzel elindult a Gyöngyösi Parkettagyár – közismert nevén Mátraparkett – fél évszázados, sokszor gondokkal, értékesítési nehézségekkel terhelt, de mindenképpen sikeres története. Két éven belül a gyár már teljes lendülettel dolgozott, amikor egy magas személyekből álló csoport tett látogatást Adamkó József, az összevont nagy cég, a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatójának vezetésével. Ezt mutatja a következő kép, amelyen Farkas Imre gyári igazgató bemutatja a gyártó sorokat.

Az ünnepélyes megnyitót nem jelentett megnyugvást, hátradőlést a parkettagyáriak számára, szinte ezután következett a dolgok neheze. Úgy kellett elindítani a termelést, hogy sem a vezetőknél, sem a több mint 200 fő fizikai dolgozónak nem volt faipari képzettsége, meg kellett oldani a képzést. Sokféle tanfolyamot indítottak, a felvett lét-

Farkas Imre bemutatja az üzemet

számból képeztek ki szakmunkásokat, számukra a budapesti parkettagyárban szerveztek oktatásokat, a saját dolgozók közül nevelték ki a művezetőket. A Mátrafüredi Szakiskolában többször indítottak szakmunkásképző tanfolyamot, a soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen pedig hárman szereztek faipari üzem-mérnöki képesítést.

Az indulás nehézségei ellenére az 1970-es kezdő év adatai azt mutatják, hogy már akkor számottevő mennyiségben gyártották a termékeket: mozaikparkettából (sima és gumialátétes) – ez volt a gyár fő terméke – 70 000 nm-t, normál parkettából 32 000 nm-t, ezen kívül több más választékot kisebb-nagyobb mennyiségben (szegélyléc, lambéria, raklap stb.).

A mozaikparketta hosszú ideig – mintegy három évtizeden át – vezető termék volt a palettán, korszerű német gépeken (Weinig) gyártották, mégis sok kézi munkát – zömében női munkaerőt – igényelt. A mozaik és a normál (csaphornyos) parketta a gyár történetét végigkísérte a mai napig.

Kemény munkával pár év alatt sikerült elérni, hogy a belföldi eladások mellett egyre növekvő mértékben exportra szállítottak, először Finnország, majd az NSZK, Olaszország, Hollandia és Ausztria volt a fő felvevő.

A kezdeti nehézségek után Farkas Imre és csapata elérte, hogy a parkettagyár nyereséget termelt, és ez a nyereség évről évre növekedett. A termékek sorába belépett a balkon- és kerítéseslem, majd lépcsőket gyártottak lakások belső terébe, a csigalépcsővel díjat nyertek. Ezen kívül készítették ún. ipari parkettát (élére állított lamellákkal) nagyobb igénybevételre. 1975-ben a Parkettagyárt Élültem címmel tüntették ki.

A gyár műszaki emberei mindig nyitottak voltak az új dolgokra, Farkas Imre igazgató lelkesedése, kreatív gondolkodásmódja átáramlott a csapat egészére, szinte folyamatos újításaikkal, kisebb-nagyobb változtatásokkal javították a rendszeren. A '80-as években új termékkel rukkoltak elő, bevezették a lamella parketta gyártását, amely a mai napig szerepel a kínálatban. Farkas Imre közel 20 parkettagyári év után 1987-ben vonult nyugdíjba. Az utolsó aktív évében készült az itt bemutatott felvétel, egy összevont vállalati értekezleten.

Hatan a parkettagyáriak: Farkas Imre igazgató, *Özse Ferencné*, *Danyiné Kövér Mária* párttitkár, *Bartha Imréné* SZB-titkár,

Parkettagyáriak egy központi értekezletén (1986)

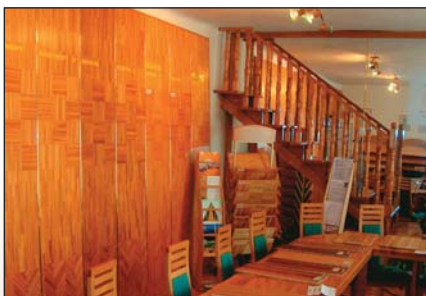
Kelemen Imréné és Kiss Bárány Sándor. A két fiatalabb kivételével a gyár alapító tagjai közé tartoznak. További személyek: *Bátor Albert* osztályvezető, *Gál Sándor* műszaki vezető Szilvásváradon (később a Felügyelőség igazgatója), *Varga Béla* osztályvezető, *Rosta Gyula* műszaki vezető Gyöngyössolyomon, ma a Zalaerdő vezérigazgatója, *Fónagyfal Géza*, az Építészeti Osztály főnöke, *Csontos Imre* építési előadó és még néhányan a háttérben.

Farkas Imre után a gyár igazgatója négy éven át (1987–90) *Kiss Imre* lett, ő is az alapító tagok között szerepel. Ebben az időszakban (1989–90-ben) hajtották végre a gyár egészét átfogó nagy beruházást László Ferenc főmérnök irányításával, őt erre az időszakban mentesítették a folyó üzemi munkák alól. Húsz év után új gépsort állítottak be a mozaikparketta gyártására, felújították a hőközpontot, a régi helyett korszerű szárítókat létesítettek, kicserélték a porelszívó rendszert és a villamos hálózatot. Több lépcsőben bővítették a készáruraktárt, új csarnokokat építenek az alapanyag tárolására. A beruházás befejezésével *Kiss Imre* nyugdíjba ment, a következő 16 évben *László Ferenc* az igazgató.

1996 nagy eseménye: *Schmotzer András* vezérigazgató meghívására a Parkettagyárba érkezik *Göncz Árpád* köztársasági elnök. A képen bal oldalt *Schmotzer András* vezérigazgató és *László Ferenc*, a gyár igazgatója, *Göncz*

Árpádtól jobbra Szabó Gyula Gyöngyös város polgármestere és *Fejes Dénes* vezérigazgató-helyettes. A kis képen azt látjuk, amint az Elnök úr nagy figyelemmel szemléli a mozaikparketta sorát.

Az 1990-es évektől a Parkettagyárt is érintették az értékesítési gondok, mint ahogy általában a faipart országosan. Ebben az időben végigsöpört az országban a privatizációs hullám, és ez sok esetben üzemek felszámolásával végződött. Így történt Felnémet, a Gyöngyösi Fagyártmányüzem, a Szilvásváradai faüzem esetében, és az országban számos faipari üzemmel. A Parkettagyárnál is komoly eredménykieséssel kellett szembenézni, az Egererdő Zrt. vezérkara azonban gondot fordított arra, hogy a térség jelentős létszámot foglalkoztató üzeme talpon maradjon, a nehéz időkben is gépi beruházásokat végeztek. A gyár kínálatában továbbra is jelen van a mozaik-, a csaphornyos, a lamella és az ipari parketta, ezeket a kiállítóteremben mutatják be.

Bemutatóterem

2000-ben újabb termékkel próbálkoztak, a kétrétegű parkettával. Ez azonban nem vált be, a piac nem díjazta, ezért újabb fejlesztésbe fogtak, 2006-ban nagy értékű beruházással svédpadlós gyártását indították el. A gépsor üzembe állítása után a gyártás és az új termék bevezetése a piacra már az újabb generáció feladata lett *Trombitás Zoltán* igazgató (2006-tól) és csapatá-

Mester és tanítványa (2004)

nak irányításával. Ma pedig már napirenden van a svédpadló újabb változatának (háromrétegű) kifejlesztése.

Farkas Imre, aki a Parkettagyár alapításának kulcsembere volt, 2008-ban 82 éves korában meghalt. 19 éven át volt a Mátraparkett kiváló vezetője, a beruházás előkészítésétől kezdve a teljesen új termelés beindításán át, magas színvonalú tevékenység kialakításával beírta nevét az Egererdő történetébe. Életének utolsó pár évében alkalmam volt vele személyesen találkozni, ekkor készítettem az itt bemutatott felvételt.

Égészégi állapota ekkor már nem volt túl jó, mégis – mint a képen látható – vidáman, jókedvűen mesélte el nekem életútját és különös részletességgel a Parkettagyár történetét. *László Ferenc* (képen jobbra), aki *Kiss Imre* négy éve után követte *Farkas Imrét*, bensőséges jó viszonyban volt vele, meleg hangon emlékezik elődjéről. A nyugdíjas gyárigazgató még idős korában sem szakította meg kapcsolatát aktív kollégáival, rendszeresen bejárt az üzembe, tanácsait kérték. Temetésén a gyászoló sokaság között megjelent az Egererdő utóbbi 30 évének négy vezérigazgatója: *dr. Kovács Jenő*, *Schmotzer András*, *dr. Jung László* és *Pallagi László*.

A családtagoknak megköszönöm, hogy Farkas Imre hagyatékából átadták nekem a gyár kezdeti időszakából megőrzött fényképeket.

Wágner Tibor
ny. erdőmérnök

Göncz Árpád a Parkettagyárban

Farkas Imre temetése Mátrafüreden (2008)

Reményfy Lászlóné (1934–2015)

Elment közülünk *Reményfy Lászlóné Zsigmond Katalin*, az első Bedő-díjas erdőmérnök. Volt munkatársainak, barátainak, tisztelőinek sokasága és népes erdészcsaládja az egri Hatvani temető ká-

polnájában vett tőle végső búcsút.

Parád-Fényespusztán született, varázslatos erdei környezetben, egy neves erdészdynaszia harmadik generációjának első tagjaként. Édesapja az egykori Károlyi erdőbirtokon gazdálkodó Közművelődési Alapítvány erdészeként kezdte, majd az Államerdészetnél felülmúlhatatlan mesterfokon folytatta szeretett hivatásának gyakorlását. Szakmaszeretete és megkerülhetetlen példaként sugárzó személyisége vonzó, meggyőző erejének ékes bizonyítéka gyermekeinek életpályá- és élettárs-választása: mindkét lánya és veje is erdész. Anyai nagyapja, nagybátyja és apai nagyapja is erdész volt. Felmenői valamennyien kiemelkedően szorgalmas, tehetséges, tisztességes emberek voltak, akik a családon és a szakmán kívüli környezetüknek is példaképpül szolgáltak.

Iskolai tanulmányait Parádsasváron, majd Egerben végezte. Az egri Dobó István Gimnáziumban érettségizett 1953-ban. A pályaválasztása egyértelmű volt, hiszen gyermekkorától erdésznek készült – már akkor is, amikor az erdőmérnöki pálya kapuja még nem volt nyitva a lányok előtt. 1953 őszén kezdte meg tanulmányait Sopronban, ahol szorgalmas, kitűnő tanuló volt, akire a tanárai és hallgatótársai is mindig számíthattak.

1958 júliusában lépett szolgálatba a parádfürdői székhelyű Mátrai Állami Erdőgazdasági központjában. Itt mind szakmai, mind emberi szempontból olyan kiváló kollégák közé került, akik jóindulattal, barátsággal vették körül, szinte az első perctől kezdve feltétel nélküli bizalmukkal tüntették ki, és egyenrangú partnernek fogadták el. Nem volt nehéz dolguk, semmit sem kellett kockáztatniuk, nem kellett csalódástól tartaniuk, mert KATI (Katóka, Katka, Katika, majd mély tisztelettel kiejtett Kati néni) a kevés igaz emberek között is oly ritka fehér holló volt, akin – mint a tiszta vízzel telt pohár – az első rápillantással is tökéletesen át lehetett látni. De ha akadt is valaki, akinek nem volt a Kati szerény, de szolidan magabiztos megjelenéséből, fellépéséből és szerepléséből, valamint értelmet és jóságot tükröző tekintetéből sugárzó jelekre ráhangolható antennája, annak is csak addig lehettek kétségei és fenntartásai vele szemben, amíg nem került vele munkakapcsolatba...

Az első évben birtokpolitikus, utána erdőművelési előadó, osztályvezető-helyettes, majd műszaki tanácsos lett. Pályáját olyan időben és helyen kezdte, ahol alapos, szorgalmas munkájának hamar megmutatkozott az eredménye. Ekkorra tehető a magyar erdőművelés aranykorának a kiteljesedése, va-

lamint az előző, viharos évszázadban nagy területen kialakult rontott erdők átalakításának – a nagyarányú erdőtelepítési és fásítási feladatok végrehajtásának, az erdőművelés ún. racionalizálásának –, továbbá a táji erdőművelésre való áttérésnek a kezdete.

Az erdőművelési osztályon ezeknek a nem mindennapi, országos jelentőségű feladatoknak a végrehajtása során – képességei legjavát kamatoztatva – a hivatali kötelezettségeinek és hivatalos működési körzetének határain messze túlterjedő, olyan jelentős szerepet játszott, melynek pozitív hatása ma is érzékelhető a szakma számos területén.

A Mátra jó termőhelyein álló erdeiben a lerabolt erdők felújítása mellett a Hevesi domb- és homokvidéken, de még a hegyvidéki erdőgazdaság profiljából kilógó, kis területű ártéri erdőkben is élen járó (olykor a „nagyoknak” is példát mutató) munkát végzett – nemcsak a gyakorlat, hanem az elmélet terén is.

Othonos volt a Káli Államerdészeti Csemetekertet és a magtermelő ültetvényeket magába foglaló Szaporítóanyag-termesztő Üzem nagy ívű fejlesztésében, korszerűsítésében és üzemeltetésében.

Rangos helye volt az erdőművelés fejlesztését megalapozó kiadványok (könyvek, útmutatók és utasítások, köztük a táji erdőművelés nagy „Zöld Könyve”) alkotói között.

Szoros kapcsolatot tartott az erdészeti kutatások nagy erdészgenerációjával. Közreműködésével sorban létesültek munkaterületén a származási kísérletek. Kulcsszerepe volt abban is, hogy közülük a Svédország kezdeményezésére, az IUFRO által szervezett, a lucfenyő teljes areáját érintő kísérleti területek hálózatában minden szempontból a Mátrában lévő Nyírjesi lett a legsikeresebb – a tőle megszokott precíz kivitelezésének és fenntartásának köszönhetően.

Megvolt benne a képesség és a készség, hogy a legnehezebb feladatokat is megoldja. Hamar felismerte, hogy a megszerzett szakismeretet akkor tudja a gyakorlatba átültetni, ha ismereteit, elgondolásait megosztja mindazokkal, akik a kivitelezésben részt vesznek. Ezért rendszeresen, szervezett formában adta át tapasztalatait: betanított munkások, szakmunkások százait oktatta/nevelte, tanfolyamok, bemutatók, gyakorlatok sorát szervezte és vezette.

Ma már kevesen emlékeznek rá, hogy – egy bő emberöltővel ezelőtt – az erdőnevelés korszerűsítését oly jól szolgáló jelölőversenyek gondolatának születésénél és hatékony módszerének kidolgozásánál is Ő bábáskodott, majd népszerűsítésével, betanításával és szervezésével is Ő fáradozott a legtöbbit.

Munkaidejének jelentős részét szánta arra, hogy nehéz időjárású és terepviszonyok között is eljutott minden munkásbrigádhoz, minden erdészkerületbe és szinte személyre szólóan adta át ismereteit. Tanított szíves szóval és szerény példamutatással szakmát és szeretetet a kezdő munkástól az ifjú mérnökön át az érett felnőttéig mindenkit, s ebből az iskolából elszármazott nagyon sok kollégának lett tisztos szakmai karrier az osztályrésze.

Az első és egyetlen munkahelyéről 1991. január 1-jén ment nyugdíjba, de 1993 őszétől még hét éven keresztül dolgozott az Egri Állami Erdészeti Szolgálatnál, a kárpótlási ügyekkel foglalkozott.

A hivatalos munkaviszonyából fakadó kötelezettségeinek – mind időráfordítás, mind eredményesség tekintetében – látványos, folyamatos túlteljesítése mellett is mindig volt ideje és energiája az élete végéig tartó önkéntes (szakmai/egyesületi) munkára (OEE/PSH), illetve a rászorulókat támogató, rendszeres karitatív tevékenységre (KARI-TÁSZ). Az Országos Erdészeti Egyesületnek 1955 óta aktív tagja volt: Parádfürdőn, majd Mátrafüreden a Helyi Csoport, később az Erdőművelési Szakosztály titkáráként tevékenykedett.

Munkáját 1991-ben Bedő Albert-émlékremmel, miniszteri dicsőréttel és három alkalommal Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetéssel ismerték el. A Pro Silva Hungariának az alapítása óta a legodaadóbb és legeredményesebb támogatója volt.

A három generáció szakmai tapasztalatait hasznosító, gyarapító munkájának mégis talán az a legnagyobb elismerése, hogy erdőmérnök férjével együtt felnevelt mindkét gyermeke és négy unokája közül három is ezt a pályát választotta.

Varga Béla

Bajtel Péter (1968–2015)

Döbbszentén fogadtuk a hírt szeptember 1-jén délután. Kollégánk, barátunk, Bajtel Péter tragikus körülmények között elhunyt. Péter 1968. augusztus 10-én született Sátoraljaújhelyen.

Az általános iskolát szülőfalujában, Pálházán járta ki, majd utána Egerbe került, ahol 1986-ban végzett a Dobó István Gimnázium és Erdészeti Szakközépiskolában. Még abban az évben munkába állt az ÉSZAKERDŐ Zrt. jogelődjénél erdészgyakornokként. Két évvel később kerületvezető erdész lett előbb a Kőkapu feletti (Borzás - Szőlőbokor-bérc), majd a kovácsvágási-mikóházi kerületben. Az Országos Erdészeti Egyesület Sárospataki Helyi Csoportjának 1990-től volt fáradszónak tagja.

Egy olyan embertől kellett búcsúnunk, aki mindennapi munkáját csendes szorgalommal, odaadással, becsülettel végezte. Aki jól ismerte, tudja, hogy Péternek nem csak hivatása, hanem élete volt az erdő. Szinte nem volt olyan nap – legyen az hétfő, vagy ünnepnap –, hogy ne járta volna a kerületét. Nem volt olyan kérés, amit ne teljesített volna azonnal – akár a téli zord hidegben vagy a nyári hőségben.

Munkásságát dicsérik azok a gyönyörű fiatalosok, amiket számtalan, tanulmányútkon hozzánk érkező csoportnak bemutatunk.

Legkedvesebb helyei, a Cserép-tó, Bányabérc, Hallgató, Mogyorós és a Feketehegy örökké őrzik emlékét. Mint ahogy

megőrizzük emléket mi is, munkatársai, kollégái, barátai. Nem felejthetjük el, hiszen Bajtel Péter mindig tagja marad az ÉSZAKERDŐ nagy családjának.

Szeptember 11-én, egyenruhás kollégák sorfala között kísértük utolsó útjára a pálházi temetőben.

Paulo Coelho, brazil író így fogalmazott: „*Falevél vagyok, aki szerette a napot és a boldat (...) és soha senki nem szólt, hogy tél is létezik a világon. Ezek a levelek éltek és virultak, amíg lehetett, aztán egy napon megsárgultak, és a fa megvált tőlük. Nem úgy búcsúzott el tőlük, hogy viszonlításra, hanem úgy, hogy Isten veletek.*”

Péter, Isten veled! Nyugodj békében!

Buday Péter

Matysovsky András (1946–2015)

A Bakony szívében, erdők ölelésében, Bakonybélben született. Szakmai tanulmányait a soproni Roth Gyula Erdészeti Technikumban végezte. Pályaválasztása érthető: erdővel, fával dolgozó család

legkisebb, negyedik gyermekeként látta meg a napvilágot. Az erdésztechnikusi oklevelet 1966-ban szerezte meg jó eredménnyel. A katonai szolgálat letöltése után 1969-ben a Magas-Bakonyi Erdőgazdaság Bakonybéli Erdészeténél kezdte szakmai munkáját beosztottként, majd rövid idő után kerkületvezető erdész lett.

1971–1985 között üzemtervezőként (erdőtervezőként) dolgozott a MÉM Veszprémi Állami Erdőrendezőség Üzemtervezési Kirendeltségénél és annak jogutódjánál. Munkája kiemelkedően értékes volt, mert az erdőleírás és a tervezés a gyakorlat oldaláról közelítette meg, és ezzel segítette az üzemterv felhasználóit. 1985-től a Veszprémi Erdőfelügyelőségen és jogutódjainál egészen nyugdíjba vonulásáig erdőfelügyelő volt, sőt még utána két évig felügyelői munkakörben dolgozott. A termelőségvetkezeti, majd a magán-erdőgazdálkodókat felügyelte. A tulajdonváltás időszakában felügyeleti területén a gazdálkodás folyamatosságát és szakszerűségét igyekezett biztosítani. A rendkívül kedvezően termőhelyi adottságú, de közjóléti és védelmi szempontból kiemelten fontos Balaton-felvidéki és kelet-bakonyi magánerdőkben meghatározó szerepe volt az erdőgazdálkodás megindításában. Türelmével, pontosságával, gyakorlatias tanácsaival, kikezdetetlen becsületességével a felügyeleti területén működő erdőgazdálkodók és szakirányító erdészek feltétlen bizalmát és tiszteletét élvezte.

Nyugdíjasként térségünk legnagyobb magán-erdőgazdálkodójánál, az Ihartú 2000 Kft.-nél dolgozott és Veszprém város erdeit is szakirányította. A mindmáig nehéz helyzetben lévő magán-erdőgazdálkodást szakmai tapasztalatával támogatta egészen egészsége megromlásáig.

Az OEE helyi csoport rendezvényeinknek elmaradhatatlan résztvevője, esetenként

szervezője volt, hat évig gazdasági felelős-ként is segítette az egyesületi munkát.

Munkáját, emberségét, közvetlen, barátságos és segítőkész magatartását, példás magánéletét megbecsülés övezte, mely kitüntetésekben is megnyilvánult: kétszer részesült Kiváló Dolgozó kitüntetésben, egyesületi munkájáért 1998-ban elismerő oklevelet kapott, egész életművéért 2008-ban Decret József Emlékéremet adományozott neki az egyesület szakközönsége. Élete jutalma volt, hogy unokái fejlődését, növekedését gondoskodással és nagy szeretettel kísérhette.

Élete nehézségeit és hosszan tartó, súlyos betegségét nagy lelki erővel és méltósággal, végig reménykedve viselte. Végül legyűrte. Őt a kór és mi mindnyájan, családja, barátai, kollégái, munkatársai szomorú szívvel kísértük őt utolsó útjára a veszprémi Vámosi úti temetőbe 2015. szeptember 29-én. A személyiségéből mindvégig sugárzó helytállás és töretlen remény példa mindenki számára, aki ismerte. A sírjánál felolvasott Szent Ágoston imája szavaival üzent mindnyájunknak: „*A balál nem jelent semmit. Csupán átmentem a másik oldalra. Az maradtam, aki vagyok, és te is önmagad vagy.*”

Bús Mária

Barcsay László (1931–2015)

Május 14-én meghalt dr. Barcsay László gyémántdiplomás erdőmérnök, Berettyóújfalui díszpolgára. 1931-ben született Berettyóújfalun. Édesapja járásbíró, majd járásbírósa-gi elnök volt, édesanyja tanárnő. Fialat éveinek meghatározó élménye volt a cserkészzet. A cserkész táborokban ismerkedett meg a természettel, az Alfölddel, az erdélyi hegyekkel, az erdőkkel. Pályaválasztását is ezek az élmények határozták meg. Olyan egyetemet keresett, ahol a természettel és az építészettel is foglalkozhat. Ezt a Műszaki Egyetem soproni Erdőmérnöki Karán találta meg, ahova sikeres felvételi vizsga után 1949 szeptemberében iratkozott be. Erdőmérnöki diplomáját 1953 decemberében vehette át. 1954-1956 között az Erdőkémia Vállalat tolmácsi falepárló üzemének mérnöke volt. 1956-1958-ban az ÉM Soproni Tervező Iroda tervezője. 1958 és 1972 között az ERDŐTERV építész- és szerkezettervezőjeként 102 erdészeti létesítmény tervezésében vett részt. Ebben az időszakban tervezhette meg a telki-i kormány-vadászházat, amely akkor az ország egyetlen, állami fogadásra al-

kalmas vadászháza volt. 1973-1974-ben a Pest-megyei Beruházási Vállalat létesítményi főmérnöke. Munkássága szerepel az 1978-ban kiadott Modern Építészeti Lexikonban. 1974-től 1991-es nyugdíjba vonulásáig a természetvédelemben dolgozott. Az Országos Természetvédelmi Hivatal és jogutódainak főépítésze, osztályvezetője, majd minisztériumi tanácsosa volt. 1985-ben Sopronban műszaki doktori címet szerzett. Jelentős szakirodalmi tevékenységet végzett: 28 erdészeti, 38 természetvédelmi, 20 helytörténeti és hadtörténeti tárgyú írása jelent meg. Hobbija volt a hadtörténet és az ólomkatonák készítése, amelyben a teljes hűségre törekedett. Két barátjával történelmi makettekkel, diorámákkal készítették. Munkáik jelenleg az egri Vármúzeumban, az Ópusztaszeri Történelmi Emlékparkban és a Bihari Múzeumban vannak. 1989-ben részt vett a cserkészeti újja szervezésében. Cserkészkiállítást szervezett a Bihari Múzeumban. Ez alkalommal a Múzeumnak ajándékozta gazdag szakkönyvtárát és cserkész emléktárgyait, házat és természetvédeletről nyilvánított kertjét. Igazi lokálpatrióta volt. Budapesten lakott, de Bihartól sohasem szakadt el. Rendszeresen hazalátogatott, és gondosan ápolta kertjét. Berettyóújfalui 2008-ban díszpolgárrá avatta. Végakarata szerint hamvait szülővárosában helyezik végső nyugalomra. Búcsúztatása 2015. június 10-én volt a Buda-hegyvidéki református templomban. Évfolyamtársai és egykori munkatársai nevében Keszthelyi István, szülővárosa nevében Muraközi István polgármester búcsúztatta.

Keszthelyi István

Czók Gyula (1955–2015)

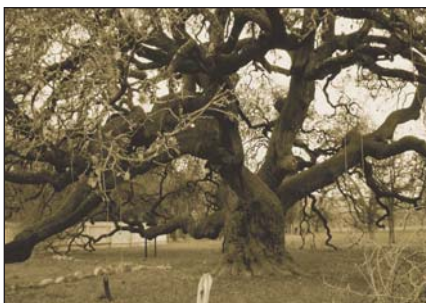

Búcsúzzunk Czók Gyulától, erdész, vadász barátunktól, a Gróf Károlyi István vadász társaság vadász-mesterétől. Életének állomásai Pusztafalutól, szeretett szülőfalujától Eger, Hódmezővásárhely érintésével

viSSzakanyarodtak Pálházára, Hegyközbe. Életében az erdő, a vadászat, a fával és a vadlival való foglalatosság meghatározó volt. A vadászat gyermekkorától élete végéig tartott. Sok erdőzúgás, a természet szeretete, a mestertfokon űzött erdész- és vadászszakma, amit hobbiként is űzött, ritka szerencseként adatott meg neki. Legfontosabb vadászpagonyai, ahová rendszeresen és szívesen járt vadászni: Pusztafalu: Tilalmas, Mellestke, Bükkfás-hegy, Órita, Tolvajhegy; Mikóháza körzete: Feketehegy, Debra, Vizesvölgy, Szicsok, Radványvölgy; Vilypuszta: Pártély, Tuzinka, Dobonya, Kotormány.

Kiváló humor, nagy életkedv jellemezte. A társasvadászatok során a hátizsákjából elővett, sok gyógyfűből készült tea hiányozni fog. Nyugodtsága példaértékű volt a vadászaton. A vadászaton utolsó sora így szól: „*Mindig legyél barátos, bort és nőt szeretni!*” Te így éltél! A mi szívünkben is örökre élni fogsz! Nyugodj békében!

Godzsák Tibor

A pécsi ferences betlehem

Gyermekkorom karácsonyainak egyik legszebb emléke a betlehemenzés volt. Édesanyám nagy körültekintéssel tervezte és szervezte a pécsi templomokban. Visszagondolva, a családtagok közül engem érdekelhetett legjobban a betlehemenzés, mert mindig örömmel és első szóra voltam kész az indulásra.

A legszebb betlehem Pécsen a „barátok templomában” volt. Karácsonykor az oltár elé építették a barlangistállót. Az alakok valamivel kisebbek voltak, mint élőben. Nagyon jól emlékszem a pásztorok között álló „látó” emberre, aki kezét a szeme elé emelve kémlelte a csillagokat. Az erdőt kis fenyőfák és nagy cserepes növények alkották. A gyermeki fantáziát megmozgató csodaszép betlehemet többször kellett megnézni. Karácsonykor a kisdada a jászolban fekiúdt, aprószenetekkor a kétéves Jézust édesanyja az ölében tartotta. Végül megérkeztek a háromkirályok is tevéen, elefánton, kísérettel és az ajándékaikkal.

A ferenceseknél évszázadokon át nagy hagyománya volt a műhelyeknek, ahol ügyes asztalos, szabó, cipész, szobrász, festő, aranyozó, ötvös mesterségekhez értő fráterek dolgoztak. A pécsi rendházban 1929-ben alapították a Szent József műhelyt oltárépítő és javító munkákra. A műhely már az alapítást követően sok munkát kapott. Pécs, Mohács, Jászberény, Szigetvár, Szeged kolostoraiban szépültek és épültek az oltárok a „ferences barokk” remekei. 1936-ban a tartományfőnök adott megbízást a frátereknek egy nagyon szép betlehem elkészítésére. Gondos tervezés és olaszországi tanulmányút után kezdtek el a nagy munkát. 1940 karácsonyára elkészült a Szent Család siklósi fűzfából. A többi szobrot a mohácsi György-sziget fűz és nyár fáiból faragták. A fráterek közül Krizsó testvér hatalmas erejével tűnt ki, akinek a súlyos faanyagok emelése, cipelése nem okozott gondot. 1941 karácsonyának éjjeli miséjére készült el a remekmű, a pécsi legnagyobbat öröme. Ez az öröm sajnos nem tartott sokáig, mert 1950. június 10-én megtörtént a szerzetesek szétszórattatása: a ferences kolostort is bezárták. A műhely megszűnt, és még a munkástestvéreket, a frátereket is elvitték.

Egyszer a sekrestyés megkért, hogy jöjjenek segíteni a szobrok kihelyezésénél. Elmondta azt is, hogy csak egy nagy, 5-6 méteres fenyő lesz a háttérben, de sajnos nem kapott megfelelőt. Rögtön eszembe jutottak a Palotás Karcsitól kapott jegenyefenyők, mintha csak erre az alkalomra vártak volna.

A karácsonyfák közül nekem mindig az igazi „Tannenbaum”, a jegenyefenyő tetszett. A Keleti-Mecsekben a nyárádi kunyhó mellett karácsonyfakertben voltak jegenyefenyők, de egyszer elfogytak. Sopronból kértem magot, a magok kikeltek, de egy vakond kitérta az összest. Csemetét nem sikerült szereznem, de végül megtudtam, hogy Palotás Karesinak van a híres csemetekertjében Sellyén, az Ormánságban. Karcsi, szokásához híven, hímezett- hámozott, sok kifogást mondott: a csemeték nagyon kicsik, nem is szépek, kevés is van, lassan nőnek, szóval nem is érdemes elültetni őket. Hosszas rábeszélés után megengedte, hogy megnézzem azokat a kertben. Két sorban voltak, valóban kicsik, évi növekedésük alig volt, egyezőval a „guggolós” életszakaszukat töltötték a legnagyobb nyugalomban. Végül Karcsi megkérdezte, hányat szeretnék. Rávágtam, hogy 25-öt,

ezt azonnal megfelelte 12-re. Hozta az ásót, kiemeltük, és pontosan leszámolta a 12-t, és lelkemre kötötte, hogy a lehető leggondosabban ültessem el, és kezeljem őket. Ezt olyan pontosan betartottam, hogy a fákból saját részre sohasem vágtam ki egyet sem. A fenyők közben megnőttek, és a legnagyobb már 6-7 méteres volt, amikor a sekrestyés kérését meghallottam. Nagy volt az öröme, amikor másnap barátaim segítségével levittük a szép, nagy fát,

Most már részletesen beszámolhatok Palotás Karesinak,

aki az égből figyelni nyugdíjas pályafutásunkat, a 12 jegenyefenyő sorsáról. 11 megeredt, s mivel sajnáltam levágni őket, hatalmas fákká nőttek. Két méter magasságában évente egyet-egyet levágtam közülük, melyek Pécs legszebb betlehemének lettek a díszei vagy 20 éven keresztül. Mire végigértem a 11-en, az első addigra szép „kandeláberes” hajtást hozott, és kezdődhetett a második futam.

A szobrokat időközben az önként jelentkező művészek elkezdték újrafesteni. Sokéves gondos munka után az összes szobrot felújították. Újra eredeti szépségében látható a betlehem, de a barlang és az angyalok serege nélkül, és más elrendezésben, mint ahogy annak idején a fráterek felállították.

Ez a pécsi ferences betlehem története, amelyről sokáig hallani sem lehetett. A betlehemet látva mindig emlékezzünk a munkásszerzetesekre, a fráterekre, akik az „ora et labora” szellemiségében ezt a csodaszép betlehemet faragták a Teremtőnk dicsőségére.

Dr. Tóth Aladár
ny. erdőmérnök

*Az Országos Erdészeti Egyesület
és az Erdészeti Lapok Szerkesztősége
exúton kíván minden tagtársnak és olvasónak
Aldott, Békés Karácsonyi Ünnepeket
és Boldog Új Esztendőt!*

A csend bennünk van...

A folyóirat szerkesztő is ember. Talán elsőre kisé meglepő, mégis tényszerű e megállapítás. És mint e biológiai faj sajátos viselkedésjegyeit hordozó egyed, időnként — főleg az év végi ünnepek környékén beköszöntő várva várt meglapulási pillanataiban — szeret visszaneézni a közelmúltba, hátratekinteni az eltelt időszakokra. Ráadásul a jubileumok korszakát éljük, decemberi lapszámunk fő tartalmi vezérfonala is ebbe az irányba fut.

A Lapok utóbbi három évének egyik legkitartóbb – már-már mondhatjuk állandósult – rovata, az „Értékeink erdeink mélyén”, immár a 35. cikkét publikálja, 2012. októberi első bemutatkozása óta. Talán nem öncélú felidézni az első néhány publikálás elején megjelent felvezető szöveg néhány lényeges mondatát.

„Új rovatunkban megjelenő cikkeink erdeink természeti, gazdasági értékein túl, e másfajta, rejtőzködőbb dimenzió értékei közt igyekeznek az Olvasót kalauzolni. S mint látni fogjuk, sok esetben valóban nem túlzás, a magyar erdők mélyére kell bújnunk e csodák megismeréséhez.”

Eddig majd három tucat alkalommal derítettük fel közösen erdeink másfajta dimenzióit, kolostorromokat, várakat, templomokat, földtani képződményeket, botanikai, helytörténeti, néprajzi értékeket és a mögöttük mindig ott húzódó rég volt korok emberi alakjait, őseinket.

S néhány alkalommal a kevésbé kézzel fogható, nehezen körvonalazható, nem köznapi értelemben tárgyiasuló erdei értékeinket is górcső alá vettük. Mert fontosak, s mert néha úgy érzem, elrohanunk e vagyoneletárakba nem sorolható, adattáblákban nem szerepeltethető erdei dimenziók mellett.

Be kell vallanom a fenti címet a mára szinte elfeledett realista magyar írótól, költőtől, publicistától, *Bertha Bulcsútól* vettem kölcsön. *Szabados Tamás* honismereti filmsorozatában ezzel a címmel mutatja be gyerekorának helyszínét, a Balaton-felvidéki tanúhegyek varázsos világát. S ebben a kisfilmben fogalmazza meg, hogy mennyi energiájába, fáradozásába került innen mindenáron feljutni a főváros zajos, nyüzsgő forgatagába, majd újabb két évtizednyi erőfeszítésbe, hogy visszamenekülhessen onnan. Mert az otthon beszédes csendje hazahívta.

Az erdészek számára, én úgy hiszem, az erdő élő csendje mindig hazahívó üzenet. Érdekes ennek a csendnek a sokszínűsége, szinte végtelen változatossága. Erdeink ezerféle nesze, természetes zaja keveredik össze benne, mint a festők palettáján a színek. S mégis e változatos hanghullámok egyé válva az erdők csendjét alkotják. Legyen az a feltörő források halk csobogása, a szél által felkavart avartakaró finom zizegése, a lehulló hópelyhek halk rezgése, a kibomló lombkoronák harsogó susogása, vagy a völgyek mélyén futó köves partok zubogása.

Vajon felmérte-e már valaki, hogy milyen értéke van e csendnek, főleg korunk idegbajosán túlterhelt, kapkodó világában, ahol a szinte állandó ingerektől stimulált emberi idegsejtek vég nélküli rezgésben élnek mindennapjaikat.

Pedig nem erre teremtettünk, s ez látszik is az egészségügyi, halálzási statisztikákon.

Mekkora regenerációs értéke van az erdő csendjének az ember számára? Mekkora kincset jelent számunkra, hogy vannak még „csendrezervátumok”, ahol a durva mesterséges zajok nem törhetnek ránk, nem rontanak be az életünkbe?

Erdeink mélyét járva átérzhető ennek a rejtőzködő dimenzióknak a felmérhetetlen értékessége. Különösen most, a már-már mindennapi rutinná váló karácsonyi rohanásban, amit kissé keserű vállvonogatás mellett „ünnepi készülődésnek” szeretünk aposztrofálni.

Minden olvasónak, egyesületi tagtársnak, kollégának őszintén kívánom, hogy e készülődés közben találjon lehetőséget, időt meghallgatni téli erdeink valódi belső csendjét. Mert az Ünnep átéléséhez az bennünk is ott kell, hogy legyen.

Szöveg és kép: **Nagy László**

Megszavazta az Országgyűlés a vadászati törvény módosítását

A tájegységi vadgazdálkodás szabályait teremtették meg

A tájegységi vadgazdálkodás szabályait teremt meg az Országgyűlés által elfogadott, a vad védelmével, a vadgazdálkodással, valamint a vadászattal összefüggő törvények módosítása. A jogszabály rendelkezik arról, hogy tájegységenként egy fővadászt kell kijelölni; bővíti a tiltott vadászati eszközök körét; létrehozta az Országos Trófeabíráló Testületet; valamint változtat a vadkárra vonatkozó szabályokon. A parlament 147 igen, 8 nem szavazattal, 32 tartózkodás mellett fogadta el a jogszabályt.

Forrás: **MTI, NAK**

Részletesen: http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/vadaszati_torveny_modositas_szavazas

♦♦♦

Az Állami Számvevőszék vizsgálata az állami tulajdonú erdőgazdaságok vagyongazdálkodásáról

Sajtótájékoztató az ÁSZ jelentés részleteiről

Az ÁSZ november 17-én sajtótájékoztatón mutatta be az állami tulajdonban álló erdőgazdasági társaságok vagyongazdálkodási tevékenységének ellenőrzése során lefolytatott vizsgálat jelentésének összefoglaló eredményeit. Az ÁSZ a társaságok 2009. és 2014. első féléve közötti vagyongazdálkodásának, vagyontér-

megőrző és vagyongyarapítási tevékenységének szabályszerűségét értékelte. A szervezet 12 állami erdőgazdaságnál fejezte be a kérdéskör átvilágítását, a további 10 érintett állami társaságnál még folyik a vizsgálat. Az ÁSZ megállapításait, javaslatait Domokos László a Számvevőszék elnöke és Makkai Mária felügyeleti vezető részletezte. Az Országgyűlés pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve szerint az állami erdőgazdaságok vagyonyllvántartása nem felel meg a jogszabályban foglaltaknak, a vagyongazdálkodási feladatok átlátható végrehajtását, valamint a szabályszerű vagyongazdálkodást. Az ÁSZ elnöke szerint az állami vagyon tulajdonosi joggyakorlásának évek óta fennálló problémája, hogy a vagyonnyilvántartási adatok nem megbízhatóak, és nem teljes körűek.

Forrás: **ÁSZ, MTI**

Részletesen: http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/asz_allami_erdogazdasagok_vizsgalat

♦♦♦

FM közlemény az erdőgazdaságokról szóló ÁSZ jelentés kapcsán

A minisztérium reagálása a Számvevőszék megállapításai nyomán

Az Állami Számvevőszék által vizsgált 2009 januárjától 2014 júniusáig terjedő időszakban nem a Földművelésügyi Minisztérium (FM) volt a tulajdonosi joggyakorló. Az állami erdőszeti társa-

ságok az erdőtörvényben foglaltakból következően a fenntartható erdő érdekében gyarapítják az erdővagyon, teljesítik a közjóléti feladataikat, több ezer, az alvállalkozói körbe bevont kisvállalkozókkal együtt több tízezer munkahelyet tartanak fenn, hozzájárulnak a vidék fejlődéséhez, a regionális törekvésekhez. Az erdőszeti társaságok részt vállalnak a közjóléti feladatok ellátásában, a társadalom számára a „nyitott erdő” megvalósításában a szociális tűzifa programban és a rezsisökkentésben. Az állami erdőszeti társaságok nyereségesen gazdálkodnak. Az FM folyamatosan végzi az állami erdőszeti társaságok gazdálkodásának felügyeletét is, jogköréből adódóan szakmai iránymutatásokat, szabályzatokat, utasításokat ad ki, feladatokat szab számukra.

Forrás: **FM Sajtóiroda**

Részletesen: http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/fm_kozlemeny_asz_jelentes

♦♦♦

Módosult az erdőgazdálkodási és az erdővédelmi bírság mértékének kiszámítása

Megjelent a vonatkozó

342/2015.(XI.11.) kormányrendelet

2015. november 11-én jelent meg az erdőgazdálkodási és erdővédelmi bírság mértékéről és kiszámításának módjáról szóló 143/2009. (VII. 6.) Kormányrendeletet módosító, a Magyar Közlöny 170. számában közreadott 342/2015.(XI.11.) Kormányrendelet.

Forrás: **MK**

Részletesen: http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/erdove-delmi_

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadász-házi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az Erdészeti Lapok is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szóló, sorszámossal és vonalkóddal ellátott, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2015-re szóló érvényesítő matricákat azon tagok kapják meg a helyi csoportokon keresztül, akik teljesítették az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüket.

A kedvezményrendszerrel és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoport titkároknál.

Partnereink:

Az egyetlen dolog, amit jobb kapni, mint adni!

A Mikulást nem kell bemutatni senkinek. Évről évre ajándékok millióit osztja szét. Lelkiismeretesen teszi a munkáját, örömmel okoz meglepetést. De vajon milyen ajándéknak örülne maga a Mikulás? Természetesen egy STIHL motorfűrésznek, azaz az egyetlen dolognak, amit jobb kapni, mint adni. Egy STIHL fűrészsel könnyen barkácsolhat új szánt magának és rendben tarthatja a rénszarvasok karámját. Jó egy ilyen eszköz a tűzifa darabolásához is a kandallóba, persze begyújtani csak azután szabad, ha már távozott a kéményen. Egyszóval a STIHL fűrészek erejét és megbízhatóságát a Mikulás is felismerte, ezért használja már hosszú hosszú esztendő óta. És ott lesz vele a jövőben is.

Békés karácsonyt és boldog új esztendőt kívánunk!

Keresse a STIHL termékeket a honlapunkon és szakkereskedésekben!

STIHL MS 661 motorfűrész

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36-23) 418-054

stihlnemzedek.hu • stihl.hu

STIHL®